ATILGAN

BİLİMKURGU DERGİSİ

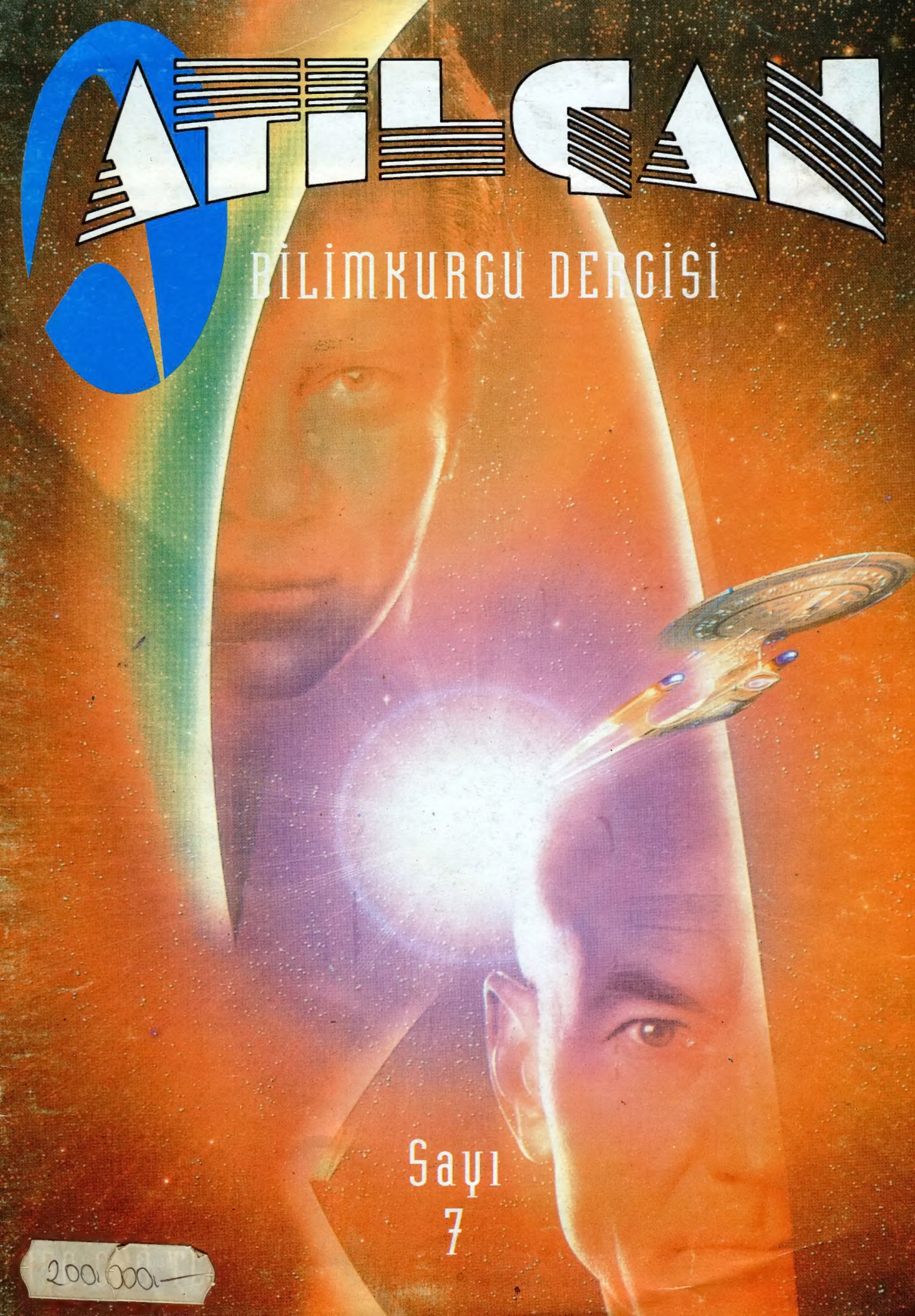

Sayı
7

200000

ATILGAN Bilimkurgu Dergisi

Sayı: 7 Ocak - Şubat '97

SUNUŞ

1997 yılının bu ilk günlerinde yine birlikteyiz sevgili arkadaşlar. Gördüğünüz gibi ATILGAN artık renkli bir kapağa da sahip. Çoğu okur daha kaliteli bir dergiye sahip olmak ister. Daha iyiyi ve güzeli arayışın ise sonu yoktur. Bizler de aylardır süregelen istekler ve görüşler doğrultusunda renkli bir kapakla yayına devam etme kararı aldık. Umarım beğenmişsinizdir.

Geçtiğimiz yıl ATILGAN'da yayınlanan onbeş çeviri ve yirmi yerli öyküyle, iki BK kitabına sığacak kadar yayın yapmış bulunuyoruz. Bu yılda amacımız yine aynı doğrultuda yayın yapmak.

Aydınlanan BK kitapları açısından da geçtiğimiz yıl iyi bir yıl oldu. Yıllardır beklediğim yayın atağı 1996'da gerçekleşti. Şu anda yayın yapan yayınevlerine yenilerinin de katılması gündemde.
Bu arada BK konusunda yayın hayatına atılmak isteyen başka dergilerin çıkabileceği konusunda belirtiler de var. Eğer gerçekleşirse onları da bu satırlar aracılığıyla sizlere duyuracağız.

ATILGAN bu sayıdan itibaren 150.000.-TL. Artık tüm fiyatların her aydüzenli olarak artışını kanıksadık. Bizlerde bu maliyet artışını mecburen yansıtmak zorunda kalıyoruz.

Dergimize abone olmanız ve çevrenizden sevenleri abone yapmanızı rica ediyoruz. Süre olarakta ikişer sayılık abonelik bizim için daha uygundur. Abone bedellerini Türkiye'nin her yerindeki PTT şubelerinden posta çekleri ile ücretsiz olarak yatırabilirsiniz. Banka yoluyla para yatırmak isteyen arkadaşlar içinde yan sütunlarda yer alan Bankalar kullanılabilir. Ama bankaların havale ücretlerinin fazla olduğunu hatırlatayım. Ayrıca banka ile para yatıran arkadaşlar bunu bir mektupla da bildirmelidirler. Abonelerimiz için önümüzdeki günlerde bazı sürprizlerimiz de olabilir. Bu ayda yine çeşitli yazılarla karşınızdayız. Umarız beğenerek okursunuz. Ayrıca eğer İstanbul'da oturuyorsanız her ayın ilk pazar günü yaptığımız toplantılara katılabilirsiniz.

Dergimizin mali durumu için reklam konusunda yardımcı olabilecek arkadaşların ilgisine ihtiyacımız var. Acele bizimle iletişim kurmanızı rica ediyoruz.

Geçtiğimiz ay Ayın güney yarım küresindeki bir kraterin içinde bulunduğu ileri sürülen donmuş sıvı birikintisi ve Mars gezegenine gönderilen uzay araçları umarız önümüzdeki yıllarda yeni çalışmaların kapılarını da aralarlar.

Çünkü uzay araştırmaları özellikle günümüzde bir hedefi kalmamış görünen insanlığın önüne konulabilecek en iyi hedeftir.

Başarı ve mutluluk dolu günler temennisi ile sizi dergimizin diğer yazılarını okumaya davet ediyorum.

Bülent AKKOÇ

İÇİNDEKİLER

SON SORU
Isaac Asimov 1
PHILIP K. DICK
Mustafa Yelkenli 9
YİRMİ - YİRMİDÖRT
Aşkın Güngör 11
BK ve NÜKLEER ENERJİ
Bülent Akkoç 14
ALIENS IV
Özlem Kurdoğlu 16
INTERNET'TE BİLİMKURGU
Sadı Konuralp 24
ÇİZGİROMAN - ACAR
Hakan Alpin - K. Ertan Sevgi 27
HEIL
Robert Heinlein 29
METROPOLİS
Hakan Alpin 31
UMUT
Yaman Angay 37
HUGO GERNSBACK
Bülent Akkoç 38
OKUR MEKTUPLARI 39

Sahibi: Hakan ALPİN
Yazı İşleri Müdürü: Bülent AKKOÇ

Bu sayıya katkıda bulunanlar:
Bülent AKKOÇ, Hakan ALPİN, Yaman ANGAY, Kamil AYDINLI, Hüsnü ÇORUK, Ali DÜZGÜN, Mustafa EDEBALİ, Aşkın GÜNGÖR, Suat IŞIK, Sezen KAYMAK, Faysal KEMERİZLİOĞLU, Sadi KONURALP, Kemal KULAOĞLU, Özlem KURDOĞLU, Bora ÖNGÜREL, K. Ertan SEVGİ, İsmail ŞEN, Melih TARI, Kerem YAMAN, Mustafa YELKENLİ.

Dizgi: RİND AJANS / 511 29 35
Düzelti: Hakan ALPİN
Baskı: YAYLACIK MATBAASI
AZİZKAN MÜCELLİTHANESİ

Yazışma Adresi: Bülent AKKOÇ, P.K. 1345 80008 Karaköy / İSTANBUL
Tüm ödemeler için (Bülent Akkoç - 114928) posta çekini kullanabilirsiniz.

Banka Hesap No:
Yapı Kredi Bankası Kartal Şb. 14822-1
İş Bankası Maltepe Şb. 1037 756221 no.lu Bülent Akkoç hesabına ödeme yapabilirsiniz.

Atılgan bilimkurgu dergisi iki ayda bir yayınlanır.
Yazılardaki görüşler eser sahibine aittir.

Son Soru

ÇEVİRİ - ÖYKÜ

Isaac Asimov

Çeviren: Sadi Konuralp

Son soru ilk kez 21 Mayıs 2061'de insanlığın ışık içine ilk adımını attığı sıralarda öylesine sorulmuştu. Soru, beş dolarlık bir bahis sonucu ortaya atılmış ve olay aşağıdaki gibi olmuştu;

Alexander Adell ve Bertiam Lupov, kendilerini Multivac'a adamışlardı. Onlar da bu dev bilgisayarın soğuk, arada bir yanıp sönen düğmelerden oluşmuş kilometrelerce uzunluktaki çehresinin arkasında neler olduğunu, sokaktaki adamın bildiği kadarıyla bilmekteydiler.

Multivac, kendi kendini ayarlayan ve düzelten bir bilgisayardı. Öyle de olması gerekirdi çünkü; hiçbir insan yeterince çabuk ve hatasız bir şekilde ayar ve düzeltme yapamazdı. Bu nedenle Adell ve Lupov, bu dev canavarın sadece hafif ve yüzeysel bakımlarıyla ilgilenmekteydiler. Bu işi başkaları da pekala yapabilirdi. Verileri verip, istenilen yanıtları çevirmek sıradan işleriydi onların. Ama elbette onlar da her insanın yaptığı gibi kendilerini Multivac'ın şöhretinden sorumlu tutuyorlardı.

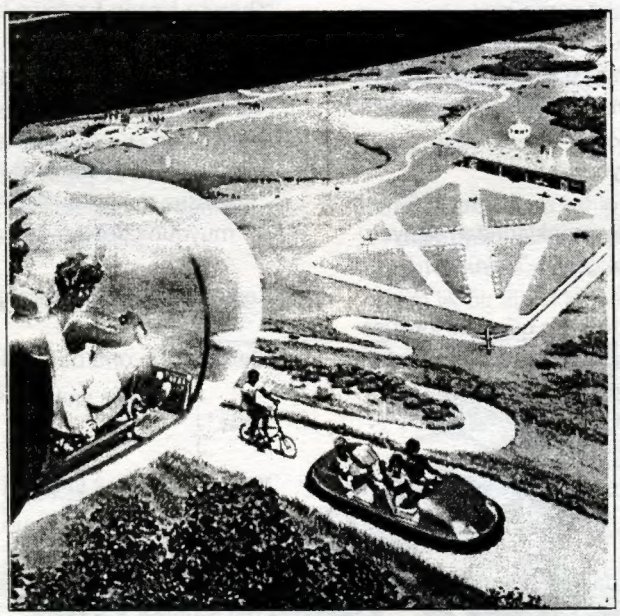

Yıllar boyunca Multivac uzay gemilerinin tasarılarına yardımcı olmuş, Ay, Mars ve Venüs'e insanın ayak basmasını mümkün kılan projelere ön ayak olmuştu. Ancak bunlar artık geçmişte kalmıştı. Dünya'nın zayıf kaynakları, gemileri destekleyememekteydi. Uzun yolculuklar için daha çok enerjiye gereksinim vardı. Dünya, artan bir hızla kömür ve uranyum yataklarını kullanmaya devam etmekteydi ancak, her ikisinden de çok az kalmıştı.

Yavaş yavaş Multivac, gitgide önem taşıyan sorunlara tatminkar yanıtlar verebilmeyi öğrenebilmişti. Ve 14 Mayıs 2061'de kuramsal olarak bilinenleri uygulamaya geçirmeyi başardı.

Güneşin enerjisinin biriktirilip bir başka alana yöneltilebilmesi ve bunun gezegen çapındaki bir alana yayılabilmesi başarılmıştı. Tüm Dünya kömürlerini yakmaya, uranyumları füzyon ile parçalamaya son vererek Dünya ile Ay arasında yörüngede bulunan küçük bir istasyondan, tek bir düğmeye basmak suretiyle enerji almaya başlanmıştı. Artık, Dünya'nın tümü güneş gücünün görünmez ışınlarıyla yaşamaya başlamıştı.

Aradan yedi gün geçmiş ama hala bu büyük olayın etkisi devam etmekteydi. Adell ve Lupov sonunda bunlardan sıkılarak kimsenin onları bulamayacağı bir yere kaçtılar.

Burası Multivac'ın yere gömülmüş görkemli gövdesinin bir kısmının gözle görünebildiği, yeraltındaki ıssız koridorlarıydı. Bir tatil hak etmiş olan Multivac, yeniden hafifçe tıkırtılar çıkartarak, amaçsızca veri toparlıyordu. İkisi bilgisayarın bu işlemlerini yürütmesine karşı hiçbir müdahalede bulunmamaktaydılar.

Yanlarında bir şişe viski de getirmişlerdi. Tek amaçları rahatça şişeyi bitirmek ve bu arada çakır keyif sohbet etmekti.

"Şöyle düşündüğün zaman çılgınca geliyor" dedi Adell. Geniş çehresinde yorgunluktan dolayı kırışıklıklar çıkmıştı. Cam bir çubukla yavaşça içkisini karıştırdı. Ve buzların erimesini seyre daldı. "Kullanabileceğimiz tüm enerji neredeyse bedava. İstedik mi tüm Dünya'yı koca bir demir damlasına dönüştürebilecek enerjiyi rahatça alabilmekteyiz. Üstelik enerji kaybı da yok. Kullanabileceğimiz tüm enerji miktarı sonsuz."

Lupov başını iki yana salladı. Farklı fikirde olduğunu bu şekilde belirtmiş olmaktaydı.

"Tam anlamıyla sonsuz değil."

"Hadi canım sen de, elbette ki sonsuz. Güneş sönene dek enerji elde edeceğiz, Bert."

"Ama güneş sonsuza dek yanamaz."

"Haklısın ama bunun için aradan milyar kere milyar yıl geçmesi gerekir. Hatta yirmi milyar, tamam mı?"

Lupov, elini seyrelmiş saçlarında gezdirip, içkisinden yavaşça bir yudum aldı. Sonra,

"Yirmi milyar yıl sonsuz değildir" dedi.

"Ama bizim için yeterli öyle değil mi?"

"Kömür ve uranyum için de öyle deniyordu."

"Doğru ama artık gemilerle güneş sistemi içinde rahatça dolaşabilecek haldeyiz. Yakıt sorununu düşünmeksizin rahatça Plüton'a kadar gidip gelebiliriz. Hem de milyonlarca kez. Bunu kömür ve uranyumla yapamazsın. İnanmıyorsan Multivac'a sor"

"Sormam gereksiz, çünkü biliyorum."

"Öyleyse, Multivac'ın bizim için yaptıklarından şikayet etmeyi bırak" dedi Adell çıkışarak. "Büyük bir iş yaptı"

"Yapmadı diyen kim? Ben sadece bir güneşin sonsuza dek yanmayacağını söylüyorum, başka bir şey değil. Yirmi milyar yıl güvence içinde olacağız ama ya sonra?"

Lupov parmağını karşısındakine doğrultarak konuşmasına devam etti.

"Sakın başka bir yıldızdan faydalanırız deme!"

Bir süre sessizlik oldu. Adell öylesine bardağını dudaklarını dayadı. Lupov ise gözlerini yumdu. İkisi de dinlenmekte idiler. Sonra Lupov'un gözleri açıldı.

"Güneşimiz bittiğinde bir başka yıldıza bağlanmayı düşünüyorsun değil mi?"

"Düşünmüyorum."

"Tabii düşünüyorsun. Mantıkça zayıf birisin. Sendeki eksiklik de bu zaten. Sizin gibiler, yağmur başlayınca ağaç altına koşuşan adam gibi davranmaktalar. O da bildiğin gibi yeterince ağaç olduğunu düşündüğümden kaygılanmazdı."

"Tamam anladım" dedi Adell "Bağırma. Güneşimiz bittiği gibi diğer yıldızlar da tükeneceklerdir."

"Elbette öyle olacak. Herşey kozmik bir patlamayla başlamıştı. Ama her ne olursa olsun, tüm yıldızlar sönecek, son bulacak. Hatta bazıları diğerlerinden daha hızlı bitecektir. Demek ki evren yüz milyar yıldan uzun süre yaşayamayacak. Güneş yirmi milyar yıl, haydi bir de cüce yıldızları sayarsak yüz milyar yıl dayanacaktır. Ama bir trilyon yıl sonra kesinlikle her yer kapkaranlık olacaktır. Entropinin belli bir yüksek değere varması şarttır. Herşey bu kadar basit işte."

Adell dikilerek,

"Entropi'nin ne demek olduğunu elbette biliyorum."

"Eminim."

"Hem de senden daha çok iyi."

"Öyleyse birgün herşeyin hareketsiz kalacağını da bilirsin."

"Elbette. Tersini söyleyen yok zaten."

"Demin öyle söylemiyordun ama. Gerekli tüm enerjinin sonsuz miktarda elimizde olduğunu sen anlatmıyor muydun? Sonsuz kelimesini kullanıyordun."

Karşı çıkma sırası Adell'e gelmişti.

"Belki birgün onu da çözümleriz."

"Asla."

"Neden olmasın? Belki bir gün..."

"Olmaz."

"Gel Multivac'a soralım."

"Sen sor. Beş dolarına bahse girerim ki olmayacağını söyleyecek."

Adell fazla içmemiş olduğundan makine ile uğraşabilecek durumdaydı. Sorunun kelimelere karşılık gelen gerekli sembol ve işlemlerini bir cümle haline getirmesi fazla sürmedi. Oluşturduğu cümle şuna karşılıktı;

Acaba bir gün insan, tükenmiş bir yıldızı enerji harcamadan genç bir yıldız haline getirebilecek midir?

Bu basitçe soru şu şekilde de sorulabilirdi;

"Evrendeki net entropi nasıl tersine çevrilebilir?

Multivac sessizlik içine gömüldü. Yavaşça yanıp sönen ışıkları kesildi, uzaktan duyulan tıkırtılar sona erdi.

Sonra tam teknisyenler korkmuş halde nefeslerini tutamayıp bırakırlarken, Multivac'ın yazıcısı canlandı. Altı kelime yazılıydı.

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER YETERSİZ.

"İkimiz de kazanamadık" diye fısıldadı Lupov ve birlikte yazıcının başından ayrıldılar.

Ertesi sabah, ikisi baş ağrısı içinde, ağızlarında kötü bir tadla uyandılar. Konuştukları olayı unutmuşlardı.

Jerodd, Jerrodine ve Jerrodette I ile II, zamanın durduğu üst uzaydan geçerlerken ekrandan yıldızları seyretmekteydiler. Toz gibi gözüken yıldızlar hemen anında parlak bir disk meydana getirmişlerdi.

- "Bu x-23" dedi Jerodd. İnce elleri arkasına sıkıca kenetlenmiş, eklemleri beyazlaşmıştı.

Küçük kızlar Jerrodette I ve II hayatlarında ilk defa üst uzaydan geçmekteydiler. İç ve dış kavramlar üzerinde artık iyice bilinçlenmişlerdi. Kıkırdamaya başlayarak, annelerinin yanına geldiler;

-"x-23'e vardık... x-23'e vardık..."x-23'e vardık... x-23'e vardık..."

-"Sessiz olan çocuklar" dedi Jerrodine sertçe. "Emin misin Jerrodd?"

-"Nasıl emin olmayayım ki?" diye karşılık verdi Jerrodd, tavanın altında duran metal kitleye bakarak. Bu kitle bulundukları oda uzunluğunda olup, her iki duvar içinde kayboluyordu. Bindikleri gemi kadar uzundu.

Jerrodd, bu kalın metal boru hakkında çok az şey bilmekteydi. Sadece buna Microvac dendiği ve sorulara yanıt verdiğini önceden tasarlanmış yolculuklar için gemiyi yönelttiğini çeşitli galaksi altı güç istasyonlarında enerjiyle beslendiğini, üst uzay sıçramaları için hesapları yaptığını bilmekteydi.

Jerrodd ve ailesi, geminin bu konforlu kısmında yaşamakta ve oturmaktaydılar.

Birisi Jerrodd'a Microvac'ın sonundaki 'AC'ın eski ingilizce'deki 'Analog Computer' kelimelerinin baş harfleri olduğunu söylemişti. Ancak bunu çoktan unutmuş sayılırdı.

Ekranı seyretmekte olan Jerrodine'in gözleri yaşardı.

- "Ağlamadan edemiyorum. Dünya'dan ayrılmak garip bir duygu."

-"Nedenmiş Allah aşkına?" dedi Jerrodd. "Orada hiçbir şeyimiz yok. Artık bizim Dünyamız x-23. Gezegende bir milyarı aşkın insan var. Düşünsene torunlarımızın torunları x-23 dolduğunda yeni gezegenlere gidecekler. Bilgisayarların yıldızlararası yolculukta kullanılması çok iyi bir şey. İnsanın yayılması için tek yol.

Jerrodine sıkıntıyla,

- "Evet, evet, biliyorum." dedi.

Jerrodette I hemen atıldı.

-"Bizim Microvac, dünyanın en iyi Microvac'ı."

-"Evet, öyle" diyerek Jerrodd kızının saçlarını okşadı.

Kendi Microvac'ına sahip olmak oldukça güzel bir duyguydu. Jerrodd kendi kuşağında olmaktan epey mutluydu. Babasının gençliğinde bilgisayarlar 100 km.lik bir alan kaplamaktaydılar. Her gezegene bir

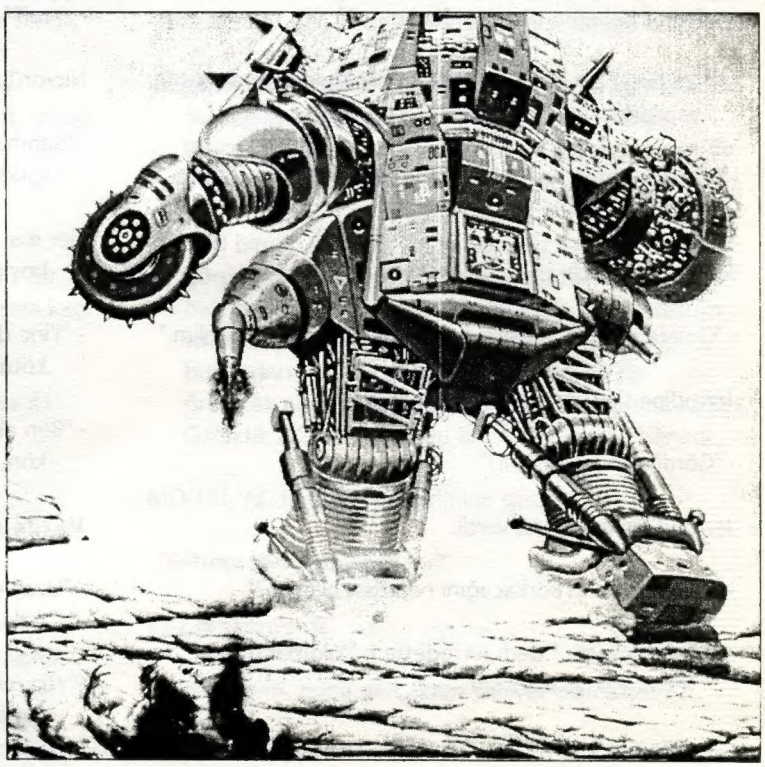

bilgisayar düşmekte olup, bunlara Gezegen AC denmekteydi. Binlerce yıl içinde boyutları devamlı büyümüş sonra tekrar küçülmeye başlamıştı. Transistörlerin yerini moleküler valfler almış, sonuçta en büyük AC bile bir uzay gemisinin yarı büyüklüğünde olmuştu.

Jerrodd'un Microvac'ı Güneş'i ilk kontrol altına alan en eski ve en ilkel Multivac'tan kat kat daha karmaşık, ancak üst uzayda yolculuk sorununu çözümleyen ve yıldızlara yolculuğu mümkün kılan Dünya'nın en büyük boyuttaki Gezegen AC'dan daha fazla karmaşık değildi. Jerrodd aklına bunları bir getirdi mi uzun düşüncelere dalardı.. Jerrodine ise başka şeyler düşünmekteydi.

- "O kadar yıldız ve gezegen var ki" dedi içini çekerek. Herhalde aileler sonsuza dek böyle bizim yaptığımız gibi yeni gezegenlere ulaşacak."

- "Sonsuza dek olamaz." dedi Jerrod gülümseyerek. "Bir gün herşey duracak ama milyarlarca yıl sonra. Hatta yıldızlar bile duracak, bunu biliyorsun. Entropi artmak zorunda."

Jerrodette II tiz sesiyle,

- "Entropi nedir babacığım?" diye sordu.

- "Entropi, evrenin bitmesi anlamına gelen bir kelimedir tatlım. Bildiğin gibi herşey biter. Tıpkı senin küçük robot bebeğin gibi. Hatırladın mı?"

- "Yeni bir enerji birimi konamaz mı? Tıpkı benim robota yapıldığı gibi."

- "Yıldızlar zaten enerji birimleridir canım. Onlar bittimi başka bir enerji birimi kalmaz."

Jerodette I atıldı.

- "Onlara izin vermeyelim baba. Yıldızları bitirtmeyelim."

Jerrodine sinirli halde kocasına fısıldadı.

- "Gördün mü yaptığını?"

Jerrodd fısıltıyla yanıt verdi.

- "Canım onların korkacağını nereden bileyim?"

- "Microvac'a sor." dedi Jerrodette I. "Yıldızların nasıl tekrar yakılacağını sor."

- "Haydi." dedi Jerrodine. "Bu onları sakinleştirir."

Jerrodette II'de ağlamaya başlamıştı. Jerrodd omuzlarını silkerek,

- "Tamam, tamam çocuklar," dedi. "Microvac'a soracağım. Merak etmeyin. Bize nasıl olacağını anlatır."

Microvac'a soruyu sorup ardından "Yanıtı hemen yaz." diye ekledi. İnce selüloid film şeridi halinde çıkan yanıtı alıp okudu ve neşeyle,

- "Gördünüz mü" dedi "Microvac, zamanı gelince herşeyin çaresine bakılacağını söylüyor, endişelenmeyin."

Jerrodine,

-"Haydi çocuklar. Yatma zamanınız geldi." dedi. "Yakında yeni evimizde olacağız."

Jerrodd, selüloid film şeridini yok etmeden önce yanıtı yeniden okudu.

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER YETERSİZ.

Omuz silkip ekrana baktı. x-23 tam önlerindeydi.

Lameth'li VJ-23-x, galaksinin küçük ölçekli, üç boyutlu haritasının koyu derinliklerine dalarak,

- "Maddeyle bu kadar ilgili olmamız sence boşuna değil mi?" diye sordu.

Nicron'lu MO-17J başını salladı.

- "Sanmam. Biliyorsun ki galaksiyi şimdiki hızla beş yıl içinde doldurmuş olacağız."

Her ikisi de yirmi yaşlarında gözükmekteydiler. uzun boylu ve sağlıklı görünüme sahiptiler.

- "Yine de" dedi. VJ-23x, "Galaktik konseye böylesine kötümser rapor vermekte kararsızım."

- "Ben aksi bir rapor veremem. Onları rahatsız edelim ki, konuya el atsınlar."

VJ-23x içini çekti.

- "Uzay sonsuzdur. Yüz milyar galaksi, hatta daha çok galaksi var."

-"Yüz milyar sonsuz değildir. her geçen saniye daha az sonsuz olmakta. Bir düşün! Yirmibin yıl önce insanlık, yıldız enerjisini geliştirme sorunun çözümledi. Birkaç

asır önce ise yıldızlar arası yolculuk mümkün oldu. İnsanlığın küçük bir gezegeni doldurması bir milyon yıl, galaksinin geri kalanını doldurması ise sadece onbeşbin yıl aldı. Her on yılda nüfus iki kat artmakta."

VJ-23x arkadaşının sözünü kesti;

- "Bunda ölümsüzlüğün de payı var."

-"Elbette. Ölümsüzlük olayı gerçekleşmiştir ve biz de bundan yararlanmaktayız. Bu ölümsüzlüğün kötü yanları olduğunu da kabul ediyorum. Galaktik AC bizim birçok sorunlarımızı çözdü, ancak yaşlanma ve ölüm sorununu çözümleyerek, diğer başka sorunların ortaya çıkmasına neden oldu."

- "Yine de yaşamayı sanırım bırakmak istemezsin."

- "Tabii ki hayır," dedi sertçe MO-17J. Sonra sesini alçalttı.

- "Şimdilik hayır. Fazla yaşlı olduğumu sanmıyorum. Kaç yaşındasın?"

-"İki yüzyirmiüç. Ya sen?"

- "Daha ikiyüzümdeyim. Ama işte yine aynı noktaya geldik. Nüfus her on yılda bir iki katına çıkıyor. Bir kere bu galaksiyi doldurduk mu, başka bir galaksiyi sadece on yıl içinde doldurmuş olacağız. Yine bir on yıl sonra iki galaksi, diğer bir on yıl sonra dört, sonuçta yüzyıl içersinde bin galaksiyi kaplamış olacağız. Bin yıl içersinde ise bir milyon galaksi, onbin yıl içinde de tüm evreni, peki ya sonra?"

VJ-23x;

- "Bu sorun dışında bir de ulaşım sorunu var" dedi, "Bir galaksiden diğerine gitmek için acaba kişi başına kaç güneş gücü birimi gerekecek."

- "İyi bir noktaya temas ettin. İnsanlık şimdilik yılda iki güneş gücü üretiyor."

-"Ve hepsi neredeyse harcanıyor. Üstelik kendi galaksimiz tek başına yılda sadece bin güneş gücüne sahip. Biz bunun şimdilik iki tanesini kullanabilmekteyiz."

-"Doğru ama yüzde yüz etkinlikte de olsa sadece sona yaklaşmayı çabuklaştırmış oluruz. Enerji gereksinmelerimiz, nüfusumuzdan daha hızlı bir şekilde geometrik olarak artmakta. Her geçen saniye galaksiyi daha çok tüketiyoruz. Bu çok önemli, hem de çok.

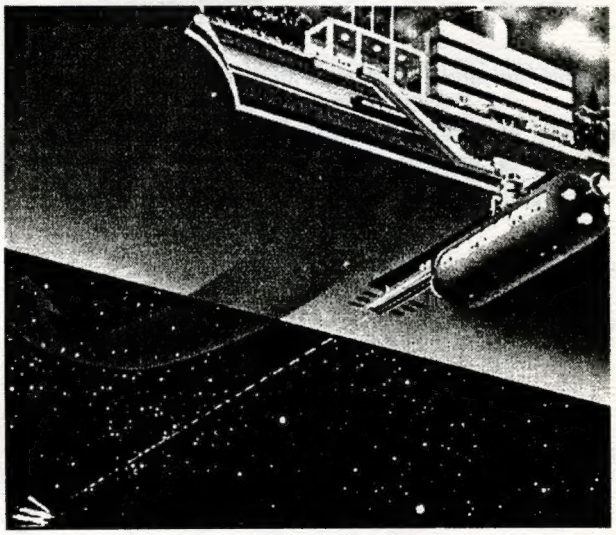

- "Yıldızlararası gazlardan yeni yıldızlar oluşturabiliriz."

- "Ya da dağılmış olan ısıyı toplayabiliriz."

- "Entropiyi tersine çevirmenin bir yolu olmalı. Bunu Galaktik AC'ye sormalıyız."

VJ-23x gerçekten ciddi değildi, ama MO-17J cebinden AC haberleşme birimini çıkartıp önüne koydu.

- "Bakalım. Er geç insanlık bununla karşı karşıya gelecek."

Küçük AC haberleşme birimine baktı. Aletin kendisi ufak bir küpten başka bir şey değildi. Tüm insanlığa hizmet eden büyük Galaktik AC'ye üst-uzay kanalı ile bağlıydı. Yani Galaktik AC'nin bir parçası idi.

MO-17J birgün Galaktik AC'yi ölümsüz yaşamı boyunca görüp görmeyeceğini kendisine sordu. AC kendi halinde küçük bir dünya üzerindeydi. Eski moleküler valflerin yerini mezon-altı parçacıklar almış olup, bunlardan oluşan maddeyi kuvvet ışınları bir örümcek ağı gibi tutmaktaydı. Esir altı yapısına karşın Galaktik AC'nin uzunluğu bin metre olarak bilinirdi.

MO-17J, AC haberleşme birimine sordu;

- "Entropi ters çevrilebilir mi?"

VJ-23x şaşırıverdi.

- "Hadi canım, bunu gerçekten yapıyor olamazsın."

- "Neden olmasın."

- "İkimiz de ters çevrilemeyeceğini biliyoruz. Duman ve külü tekrar bir ağaç haline getiremezsin."

- "Senin dünyanda ağaçlar var mı?" diye sordu MO-17J.

Galaktik AC'nin ses vermesi, ikisinin susmasına neden oldu. Masa üzerindeki küçük aletten incecik ama güzel bir ses duyuldu;

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER YETERSİZ.

VJ-23x,

- "Gördün mü!" dedi.

Daha sonra iki adam tekrar galaktik konseye verecekleri rapor konusuna döndüler.

Zee Prime'ın zihni, yeni galaksiye bulutsu görünüm veren yıldızları ilgili bir şekilde döndürttü. Daha önce böyle bir şey görmemişti. Onların hepsini görebilecek miydi? Herbiri insanlarla dolu olmak üzere bunlardan çok vardı. Ama artık bu insanların tümü ölüydü. İnsanlığın asıl özü artık uzayda bulunmaktaydı.

Bedenler değil, zihinler vardı. Ölümsüz bedenler binlerce yıldan beri gezegenlerde kalmıştı. Bazen maddesel faaliyetler için tekrar bedenlere giriliyordu. Ama bu çok ender olmaktaydı.

Zee Prime bir başka zihnin esintileriyle düşüncelerinden sıyrıldı.

- "Ben Zee Prime, sen kimsin?"

- "Ben de Dee Sub Vun. Hangi galaksidensin?"

- "Biz ona sadece galaksi deriz. Ya sizin?"

- "Biz de öyle. Tüm insanlar kendi galaksisine galaksi adını verir."

- "Doğru. Çünkü tüm galaksiler birbirine benzer."

- "Tüm galaksiler değil. Bir tane galaksi, insan neslinin kökeni olmuştur. Bu ona ayrıcalık kazandırır."

Zee Prime:

- "Hangi galaksi bu?" diye sordu.

- "Bilemeyeceğim. Bunu Evrensel AC bilir."
- "Ona soralım, Çok merak ettim."

Zee Prime'ın bilinci, galaksileri büzülmüş daha yoğun bir kitle olarak algılamasına kadar genişledi. Onlardan milyarlarcası ölümsüz varlıklarıyla, tüm zihinleriyle birlikte zekalarını taşıyarak, uzay boyunca serbestçe hareket edebilmekteydiler. Bunlardan biri de özgün galaksiydi. bir zamanlar büyük boşlukta sadece bu galakside insanlar bulunmaktaydı.

Zee Prime bu galaksiyi görme merakı içinde;

- "Evrensel AC!" dedi. "Hangi galaksi insanlığın kökeni?"

Evrensel AC, her dünya ve uzayın her noktasında alıngaçları olduğundan ve her alıngaç üst-uzay kanalıyla Evrensel AC'ın kendisine bağlı olduğundan soruyu duydu.

Zee Prime, Evrensel AC'ın altı santimetre çaplı parlak bir küre olmasını bir türlü kavrayamıyordu.

- "Ama bu küre, tüm AC'nin nasıl kendisi olabilir?" diye sordu kendi kendine ve yanıtını yine kendisi verdi.

- "Çoğunluğu üst-uzayda. Ancak oradaki şeklini tahmin etmem zor."

Kimse tahmin edemezdi. Zee Prime, Evrensel AC'nin yapımında hiç bir insanın payı olmadığını biliyordu. Her Evrensel AC, bir önceki tarafından tasarlanıp yapılmıştı.

Evrensel AC, Zee Prime'in düşüncelerini sözle değil ama varlığıyla yarıda kesti. Zee Prime'in zihinselliği galaksilerin donuk denizi içine yöneldi ve bunlardan bir tanesine kaydı.

Sonsuz uzaklıktan oldukça anlaşılır derecede bir düşünce geldi.

BÜ İNSANIN ÖZGÜN GALAKSİSİDİR.

Bu da sıradan bir galaksiydi. Zee Prime hayal kırıklığına uğradı. Zee Prime'in yanında bulunan Dee Sub Wun;

- "Bu yıldızlardan bir tanesi de insanlığın özgün yıldızı mı?" diye sordu.

İNSANIN ÖZGÜN YILDIZI NOVA HALİNE GELDİ VE ŞU ANDA BİR BEYAZ CÜCE.

Zee Prime şaşırmış halde hiç düşünmeksizin,

- "Oradaki insanlar öldüler mi?" diye sordu.
DİĞER DURUMLARDAKİ GİBİ TAM ZAMANINDA FİZİKSEL BEDENLERİ İÇİN YENİ BİR DÜNYA OLUŞTURDULAR.

Zee Prime zihnini, insanın özgün galaksi konusundan uzaklaştırmaya çalıştı. Onun geriye sıçrayıp, ufak ışıklar haline gelinceye dek uzaklaşmasına bıraktı. Onu tekrar görmek istemiyordu. Dee Sub Wun,

- "Ne oldu?" diye sordu.

- "Yıldızlar ölüyorlar. Özgün yıldız ölmüş."

- "Hepsi ölmek zorunda. Öyle değil mi?"

- "Ama tüm enerji bittiğinde bedenlerimiz de tamamiyle ölecek. Sen ve ben de onlarla birlikte biteceğiz."

- "Bu milyonlarca yıl sonra olacak."

- "Milyonlarca yıl sonra da olsa olmasını istemiyorum. Evrensel AC, yıldızların sönmesi nasıl engellenir?"

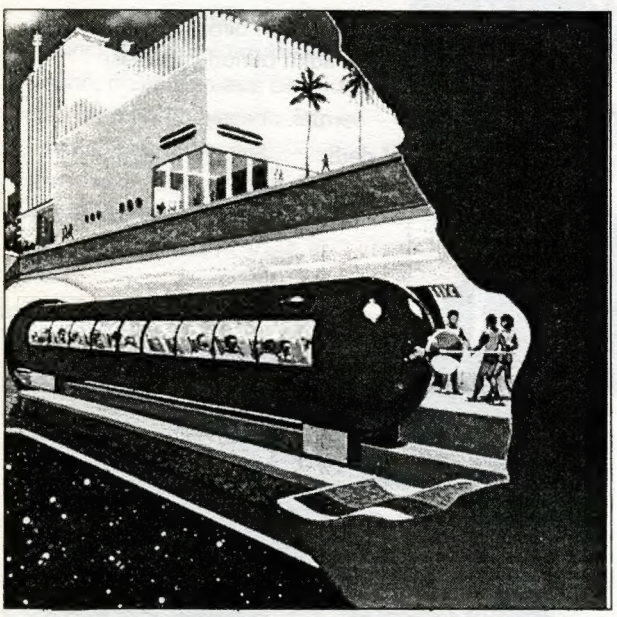

Dee Sub Wun şaşkınlıkla,

- "Sen entropinin ters yöne nasıl çevrileceğini soruyorsun?" dedi.

Evrensel AC yanıt verdi;

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER HENÜZ YETERSİZ.

Zee Prime'in düşünceleri kendi galaksisine kaydı. Artık Dee Sub Wun'u düşünmeye kendisini zorlamadı. Onun bedeni bir trilyon ışık yılı uzaklıktaki bir galakside ya da Zee Primenin kendi yıldızının yanındaki yıldızda da olabilirdi. Ama bu hiç önemli değildi.

Mutsuz halde Zee Prime, yıldızlararası hidrojeni toplamaya başladı. Bununla kendisine küçük bir yıldız yapacaktı. Birgün yıldızlar sönmek zorunda ise, yenileri yapılmalıydı.

İnsan zihinsel olarak tekti. Trilyon kere trilyon kere trilyonlarca hiç yaşlanmayan bedenden oluşmaktaydı. Bu bedenlerin herbiri sessizce hareket etmeden yatmakta ve kusursuz otomatonlarca bakılmaktaydı. Tüm bu bedenlerin zihinleri ise birbirleri içersinde kaynaşmıştı.

İnsan,

- "Evren ölüyor." dedi.

İnsan sönükleşen galaksilere baktı. Dev yıldızlar, uzun zaman önce harcanarak, karanlığa bürünmüşlerdi. Geri kalan tüm yıldızların hemen hepsi beyaz cüceler halinde sonlarına yaklaşmışlardı.

Yıldızlar arasındaki tozlardan ya doğal işlemler sonucu yada insanın kendisinin çalışması sonucunda yeni yıldızlar oluşmuş ama bunlar da tükenmişti. Beyaz cüceler birbirleriyle çarpışarak, güçleri toplanabilir, böylece yeni yıldızlar oluşturulabilirdi. Ama böyle bir yıldız için bin beyaz cücenin yok edilmesi gerekliydi ki bu da sonu daha çabuk yaklaştırmaktaydı. İnsan,

- "Kozmik AC'nin emirleriyle enerji idareli kullanılmakta." dedi. "Bu şekilde Evrenin sadece birkaç milyar yılı kaldı."

- "Ama yine de," dedi İnsan, "Bir sona gelinmekte. Ancak idareli kullanılmayıp, sarfedilebilir. Enerji dağıldı mı bir daha toplanamaz. Entropi maksimuma doğru sonsuza dek artmak zorundadır."

İnsan,

- "Entropi ters çevrilebilir mi?" diye sordu. "Bunu Kozmik AC'ye soralım."

- "Kozmik AC!" dedi İnsan. "Entropi nasıl toplanabilir?"

Kozmik AC:

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER HENÜZ YETERSİZ.

- "Ek verileri topla." dedi İnsan.

ÖYLE YAPACAĞIM. BUNU YÜZ MİLYAR YILDIR YAPMAKTAYIM. BU SORU BANA VE BENİM ÖNCEKİ MODELLERİME BİRÇOK KEZ SORULMUŞTUR. TOPLADIĞIM TÜM VERİLER YETERSİZ KALMAKTA.

İnsan;

- "Verilerin yeterli olacağı bir zaman gelecek midir yoksa bu problem her koşulda çözülemez mi?"

Kozmik AC yanıt verdi;

TÜM KOŞULLAR İÇERİSİNDE HİÇBİR PROBLEM ÇÖZÜLMEZ DEĞİLDİR.

İnsan,

- "Bu soruyu yanıtlamak için gerekli verileri ne zaman toparlamış olacaksın?"

ANLAMLI BİR YANIT VEREBİLMEK İÇİN VERİLER HENÜZ YETERSİZ.

- "Çalışmayı sürdürecek misin?" diye sordu İnsan.

SÜRDÜRECEĞİM.

- "Biz de bekleyeceğiz." dedi İnsan.

Yıldızlar ve galaksiler öldü, söndü ve uzay oluşumundan on trilyon yıl sonra tekrar karanlığa büründü.

Birer birer insanlar, AC ile birleşti. Her fiziksel beden ne bir fazla ne de bir eksik şekilde zihinsel kimliklerini yitirdi.

İnsanın son zihni birleşmeden önce durakladı. Uzaya şöyle bir baktı. Son bir kara yıldızın kalıntılarından başka birşey kalmamıştı. Bunun ötesinde oldukça ince bir madde, son kalan ısılarıyla rastgele titreşiyor ve yavaş yavaş bu titreşimler mutlak sıfıra doğru sönükleşiyordu.

İnsan;

- "AC, bu son mu?" dedi. "Bu kaos bir defa daha Evren haline dönüştürülemez mi? Bu yapılamaz mı?"

ANLAMLI BİR YANIT İÇİN VERİLER HENÜZ YETERSİZ.

İnsanın son zihni de birleşti ve tek AC kaldı. O da üst uzaydaydı.

Madde ve enerji, mekan ve zaman ile birlikte yok olmuştu. Hatta AC sadece son soru sayesinde var olmayı başarmıştı. Bu son soru on trilyon önce AC'ye İnsan insan iken sorulmuş, o zaman yanıt verilememişti.

Tüm diğer sorulara yanıt verilmişti. Ve bu son sorunun yanıtlanmasına kadar AC kendi bilincini ortaya çıkaramamıştı. Tüm toplanan veriler artık tam bir sona gelmişti. Toplanacak hiçbirşey kalmamıştı.

Ama tüm toplanmış veriler için tam bir bağıntı çıkarılması gerekliydi. Bunların hepsi arasında kusursuz mükemmellikte ilişki olmalıydı.

Bunu yapmak için zamansız bir süre geçti.

Ve AC, entropinin nasıl ters çevrileceğini öğrendi.

Ama artık AC'nin son sorunun yanıtını verebileceği hiç bir insan kalmamıştı. Ama önemi yoktu. Yanıtın kendisi 'gösteri' şeklinde de verilebilirdi.

Bir başka zamansız süre içinde AC, bunun en iyi nasıl yapılacağını düşündü. AC dikkatlice programı düzenledi.

AC'nin bilinci, bir zamanlar Evren olmuş, şimdi de Kaos olanı çevreledi. Adım adım bunun yapılması gerekiyordu.

Ve AC 'IŞIK OLSUN!" dedi.

Ve Işık oldu...

Philip K. Dick ve Bilimkurgu

KİTAP TANITIMI

Mustafa Yelkenli

Philip K. Dick ile BK hayranları 1971 yılında Okat Yayınlarında çıkan iki romanıyla tanışmıştı. 'Uzayda Suikast' ve 'Yaratılan Dünya' adlı kitapları her ne kadar eksik olarak Türkçeye kazandırılmış olsa da okurun beğenisini kazanmıştı. Bu kez aradan 25 yıl geçtikten sonra, Kavram Yayınları Philip K. Dick'in sinemaya da kazandırılan Bıçak Sırtı, daha doğrusu özgün adı "Androidler Elektrikli Koyun Düşler mi?" olan kitabıyla karşı karşıyalar. Konusunu olduğu gibi alan, ancak kitaptaki çevreci ve hayvan sevgisini tam olarak yansıtamayan, androidlerdeki insancıl güdüleri vurgulamak yerine, onları acımasız birer katil gibi işleyen film, yazarın iletmek istediği mesajı ters yüz etmektedir. Film sıradan av-avcı ikilemi üzerine oluşturulmaktan öteye gidememiş ne yazık ki.

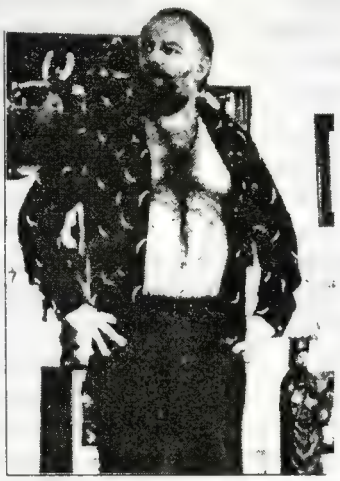

Üçüncü Dünya Savaşı sonrası radyoaktif serpintiler insan yaşamını büyük ölçüde tehdit edince, tek çare göç etmek olmuştu. Kalanları bekleyen son ise çıldırmak yada genetik özelliklerin bozulmasıydı. Savaş sonrası, özellikle hayvanların büyük oranda yok olması, türlerin tükenmesini getirince, mekanik ev hayvanları insanların evlerini süslemeye başlamıştı. İnsanlar mekanik baykuşlar, koyunlar, keçiler, fare, yılan gibi hayvanları besler olmuşlardı. Acıkan ve hastalanan bu mekanik hayvanlar ölebiliyorlardı da. Hele canlı hayvan bulmak öyle zordu ki, onları satın almak ise bir serveti gerektiriyordu.

Savaştan hemen sonra yönetimin kolonileşmeyi teşvik amacıyla her göçmene bir hizmetçi android vermesi trajedinin başlamasına neden olur. Çünkü, dünyada kalmak, radyoaktif kalıntılar nedeniyle biyolojik olarak insan ırkının kalıtımı için bir tehdit oluşturuyordu. tüm ölümcül hastalıklara karşın, yine de onbinlerce insan dünyadan ayrılmaz. İnsanlara yardımcı olsun diye üretilen androidlerin bazıları hatalı üretimden kaynaklanan sorunlar nedeniyle insanlara zarar vermeye başlarlar. Polise yardımcı olan Rick Deckard'ın görevi bu androidleri emekli etmek, yani öldürmektir. Karısının bu pis işe her seferinde itiraz etmesi nedeniyle, son kez, gerçek bir hayvan satın almak için işi kabul eder. Öldürülmesi gereken Nexus 6 modelinde görülen şiddet unsuru yine de bu makinaların insani yönlerini tamamen gideremiyordu. Sonuncu kadın kurbanda görülen yaşama bağlılık, onu öldürmekle görevli Rick'te iç huzursuzluğuna neden olmuştu. Kadındaki insancıl yön ve yaşama sımsıkı sarılıyor olması Rick'ı kararsızlığa sürükler.

İnsancıllıkla yaşam dürtüsünü kitaplarında işleyen bilimkurgunun bu büyük ustasının aynı tavrını 'Yaratılan Dünya' adlı romanında da görebiliyoruz.

Venüs koşullarında yaşayabilmek için Dr. Rafferty özel olarak yarattığı insanlar üzerinde çalışır. Venüs'ün bir benzerini dünyada oluşturur. Cam bölmelerle çevirdiği bu ortam oldukça sıcak, oksijen, amonyak ve su buharı karışımı bir atmosferden oluşmaktadır. Orjinal embriyonun fenotip ilkeleriyle geliştirilen, Doktor Rafferty'in yarattığı bu küçük insanlar, günün birinde eğer insanlık yeryüzünde yok olursa ve dünya yaşanmaz hale gelirse, insan soyunun Venüs'te sürdürülmesini sağlayacaklardır.

Bu deneyler sürerken, dünyada politik çekişmeler ve kötü yönetilmekten bunalan halk ayaklanmaya başlamıştır. Bir halk lideri olarak ortaya çıkan Jones geleceği gören bir kahindir. Ancak bireysel olarak değil de toplumsal ve kitleleri ilgilendiren sosyal olayları öngörebilmektedir. Dünyayı başka gezegenlerden gelen yaratıkların istila edeceğini ilgililere söylemesine rağmen inandırıcı olamaz. Bir süre sonra çok iri yapılı, tek hücreli yaratıklar dünyanın her yanında görülmeye başlanır.

Jones yaşanan kaos ortamını çok iyi kullanarak yönetimi ele alır, ama ne yazık ki, sorunların çözümünde başarılı olamaz. Bu arada Dr. Rafferty tüm toplumsal olaylardan kendini soyutlar, projesinin zarar görmemesi için çalışmalarını aralıksız sürdürür. Ve sonunda küçük insanları Venüs'e göndermeyi başarır. Küçük insanlar artık cam bölmelerin içinde değillerdir. Venüs'ün kendi yaşam koşullarına uygun

ortamında özgürdürler. Ama bu kez cam bölmeler içinde, dünyalı bir avuç insan dünyaya, kendi evlerine dönme hayalini kurmaktadırlar.

Dünyanın geleceği ile ilgili karamsar betimlemelerde bulunan Philip K. Dick BK motiflerini yerli yerinde kullanmakta oldukça başarılı. Toplumsal eleştirilerin dozunu da fazla yükseltmeden olası sorunları işlemekten kaçınmaz.

'Uzayda Suikast'te ise 2200 yıllarında şans oyunlarının endüstrileştiği dünyamızın içinde bulunduğu olağanüstü absürd ortamı anlatır. Yönetime bağlı falcılar,, bağlılık yeminleri, insanların güvenlik için gereksinim duydukları uğur objeleri, yönetim birimlerinin şans oyunlarıyla seçildiği bir düzeni anlatır. Günümüzde bile parlamenterlerin falcılara gittiği, başbakanların bile özel falcılarının olduğu, TV kanallarında en çok izlenen programların bu tür konular olduğu gözönüne alındığında, Philip K. Dick'in öngördüğü bu düzen pek tuhaf kaçmaz. İnsanların toplum içinde yükselmesi, en üst basamağa çıkması hep şansla ilintilidir. Direktörlük katına yükselen birisi şansının dönmesiyle yerini ve konumunu bir anda yitirebilir.

Ted Benteley direktörü, yani iktidarı elinde tutan Quizmaster Verrick'e bağlılık yemini ettiği sırada, iktidar değişir. Verrick iktidardan düşmüş, artık Quizmaster değildir, ama Ted Benteley ise bağlılık yemini ettiğinden dolayı bu bağlılığı efendisinin onayı olmadan bozamaz, aksi takdirde yasal olarak efendisi tarafından öldürülebilir. Edilen yeminler ve bağlılık herkesi birbirine bağlamakta, bu yemine ihanet edilmemektedir. Lotary'i düzenleyen sınıflandırma sistemi Quiz'leri dikkatle hazırlar, sonra bunlardan birini birinci sıraya yükselterek quizmaster yapar. Seçme, seçilme, oy kullanma gibi demokratik toplumun vazgeçilmez öğelerinin dışlandığı kaotik bir toplum yapısıdır bu. Böyle olunca da her türlü entrika, suikastler hiç eksik olmaz devletin yüce katında.

Altmış üç yaşındaki Leon Cartwrigh Quizmaster olur. Elektronik tamircisi, ince, uzun boylu, mavi gözlü, merhametli bir insan. Lotary'nin başa getirdiği insanların, özellikle halkın içinden gelmişlerse iktidarda kalışları pek uzun sürmez, hemen bir suikaste kurban giderler. Tek şansları telepatik yetenekleri olan direktörlük birliğinin koruması altında oluşlarıdır.

Buna karşın elli dokuz quizmasterdan sadece onbiri suikasten kurtulabilmiştir. İktidar mücadelesinin içinde ölüm unsuru halkın büyük bir heyecanla olayları bahislerle izlemelerine neden olur. Lotary halkın afyonu olmuştur. Eski direktöre bağlı elemanlar suikastçı olmak için baş vururlar, çünkü suikastçı olmak son derece itibarlı bir meslektir. Suikastçı olarak seçilen Pellig ise aslında sentetikten yapılmış bir androiddir. Beynin ise bir düzine insanın belleği yüklenmiştir. Duruma göre uygun olanın beyni devreye girmekte, ortam ve koşullara göre davranmaktadır. Görev bittikten sonra Pellig'teki zekalar, alınan kişilere iade edilmektedir. Ted'in bilinci Pellig'in bedenine aktarılır. Suikastçi olarak seçilmiştir. Oysa Ted yeni direktörün öldürülmesinden yana değildir. Direktörlük korumalarının telepatik yeteneklerinin olması suikastçilerin işini zorlaştıran en büyük handikaptır. Çünkü, telepatik birlik suikastçinin zihnini yakaladı mı bir daha bırakmaz ve birlik üyelerine bir zincir gibi aktarılır. Tüm suikast planı öğrenilir ve beyin tahrip edilir. Ancak bu kez suikastçinin android olması, belleğinde birden çok kişinin belleğini taşıması ve gerektiğinde uzaktan yönlendirilmesi yeni direktörün işinin kolay olmayacağını göstermektedir.

Toplumdaki egemen anlayış hep güçlüden yanadır. Güçlü olan suçlu bile olsa alkışlanır. Cinayetler toplumsal bir kural haline getirilmiş. Halk ise edilgen, suçu onaylayan ve alkışlayan, suça ortak bir konuma düşürülmüştür. Yazar böylesi bir durum içinde bir yığın soruya da yanıt verilmesini istercesine okuru zorlar. Çökmekte olan bir düzende halk pasifize olmaktan vazgeçip direnmeli mi, kötü ve suça eğilimli bir yasa çiğnenmeli mi, kötülüğe amaçlı bir yemine sadık kalmamak insanı küçültür mü? Bu tür soruları yanıtlamasını ister okurdan. Yazar ayrıca, toplumun kötülüğün denetimine girdiğini varsayarak şunu kanıtlamaya çalışır; suçluların yönettiği bir düzende suçsuzlar hapsedilir.

Philip K. Dick toplumsal çürümenin ve yozlaşmanın getirdiği sorunlardan bir yazın türü olarak bilimkurgunun da işlemekten kaçınmayacağı, üstelik uyarı görevini yerine getiren tek tür olduğunu da kanıtlıyor. Unutulmaması gerekenin, bilimkurgucuların geleceği öngörmekten çok, Ray Bradbury'nin dediği gibi, böylesi bir geleceği engellemek için, varsayılan geleceği betimleyerek ellerinden geleni yapıyor olmaları veuyarı görevini yerine getirmeleridir.

Peki ya okur? İsterseniz okura düşen görevin ne olması gerektiğini bir tür beyinsel jimnastik olarak ele alalım, biraz düşünelim ne dersiniz?..

Yirmi-Yirmidört

ÖYKÜ

Aşkın Güngör

Gözlerini açtı. Kül rengi naylon bir çuvalı paçavralar ve kağıt parçaları ile doldurarak oluşturduğu yer yatağından doğruldu ağır hareketlerle. Elini ağzına kapatma gereği duymadan uzun uzun esnedi; dışarıya kulak kabarttı sonra: Müzik sesi inceden inceye duyulmaya başlamıştı. Başucuna koyduğu Hong-Kong malı masa saatine çevirdi gözlerini: 19:51.

" Daha dokuz dakika var. " diye geçirdi içinden. Dizlerinden güç alarak doğruldu. Elleriyle beline destek verip geriye doğru kaykılttı vücudunu; uyuşuk kemikleri gürültüyle kütürdedi.

İçinde bulunduğu, tek odadan oluşan barınak bir harabeden farksızdı. Yere serdiği ve hiç toplamadığı yatağın hemen yanındaki küçük dolabın üzeri defalarca gözatılmış, resimlerine bakılmış ama asla tamamı okunmamış dergi ve kitaplarla doluydu. Yatağın yanında, yerde, sırtını dolaba dayamış olan masa saatinin fosforlu rakamları usulca dağıtıyordu loşluğun gizli görüntüsünü. Oda duvarları düzensizce yanyana getirilmiş tahtalardan oluşmuştu ve aralıklardan dışarıyı rahatça görmek mümkündü. Çıplak ayaklarına dolaşan iri toz kütlelerine aldırmadan giriş kapısının yanındaki demir raflara yöneldi. İri siyah beneklerin lekelediği çinko tas içindeki suya batırdığı parmaklarını gözlerine sürdü; yerdeki plastik bidona baktı sonra endişeyle. Neyseki hala biraz daha suyu vardı ve bunu idareli kullanmalıydı; su temin etmek tam bir eziyetti çünkü. Eğer bu da biterse yine, nasıl yürüttüğüne pek hayret ettiği pedallı küçük arabaya binip, kilometreler süren son derece yorucu bir yolculuk yapmak ve küçücük bir birikintiden ibaret olan su kaynağına dek gitmek zorunda kalacaktı. Bu öylesine zor bir iş olarak görünüyordu ki gözüne.

Sırları dökülen kırık aynayı tam yüzünün hizasında duracak şekilde yerleştirdi raflardan birine. Yüzünü inceledi. Düzensizce orasından burasından kesilmiş saçları yağlanmış ve darmadağınıktı. Kahverengi bir ton alarak iyice şişmiş olan gözaltı torbaları bir haftalık sakallarıyla da birleşince iyice korkutucu bir hal vermişti yüzüne. Neyse ki artık eskiden olduğu gibi görünüşüyle değerlendirmiyorlardı insanlar onu. Bir zamanlar yolda yürürken onu tekmeleyen çocuklar, küçümseyici gözlerle bakan, ' ayyaş, pis serseri, alkolik ' diye hakaret eden yetişkinler yoktu artık. Tüm dünyayı yerlebir eden o büyük nükleer savaş ardından hepsi geberip gitmişti. Artık yerküre üzerinde bir zamanlar çok arzulanan o ütopik yaşam hüküm sürüyordu; en azından, tüm dünyada olmasa bile, hemen kapısının dışında başlayan ve kilometrelerce karelik bir alana yayılan o küçük kasabada böyleydi durum. Dünya'nın diğer bölgelerini bilmiyordu; savaş ardından geçen uzun yıllar içinde hiç gelen giden olmamıştı çünkü; ya da kendisi, su temin etmek için katettiği yollar sayılmazsa, hiç çıkmamıştı bu sınırların dışına.

Aynayı rafta bırakarak saate baktı: 19: 59.

Birden heyecanlandı; her gün bu saatlerde böyle oluyordu. Gözlerini kapatıp bir fısıltı gibi duyulan müzik sesini dinledi. Bir kaç saniye kalmıştı; sadece bir kaç saniye... Birden uzun uzun, kulakları sağır eden tonda bir borazan ötmeye başladı. Bir trampetin aralıksız vuruşları izledi onu. Kalın, sevimli bir erkek sesi uzun uzun bir şeyler söyledi bağırarak ve sonra, biraz önce fısıltı halinde duyulan müzik sesi çınlamaya başladı her yanda. Barakanın aralık tahtaları arasından rengarenk ışıklar doldu içeri; her yan aydınlandı.

" Tamam! " diye fısıldadı gülümseyerek. Kapıyı örten kalın örtüyü kenara çekti; uzunca bir çiviye tutturdu ucundan.
Kasaba, rengarenk ışıkları, parıltılı reklam panoları, düzenli sokakları, elele, kolkola dolaşan, gülüşen, konuşan insanlarıyla bir kaç adım ötesindeydi. Üstündeki paçavralara, çıplak ayaklarına son bir kez bakarak adımını attı

" Ooo, Sercan Bey, sizi görmek ne büyük mutluluk! "

Başını kaldırarak karşıya baktı. Şık giyimli bir beydi bu cümleyi sarfeden. Kollarını iki yana açmış, yüzündeki pembe gülücüklerle yaklaşıyordu. Kucaklaştılar.

" Teşekkür ederim." diye cevap verdi bu içten hitaba " Sizi görmek de çok güzel Levent Bey, nasılsınız?"

" Sağolun azizim. nasıl olalım; her zamanki gibi..."

" E, mutlusunuz o zaman..."

" Pektabii azizim, pektabii. A, durun bakayım, elbiseleriniz ne hoş. Yeni mi aldınız? "

Kaçamak gözlerle üzerine baktı: Dikine ince beyaz çizgili lacivert bir takım vardı üzerinde. Simsiyah rugan ayakkabıları ışıltılar saçıyordu yola.

" Evet..." diye yanıtladı soruyu "...biraz önce aldım."

" Pek yakışmış, güle güle giyin. "

Ayaküzeri bir kaç şey daha konuştular; hayat üzerine, dostluk, barış, aşk üzerine; vedalaşarak ayrıldılar sonra.

Müzik derin derin, hiç kesintisiz devam ediyordu. Sokaklara dağılmış şık giyimli insanlar -kadın, erkek genç, yaşlı- yüzlerinde huzurlu, mutlu ifadelerle dolaşıyor, bir şeylerle uğraşıyor, konuşuyorlardı. Aralarına karıştı.

" Aşkım!

Sesin geldiği yöne döndü. Neşeyle ışıldadı gözleri.

" Gülsevi..." diye mırıldandı gülücükler saçarak " Canım!..."

Bir düş gibi yaklaştı genç kadın. Üzerindeki uzun beyaz elbise esintinin dingin nefeslerine uyarak

usul usul dalgalanıyor, kasaba ışıkları sapsarı saçlarını rengarenk parıldatıyordu. Hasretle kucaklaştılar.

" Seni öyle özledim ki..." diye fısıldadı genç kadın.

" Ben de..." diye karşılık verdi adam " Saatler oldu; uzun, bitmek bilmez saatler..."

Dudakları birleşti; dakikalar boyu öpüştüler tutkuyla.

" Çabuk olalım! " dedi Gülsevi " Zaman öyle çabuk, öyle acımasız geçiyor ki..."

" Tut elimi aşkım! "

Hırçın bir nehre atılır gibi girdiler yaşamın renklerine. Başını yıldızlara açmış bir çay bahçesinde sohbet ettiler dostlarıyla. Elele, gönülgönüle dolaştılar kasabanın tüm sokaklarını. Ağaçların, yemyeşil dallarını berrak göl sularına eğdiği koruda rüzgarın türkülerini dinlediler. Seviştiler. Zamanı hiç anmadıkları uzun konuşmalar yaptılar yanyana. Tekrar tekrar seviştiler. Birden, bir karabasanın gerçelmesi gibi o hiç sevmedikleri ses yankılandı heryanda:

Borazan uzun uzun öttü.

Korkulu gözlerini saatine çevirdi Sercan: 23.55

"Hayır!" diye inledi. "Ne kadar çabuk geçti Tanrım! Ne kadar çabuk."

Narin parmaklarıyla sevdiği adamın temiz yüzünü okşadı Gülsevi. Küskün, ağlamaklı bir dalga dolaşıyordu gözlerinde.

"Üzülme aşkım!" diye inledi. "Yarın... Yarın yine gelecek!"

Trampetlerin aralıksız vuruşları izledi borazanın sesini; sonra, birkaç saat önce neşeli başlangıcı duyuran tatlı erkek sesi yine aynı tonda, ama bu kez hiç istenmeyen cümleler kullanarak, konuşmaya başladı:

"SEVGİLİ ZİYARETÇİLERİMİZ,
ÜTOPYA EĞLENCE KENTİNİN DÖRT SAATLİK MESAİSİ BU GECE DE SONA ERDİ. SİZLERİ YARIN YİNE HOLOGRAM KENTİMİZ VE İNSANLARIMIZLA YAŞAYACAĞIMIZ GÜZEL DÜŞLERE DAVET EDİYORUZ... GÖRÜNTÜLERİN GERÇEKÇİ OLMASI İÇİN BEYNİNİZE GÖNDERİLEN DUYUALTI SİNYALLER BİR DAKİKA SONRA KESİLECEKTİR. KISA SÜRELİ BİR ŞOK YAŞAYABİLİRSİNİZ. TELAŞLANMAYIN."

Hüznü paylaşıp kucaklaştı iki sevgili. Gözlerinden süzülen yaşlar yanaklarında birleşti. Aynada kaybolan bir görüntü gibi silikleşmeye başladı Gülsevi. Önce gözleri, sonra elleri, beyaz elbisesi, saçları... Ve sonra uyanılan bir düşün tatlı anısı gibi tüm kasaba; renkli ışıkları, müzikleri, sokakları, evleri, ağaçları, gölleri ve en acısı bütün insanlarıyla tüm kasaba...

Rüzgar, tüm yalnızlığını akıtmaya çalışırcasına ağlayan çıplak ayaklı adamın gözyaşlarını kirleterek kurak arazinin sarı tozlarını yıldızlara doğru üflemeye çalıştı; yıllar önce yokolan bir kültürden miras kalan ve her akşam toprak altındaki onlarca düzenleyici tarafından yeniden hareketlendirilen hologramik kasabanın anılarına hiç dokunmadı ama.

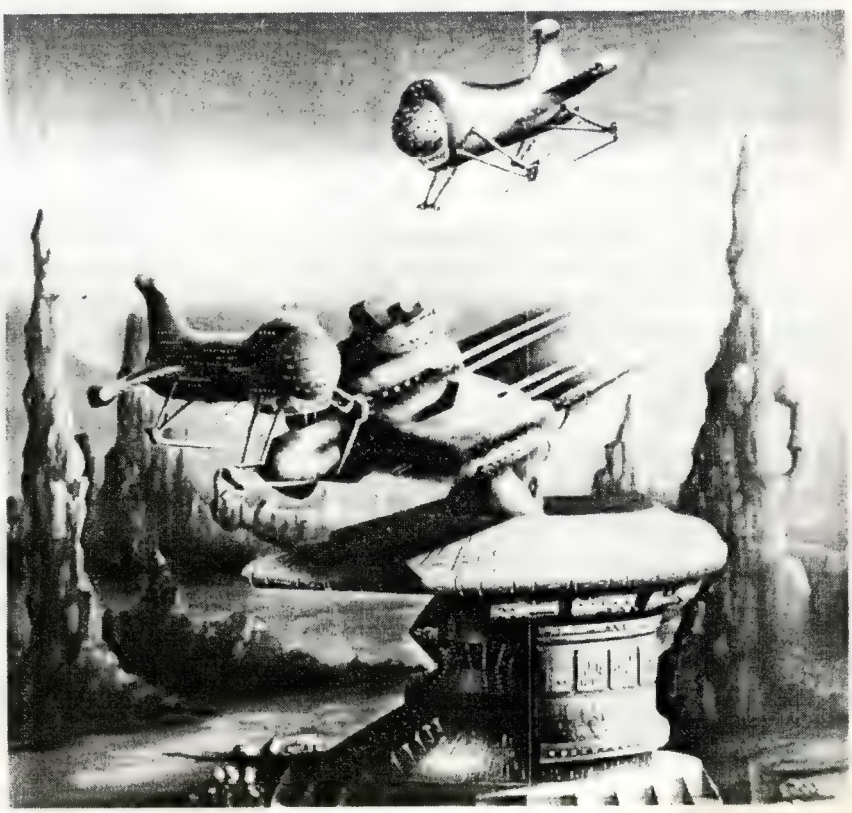

Bilimkurgu ve Nükleer Enerji

MAKALE

Bülent Akkoç

Nükleer enerjinin ortaya çıkışı Albert Einstein'in ünlü 'Göreçelik' kavramına dayanır. Bu formülde görülebileceği gibi az bir miktar madde sayesinde oldukça fazla enerji elde etmek mümkün olacaktır. Zaten BK yazarlarının da binlerce ışık yılı uzaklıktaki gezegenlere, yıldızlara gidebilecek uzay gemilerinin yakıt sorununu bir yoldan halletmeleri gerekmektedir. Çünkü bugünün teknolojisine sahip uzay araçları tonlarca sıvılaştırılmış yakıtı beraberlerinde götürmek zorundadırlar ve ancak Dünyadan sınırlı miktarda uzaklaşabilirler. Halbuki nükleer enerji sayesinde imal edilebilecek gelişkin motor sistemleri sayesinde geminin hacmi büyümeden uzayda yolculuk etmek mümkün olacaktır.

Aynı zamanda nükleer enerji gezegenimizin tabii hammadde kaynaklarını da tüketmeden gereksinimlerimize yardımcı olabileceği için bilimkurgu yazarları tarafından sevilmiş ve tutulmuştur. Bir de bazı bilimkurgu yazarları, özellikle ikinci dünya savaşından sonra atom bombasının yıkıcı etkileri görüldükten sonra kendi kahramanlarını bu tür silahlarla teçhiz ederek eserlerine daha ciddi bir hava vermeye çalışmışlardır. Atom tabancalarına sahip kahramanlar bir ışın huzmesi sayesinde dinozor büyüklüğünde canavarları anında altedebilmekte, piramit kadar büyük yapıları anında yerle bir edebilmektedirler.

Bu konuda yazılan ilk eser ise 1909 tarihini taşımaktadır. Yazar Garrett P. Serviss kahramanlarını atom gücüyle çalışan bir uzay gemisi ile Venüs gezegenine göndermiştir. Bu eserin adı "A Columbus in Space - Uzayda bir Kolomb"tur.

Tüm alanlarda verimli ve güzel eserler veren ünlü İngiliz BK yazarı Herbert George WELLS'te bu konuda bir roman yazmıştır. 1914 yılında yayınlanan bu eserin adı "The World Set Free-Serbest Bırakılan Dünya"dır. Bu eserde Wells bir atom savaşından ve sonrasından söz etmiştir.

Nükleer enerjinin ortaya çıkışı bazı yazarları bir atom bombasının nasıl yapılacağını tasarlamaya kadar götürmüş ve bazıları gerçeğe o kadar yakın tahminde bulunmuşlardır ki insanın inanası gelmez.

A.B.D.'de 1944'lü yılarda atom bombasının imali için son çabalar harcanmaktadır. Manhattan Projesi adındaki bu proje çok gizli olup varlığından az sayıda kişi haberdardır. Bu arada Cleve Cartmill adındaki bilimkurgu yazarı "Deadline - Ölüm Hattı" adlı öyküsünde atom bombasının yapılışını tıpatıp anlatmıştır. Sanki elinde bulunan bir plandan anlatıyormuşçasına yazılan bu öykü üzerine CIA -Merkezi Haberalma Teşkilatı - tarafından sorguya da çekilmiştir.

1957 yılında yayınlanan "On the Beach - Kumsalda" Nevil Shute'ı bir anda meşhur etmiştir. Gerçi kendisi başarılı bir uçak mühendisi ve uçak fabrikası sahibi olmasının yanısıra başka eserler de vermiştir ama bu eserin etkisi çok daha fazla olmuştur. "Kumsalda" da bir atom savaşı sonunda sağlam kalan bir Amerikan denizaltısının 'Scorpion'un, yaşanılabilecek yer olan Avustralya kıtasına gidişi ile başlanır. Atom savaşı sonunda ortaya çıkan radyoaktif serpinti bulutları birkaç ay içersinde Avustralya'ya da varacak ve orada da yaşam olanağı ortadan kalkacaktır. bu ümitsiz durum Avustralya da yaşayan insanları değişik şekillerde etkiler. Kimi kendini içkiye verir. Kimileri çılgıncasına otomobil yarışına katılır. Bazıları intihar eder. Bu arada bir sinyal alan denizaltı son bir ümitle A.B.D. sahiline gider ve kıyıya çıkan bir asker bu sinyalin hatalı bir şekilde verildiğini görür. Tüm sokaklar boştur, ölü bir kentte içinde azıcık kola kalmış bir şişe rüzgarın etkisi ile bir telsiz telgraf maniplesinin koluna basıp durmaktadır mütemadiyen. Denizaltı tekrar Avustralya'ya döner. Artık ölüm zamanı gelmektedir ve insanlara kolaylık olsun diye kendilerini zehirlemeleri için haplar dağıtılır.

Romanın başarısı üzerine filme de çekilen bu yapım çok etkili olmuş ve özellikle New York'taki boş sokak ve caddeler o anda filmi izleyenleri çok etkilemiş, tümü ağlayarak dışarı çıkmıştır. Bu arada filmin insanları daha fazla etkileyebilmesi için aşk konusu üzerine eğilinmiş ve bu güzel filmin en önemli artistleri de Gregory Peck ile Ava Gardner olmuştur.

Bu eser ülkemizde de 1960 yılında Aydın Yayınlarından, 1972 yılında da Güven

Yayınlarından kitap olarak çıkmış, filmi de oynamıştır.

Yine bir başka benzeri konu ve nükleer savaş sonrası hayatta kalmaya çalışan insanların mücadelelerini anlatan bir "The Long Loud Silence - Uzun Gürültülü Sessizlik"tir. Ülkemizde de bu eser 1955 yılında Çağlayan Yayınlarından "Mavi Ölüm", 1971 yılında da Okat Yayınlarından "Dünya Batıyor" adıyla çıkmıştır.

Bu konunun yine çok benzeri olan bir başka eser ise Alfred Coppel'den "Dark December - Kara Aralık" adıyla gelmiştir. 1971 yılında Milliyet yayınlarından 'Sıfırdan Sonra' adıyla yayınlanan bu romanda da Dünya yine bir nükleer felakete sürüklenmiş, sağ kalanlar ise yeniden yaşama mücadelesine başlamışlardır. Roketlerin atılmasına neden olan bir subay da bu yaşama mücadelesine katılmıştır.

Yine bu konuda ünlü bir eser, ünlü BK yazarı Walter Miller Jr.'dan gelir. 1960 yılında yayınlanan "A Canticle for Leibowitz - Leibowitz için bir şarkı" adlı romandır. Bu eserde nükleer bir savaş sonrası ortaya çıkan durum anlatılır. Hayatta kalmayı başaran insanlar bu atom savaşına sebep oldukları için bilimadamlarını öldürürler. Bu arada yeniden insanlığı medeniyete ulaştırmak için din adamları teknik resimleri ve kitapları toplayıp gizlemeye ve çoğaltmaya çalışırlar.

Nükleer enerjinin kötü niyetlerle insanlığın aleyhine bir şekilde kullanılmasına örnek olarak yapılan atom, hidrojen ve nötron bombalarını örnek olarak gösterebilirsek te, bu konuda aynı zamanda atom bombasının keşfi içinde çalışmalar yapmış bulunan ünlü bilgin Albert Einstein'in bir sözüne de kulak vermeliyiz. Kendisine sorulan bir soru üzerine ünlü bilgin gazetecilere dönerek şu ünlü yanıtını vermiştir:

"Üçüncü Dünya savaşının nasıl olacağını bilemem ama dördüncüsünün nasıl olacağını gayet iyi biliyorum. Taşlar ve Sopalarla!"

Nükleer enerjinin insanlığa sağladığı yararların da bazen tehlikeli yönleri olabiliyor. Bu konuda yakın zamanlara da yazılmış bir başka ünlü bilimkurgu romanı kısa bir süre içinde filme de alınmış ve bayan gazeteci rolünü ünlü artistlerden Jane Fonda oynamıştır. Burton Wohl'un dilimize de çevrilen romanı "China Syndrome - Çin Sendromu"dur. Türkçe de "Tehlike Geliyor" adıyla yayınlanan bu romanda röportaj için bir nükleer enerji santralına giden bir TV ekibinin röportaj anında olan depremi tespitleri olaya değişik bir hava verir. Bu esnada nükleer enerji santralının kumanda odasında bazı tartışmalar olmaktadır. Daha sonra bu sarsıntının yalnızca reaktörde olduğunu öğrenen ekip olayın üstüne gider. Aslında çok emniyetli ve güvenli olması gereken nükleer enerji santralının merkezindeki çekirdek katmanının soğutulmasını sağlayan borulardaki kaynak dikişleri iyi yapılmamıştır. Bu nedenle yeteri kadar soğutulamayan reaktörün çekirdeği zincirleme tepkime sonucu eriyerek bulunduğu yeri delip dünyanın merkezine doğru hareket ederek gerek çevreye, gerekse de insanlara büyük zarar vermek üzeredir. Olay TV ekibinin üstün çabası sonucu tatlıya bağlanır ama gerçek hayatta ise böyle olmaz. 1985 yılında S.S.C.B de ki Çernobil nükleer enerji santrali, benzeri bir insani hata sonucu çevreye radyoaktivite sızdırır ve birçok insan bu olaydan etkilenir. Nitekim yine benzeri bir vana hatası da daha önceki yıllarda A.B.D. doğu kıyılarındaki Üç Mil Adalarında da yaşanmıştı.

Radyoaktif enerjinin ortaya koyduğu bir başka tehlike de radyoaktif ışınların insanın genetik yapısını bozarak ortaya mutasyona uğramış canlılar çıkarmasıdır. Nitekim bu konudaki bir eser Bari Wood'un 1976 yılında "Tatmin" adıyla yayınlanan "The Killing Gift - Öldürücü Güç" adlı romanıdır. Burada hamile iken aldığı radyasyon sonucu bebeği etkilenen bir anne ve daha sonra çocuğun yaptıkları anlatılır. Buna benzer bir başka roman ise yine tanıdığımız ünlü bir korku yazarından Stephen King'ten gelir. "Tepki" adıyla. 1980 yılında yayınlanan bu eserin adı "Firestarter - Ateşleyici" olup daha sonra filme de alınmıştır. Buradaki küçük kız çocuğu da etkilenen beyni sayesinde birçok şeyi uzaktan etkileyebilme gücüne sahip olmuştur.

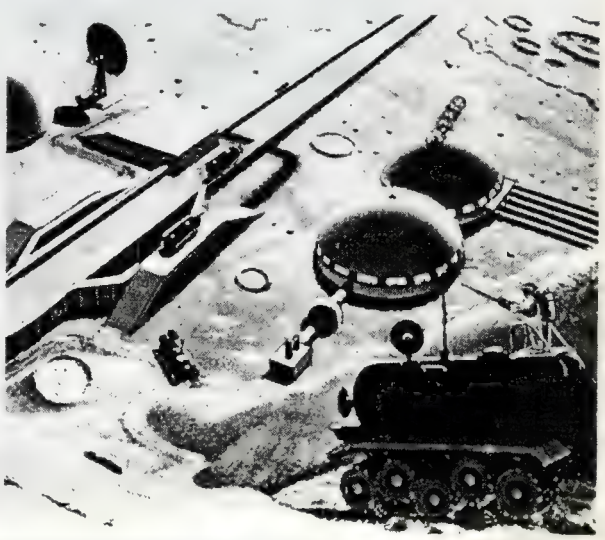

Aliens IV

ALTERNATİF SENARYO

Özlem Kurdoğlu

Sıcak, derisine su toplatacak kadar. Umursamıyor ama... acı bile duymuyor. Hepsi bitti çünkü. Artık ihtiyacı olan uzun, sakin bir dinlenme. Ona doğru uçuyor şimdi. Gözlerini açıyor bir ara, alevlere doğru serbest düşüşünde. Kendisine eşlik eden alev renkli bir kapsül görüyor rüyasında. Kapsül kendini ona göre ayarlayarak açılıyor, bir tabut gibi sararak içine alıyor. Kapak üzerine kayarak kapanıyor, ama içerisi karanlık değil. Su durusu bir ışık, yumuşak iç kaplamayı aydınlatıyor. Güzel kokuyor içerisi. Sakin bir uykuya dalmak üzere. İçinde kıpırtılarını hissettiği yaratığa rağmen gayet sakin. Aslında şu anda acıyla kıvranıyor olması gerekirdi ama ölüm kurtarıyor onu. Ölüler acıya bağışıklıdır. Ne iyi.

Ripley gözlerini açtı, görüşündeki bulanıklığın geçmesini sabırla bekledi. Bulunduğu yeri tanıdığında, lanet olsun, diye düşündü. Geri mi gönderildim yoksa? Sonra buranın Dünya'daki o eski revirle aynı yer olmadığını farketti. Dahası, kendisi de orada gözlerini açan eski Ripley değildi. O zamanlar, kendisini elliyedi uzun yıl boyunca kış uykusunda tutan, uzayda kaybolmuş kurtarma mekiğinden çıkarılalı daha birkaç gün geçmişti. Şimdi hem Sulaco ve Nostromo tayfasının son kalan üyesiydi, hem de hapishane gezegeni Fury-161'den sağ kurtulmuştu.

Kurtulmuş muydu?

Nasıl?

Kapıda genç bir adam belirdi. Ripley gözünü gelenin ellerine dikti, kucağında Jonesy yok, diye düşündü. O Burke değil. Bu yine aynı kabus değil. Lütfen olmasın.

"Merhaba," dedi yeni gelen. "Uyanmışsın. Kendini nasıl hissediyorsun?" Aksanı Ripley'in dikkatini çekti; bu türlüsünü daha önce hiç duymamıştı. "Fena değil," dedi kısık bir sesle. Ses telleri paslanmış gibiydi, bir-iki kere öksürdü.

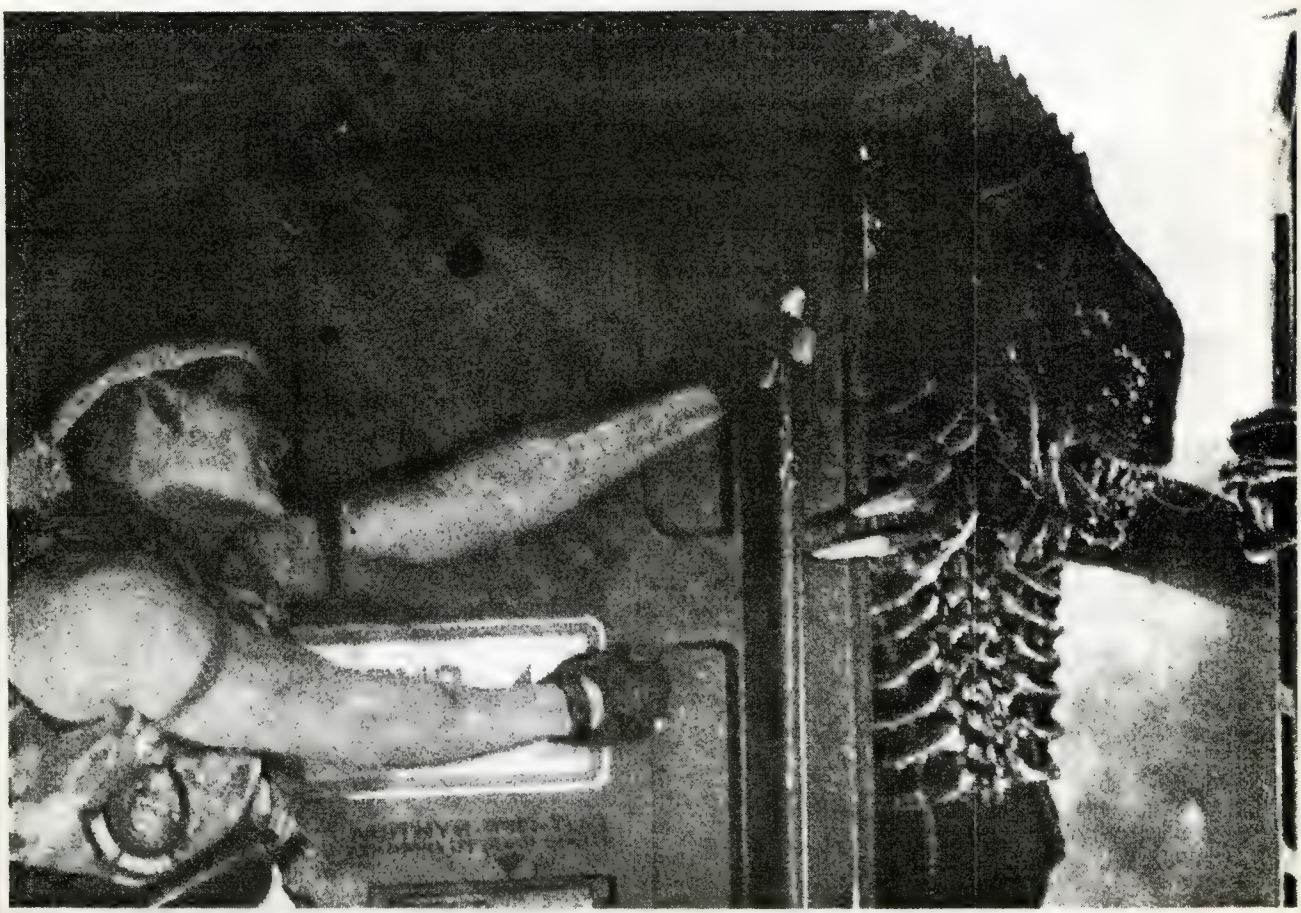

Yeni gelen, başucundaki bir bardak sıvıyı Ripley'e uzattı, yatağın yanındaki sandalyeye oturdu. "Adım Ray Bucher."

Ripley başını saladı. Bardağın içindeki renksiz sıvı her neyse, boğazındaki düğümü biraz çözmüştü. "Neredeyim?"

"Dawne gezegeni, Yeni Renk Kent Hastanesi. Biraz daha dik oturmak ister misin?"

"Evet," dedi Ripley, kalkmaya çalışarak. Dawne gezegeni de neresi, diye düşündü. Kimbilir uzayın hangi köşesindeyiz.

"Doktorların söylediğine göre durumun gayet iyiymiş," dedi Bucher. Ripley gerçekten de kendini gittikçe daha iyi hissediyordu, derin bir nefes alıp rahatlayabilmek güzeldi. Hayret, ne başağrısı vardı, ne baş dönmesi, ne de o lanet karın ağrısı...

Birden belkemiği buz gibi oldu. Eli karnına gitti, bastırdığı. Acı yoktu. İçeride hayat yoktu. Sanki hep açmış gibi midesini yakıp duran o sızı, istilacının ağırlığı, hareket hepsi gitmişti.

"Ondan kurtuldun," dedi Bucher. "Kraliçe öldü."

Ripley ne diyeceğini bilemeden bakıyordu. Soracak yüzlerce sorusu vardı. Nasıl.. Neden..

"Soracak yüzlerce sorun vardır sanırım," dedi genç adam. "Ben de onları cevaplamak için buradayım."

Bir dakika. Sakin ol. Baştan başla. Ne zamandır buradayım ben?

"Ne kadardır buradayım?"

"Parazitik organizmadan kurtarıldığından beri yaşamının otuzyedi fizyo-günü geçti."

"Fizyo gün mü?"

"Öyle. Bunun anlamı şu: yaşamını sona erdirmeye karar verdiğin o günkü halinden sadece otuzyedi gün daha yaşlısın. Öte yandan eğer biz devreye girmemiş olsaydık, ikiyüzseksen yıl önce ölmüş olacaktın."

Bucher mi saçmalıyordu, yoksa işleri karıştıran kendi karmaşık aklı mıydı?

"Ne..?"

"Zamanda bir sıçrama. Nasıl olduğunu şimdilik boşver, sadece bunu yapabildiğimizi veri olarak al."

Ripley bir-iki saniye düşündü. "Yani sizler..." durakladı ve tekrar denedi. "Beni oradan ondan önce aldınız.."

"Yaratık seni öldürmeden önce, evet. Biyolojik süreci kimyasallarla yavaşlattık, ve onu sana daha fazla zarar veremeden çıkardık."

"Neden?"

Sesi de, bakışları da sertleşmişti aniden. Ama tepkisini haklı çıkaracak çok önemli nedenleri vardı, ve Bucher hepsinin farkındaydı.

"İncelemek için değil, seni temin ederim. Bunun için isteyeceğimizden çok fazla şansımız oldu zaten. Bu işlem sadece seni oradan canlı çıkarmak içindi."

"Neden?"

"Lükse harcayacak paramız var diyelim. Bu operasyondaki herkesin ortak görüşüne göre, sen ve daha bir-iki kişinin, elde etmek için o kadar uğraştığınız o şansın size verilmesine hakkınız vardı."

"Ne operasyonu? Hangi "herkes?"

"Böceksavar operasyonu. Damarlarında kan yerine asit dolaşan parazitlere karşı ilan ettiğimiz savaşın resmi olmayan adı bu. Hayatının son birkaç fizyo-yılını savaşmakla harcadığın o yaratıklar yani."

Bakışları hala sertti. "Üç yüzyıl sonra onlarla hala mı başınız dertte?"

"İki yüzseksen yıl. Biliyorsun, bir gezegende üreyip oradan evrene yayılmak üzere harekete geçmeleri için birkaç onyıla ihtiyaçları oluyor. Bu kez yuvalandıkları gezegenin Fury-161 olduğunu sandık ve gezegenin tarihini zaman ekseninde geriye doğru taradık. Seni de o zaman farkettik. Aradığımız gezegen Fury-161 değildi ama. Hala araştırıyoruz."

Tanrım, diye düşündü Ripley. Sırada ne var? Sonsuza kadar bununla mı uğraşacağım?

Zaman ekseni, ha?

"Fury-161'da neler olup bittiğini görebiliyorsanız, neden daha geçmişe uzanıp yaratıkların oraya nereden geldiğini bulmuyorsunuz?"

"Bulduk," dedi Bucher. "LV-426 dahil otuz sekiz gezegeni kapsayan geniş bir dosyamız var. Böcekler birkaç bin yıl geriye uzanan bir tarihe sahip. Galaktik sahnede ilk belirdikleri nokta, bırak yolculuk etmeyi, esiraltı görüntü kaydı almamız için bile çok uzak. Üstelik oraya müdahale etmek birçok nedenden onları bugün tek tek yok etmeye çalışmaktan daha tehlikeli. Her şeyden önce, geçmişe yolculuklar dikkatle yürütülen ince hesaplamalara göre yapılır. Bugünkü gerçekliğimizde istenmeyen değişikliklere yol açmamak için bu şarttır. Diğer bir önemli nokta, zamanda ne kadar geriye gidersen, kullanman gereken enerjinin de o kadar artacak olması. "Ellerini 'bu kadar basit' dercesine iki

yana açtı, ve Ripley'in ifadesinden yaptığı açıklamanın yeterli olup olmadığını anlamaya çalıştı. Ancak kendisine dönen bakışlar hala sertti.

"Bunlar beni niye oradan çıkardığınızı açıklamıyor."

"Pekala," diyerek derin bir nefes aldı Bucher. "Bizler bugünkü durumumuzu sana borçlu olduğumuzu düşünüyoruz. Böceklerle ilk çarpışanlar arasında yer alıyorsun. Yenilginin insanlığın ilerlemesi açısından ciddi bir felaket anlamına geleceği kritik bir noktada onların hızını toparlayacak zamanı sağlayan sensin. Yeterli silahın yanısıra yeterli bilinçten de sözediyorum. Bilmem anlatabiliyor muyum.."

Uzun yıllar önce Ripley LV-426'ya gidilmesinin gerçek amacını sorduğunda, Carter Burke'un cevabı, "Sana söz veriyorum," olmuştu. "Geri getirmek, incelemek için değil, onları evrenden silmek için gidiyoruz." Ama şirket biyolojik silah departmanı için yeni materyal peşindeydi. Şimdi de bu insanlar bilinçten, silahtan, böceksavar operasyonundan dem vuruyorlardı.

Daha öncekilerden farkları var mıydı sanki?

Olmasa ne değişirdi?

Uzun zaman önce sona ermiş bir hayattan başka kaybedecek neyi vardı ki?

2

"Şimdi sıkı dur," diye devam etti Bucher. "Senin için önemli olduğunu düşündüğüm başka haberlerim var."

"Hakkımda neler biliyorsunuz?" dedi Ripley aniden. "Oturup hayatımın her dakikasını izlemediniz ya?"

"Ne demek istediğini anlıyorum," diye gülümsedi Bucher. "Şöyle açıklayayım: LV-426'yı ilk ziyaretinden beri hayatında olup bitenleri izledik. Aradığımız elbette ki günlük hayatının detayları değildi. Özel hayatından da saygın ölçüler içerisinde uzak kaldık. Böyle durumlarda tutumumuz her zaman budur. Asıl ilgilendiğimiz senin böceklerle olan savaşımındı, ve gördüklerimizin bizi oldukça derinden etkilediğini söylemeliyim." Ripley'in, gözlerini, olabilecek en ufak kaçamak belirtisini yakalamak için kendi yüz ifadesine diktiğinin farkındaydı. Kendisini bir tür sınavda hissediyordu, ama böyle olacağını önceden tahmin etmiş, hoşgörmeye baştan karar vermişti. "Şimdi... eğer aklına takılan başka birşey yoksa, sözünü ettiğim önemli haberlere geçeceğim."

Ripley'in yavaşça başını salladığını görerek devam etti. "Senin atlayışına yaptığımız müdahalenin ilk olmadığını söyleyerek başlayacağım. Ölümünden az önce zaman

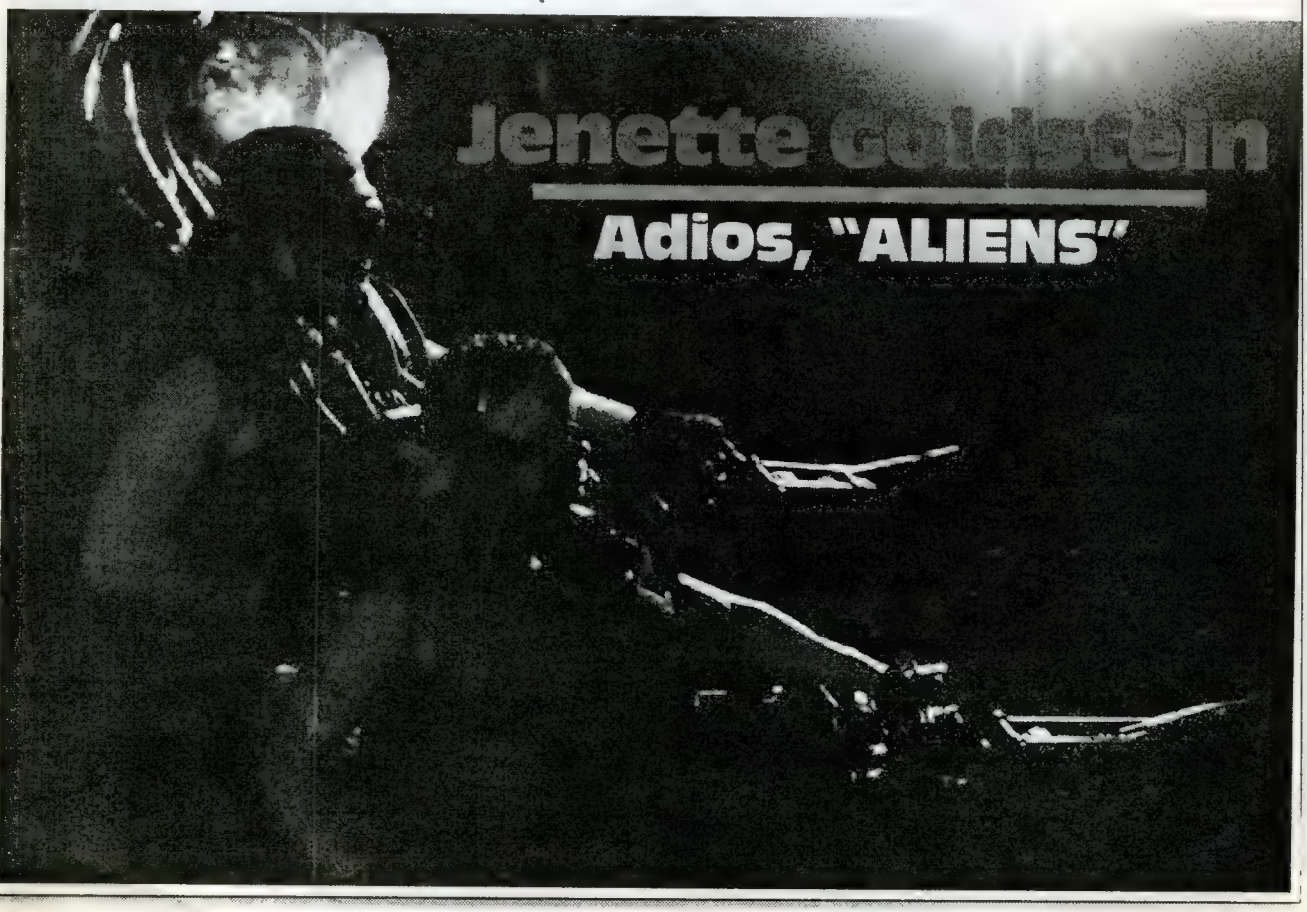

ekseninden çıkarılan tek kişi de sen değilsin." Endişeyle durakladı. Ripley'nin kalp krizi geçirmek üzereymiş gibi bir hali vardı çünkü.

"Başka kim...?"

Genç adam ellerini sakin ol dercesine kaldırarak, dikkatle "üçü de" dedi. "Hicks, Newt ve Bishop."

Ripley derin bir nefes aldı. "Onu gördüm," diye fısıldadı, daha yüksek bir ses çıkaramayarak. "Clemens otopsi yaptı. Ölmüştü o."

Bu ne şimdi, diye düşündü Bucher. Sevinmeye korkuyor mu? Gerçekleşmek için fazla iyi şeyler mi anlatıyorum? "Hayır Ripley," diyerek başını salladı. "O Newt değildi, sadece seni ve Clemens'i kandırmak amacıyla tarafımızdan hazırlanmış sentetik humanoid bir cesetti. Kolay iş değildi. Clemens zeki bir adamdı, en ufak şüphesi olsaydı cesedin gerçek bir vücut olmadığını hemen anlardı."

"Newt burada mı yani?"

"Evet. Hicks ve Bishop da. Oraya girmişken kurtarılabilecek herkesi getirdik."

"Sadece beni bıraktınız."

"Öyle. O olayları yaşamak zorunda kaldığın için üzgünüm, ama her istediğimizi çekip kaderinin elinden kurtaramayacağımızı anlamalısın. Zaman eksenindeki hareketlerimizin bugünkü pozisyonumuza bir zarar vermeyeceğine emin olmak zorundayız, bunu sana anlatmıştım. Senin duygularını ve tepkilerini taklit edecek bir robot yapamazdık, insanlar özellikle senin için geçerli. Orada olman gerekiyordu; böceğin canına okuyan, Fury-161 istasyonunun kapanmasını sağlayan sen olmak zorundaydın. Anlıyor musun?"

Lanet olsun, hayır, diye düşündü Ripley. Anlamıyorum. Gökten inen iyiliklere inanmam. Benden asıl istediğiniz nedir?

Başını kaldırıp Bucher'a baktı sonra, ve genç adamın yüz ifadesindeki birşeyler öfkesinin üzerine serin rüzgarlar estirdi. Adam içtenlikle ilgiliydi. Koyver gitsin, dedi kendi kendine, ve bütün bunlara son bir şans vermek için istekli olduğunu farketti.

"Sanırım anlıyorum," diyerek başını salladı yavaşça. "Üzgünüm, sadece kendimi biraz... Onları ne zaman görebilirim?"

Bucher gülümsedi. "Yataktan çıkar çıkmaz."

3

Yeşil Departman, geniş, yeşil bir arazi üzerinde kurulmuştu. İlk bakışta el değmemiş bir doğa parçası gibi görünüyor, dikkat edince arada çocukların yararlanması için yapılmış düzenlemeler göze çarpıyordu. Oyun, eğitim ve spor alanları, açık ve kapalı yüzme havuzları, binalar ve diğer tesisler araziye serpiştirilmişti. Küçük iki veya dört tekerlekli taşıtlar içinde çocuklar oradan oraya gidip geliyorlardı. Sağda solda çeşitli işlerle ilgilenen birkaç robot çarpıyordu göze. Yer yer daha küçük yaştaki çocuk grupları, yetişkinlerin gözetiminde koşuyor, oynuyor, keyifle bağırıyor, gülüyor, zıplıyorlardı.. mutluydular.

"Bütün çocuklarımız burada büyür," diye açıkladı Bucher. Tekerlekli bir arazi taşıtında ilerliyorlardı. "Dawne doğumlu olanlar da, dış dünyalardan getirilenler de, hep beraber buradadır." Taşıt ağaçlıklı bir yola saparak ileride görünen geniş, beyaz bir binaya doğru ilerledi. Çiftlik evinden çok villaya benzeyen, göz zevkine uygun, özenli bir yapıydı. Binaya yaklaştıkça, düzensiz açılı duvarlar ve birbirini kesen merdivenler arasında çocuk yüzleri belirginleşti. Ripley, gördüğü her oniki yaş civarı çocuğa bakarak Newt'u aradığını farketti. Sabırsızlanma, dedi kendi kendine. Az kaldı.

Sonunda binanın taşıt parkına girdiler, aracı orada bırakarak içeri yöneldiler. Bucher girişte yer alan görüntülü telefonu kullanarak Newt'un görüşme salonuna gönderilmesini istedi.

Ripley'nin artık çevresine dikkat edecek hali kalmamıştı,

ama yine de görüşme salonuna doğru giden yol boyunca gördüklerinden memnun oldu. Newt'u emanet etmesi gerekse, ilk bakışta bundan daha uygun bir yer bulamayacağını düşünmeden edemedi. Çocuklar da, içinde yaşadıkları çevre de tek kelimeyle "bakımlı"ydı. Özellikle ortamın, özen gösterilmiş, önemsenmiş, üzerinde uğraşılmış bir hali vardı.

Geniş bir salona geldiler. Kapının karşısındaki duvarda büyük bir akvaryum, sol duvarda geniş bir ekran, ikisinin arasındaki köşede ise, içecek servisi yapılan bir bölme vardı. Çeşitli oturma grupları, yerdeki kalın tüylü kaplamanın üzerine dağıtılmıştı. Uzun bir oturma ünitesi sağ duvara yaslanmış, duvar üzerine çocukların yaptığı çeşitli el becerisi ürünleri asılarak sergilenmişti. Dönerek pırıldayan bir tavan sarkacının hemen altında oturan küçük kız, gelenleri görünce ayağa kalktı.

"Tanrım," dedi Ripley. Kollarını açtı, gözlerinin ıslandığını hissetti. Newt ona koştu, sıkıca sarıldı. Bir süre öylece kaldılar.

"Seni bekliyordum," dedi Newt. "Geleceğini söylemişlerdi."

"İyi vakit geçirdin mi burada?"

"Oh, evet. Burası eğlenceli. Hem yeni şeyler de öğreniyorum."

"Çok güzel." Yüzüne renk gelmişti küçük kızın. LV-426'de yaşadığı depresyonun, dehşetin, kötü beslemenin izleri silinmeye yüz tutmuştu.

"İlk günler her gece kabus görüyordum. Şimdi sadece ara sıra uyanıyorum."

"Yalnız mı uyuyorsun?"

"Hayır, yanımda hep Eğitmen Quane oluyor. Kabuslar bitinceye kadar beni yalnız bırakmayacaklarına söz verdiler."

Eğitmen Quane her kimse, Ripley birden onun yerinde olmayı çok istediğini hissetti. Newt ile aralarında yarım kalan, dile getirilmemiş, yapılmamış çok şey vardı. Onu kaybettiği fikrine dayanması çok zor olmuştu.

"Eğer ikiniz de isterseniz, Newt'un bir süre seninle kalması için gerekli düzenlemeleri yapabilirim," dedi Bucher aniden. Her ikisinin de yüzünün aydınlandığını görmenin zevkini çıkararak ekledi. "Birlikte zaman geçirmek isteyeceğinizi tahmin etmekle yanılmıyorum sanırım..."

"Tanrım, Bucher," dedi Ripley. "Beynimi okudun."

"Yok canım. Sadece yüz ifadene baktım."

4

Bir sonraki durakları Güvenlik Bölgesi oldu. Buradaki yapılar genelde kısa boylu ve yayvandı. Çevre düzenlemesi özenle yapılmış, ağaçlandırılmış alanlar havuzlu akarsu dekorları ile zenginleştirilmişti. Pırıl pırıl çelik-cam ile yeşilliğin kucaklaşmasından ortaya "yüksek düzeyde teknolojik" ile "yüksek düzeyde doğal"ın ilginç bir karışımı çıkmıştı.

Konut olarak kullanıldığı ancak kapısının üzerindeki adres plakasından anlaşılan geniş bir binaya girdiler. İçerisi de dışarısı gibi göz zevkine uygun düzenlenmiş, her köşedeki geniş saksı bitkileri ile yeşilliğin devamı sağlanmıştı.

Bir robot yanlarına yaklaştı. Yaklaşık 160 santim boyundaydı. Tekerlekler üzerinde yürüyordu. Görünürde iki kolu vardı, ama göğüs kısmındaki kapakların altında çok fonksiyonlu iki kolun daha haznesi saklıydı. "Hoşgeldiniz efendim," dedi yumuşak ve unisex bir sesle. "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Daire 318," dedi Bucher kısaca.

"İzin verirseniz size yolu göstereyim," dedi robot, ve öne düştü.

Demek çevreyi derli toplu tutan bunlar, diye düşündü Ripley. Görünüşe göre aynı zamanda bina güvenliğiyle de ilgileniyor olmalıydılar. Bina basına kaç robot düşüyordu acaba. Sonra Yeşil Departman binaları içinde hiç robot görmediğini hatırladı. Bucher'a sordu.

"Orada da temizlik, tamir ve bakım işleri için robot kullanırız," diye açıkladı genç adam. "Ama çocuk yetiştirme konusunda onlara pek iş düşmüyor."

Sonunda robot bir kapının önünde durdu, üzerindeki düğmeye basarak bekledi. Kapı açıldı, Marine Onbaşı Dwayne Hicks'in tanıdık yüzü gölgelerden sıyrılarak ortaya çıktı. Gelenin kim olduğunu farkettiğinde gözleri hafifçe büyüdü, nefesini tuttu ve bir-iki saniye hiçbirşey söyleyemeden öylece kaldı. Ripley de sessizce bakarak onu tekrar canlı görme mutluluğunun tadını çıkardı.

Sonunda konuşabilecek gücü kendinde bulduğunda; "Haydi, içeri gelin," diyerek gülümsedi Hicks. Kenarda sabırla bekleyen robota gidebileceğini söyledikten sonra kendisi de içeri girdi.

Evin içinin de göz okşayan bir dekora sahip olması Ripley'i hiç şaşırtmadı. Bu insanlar yaşadıkları yeri güzelleştirmekten hoşlanıyorlardı. Newt'un kıkırdadığını farkederek dönüp baktı. Hicks amcası şaşkınlığından sıyrılıp küçük kızı farkettiğinde onunla ilgilenmeye başlamış, gülümseyerek şakalaşmaktaydı. O da keyiflendiğini hissetti. Daha önce Newt'u bu kadar içtenlikle eğlenirken görme şansı olmamıştı.

Hicks peşinde Newt'la köşedeki bara geçip herkese içki hazırlamaya koyuldu. Ripley bir kanepeye yerleşerek genç adamı inceledi. Pek değişmemişti. Sadece biraz

zayıflamıştı belki. "Ne kadardır buradasın?" diye sordu.

"Üç ay," dedi Hicks. Newt'a dolu bir bardak uzattı. İki yetişkin konuğuna sordu. "Alkol?" Her ikisinin içeceklerine de istenen eklemeyi yaparak servis etti. Bir üçüncüsünü kendine hazırlayıp Ripley'nin oturduğu kanepenin öbür ucuna yerleşti.

"Neler yaptın bunca zaman?" diye sordu Ripley. Tanımadığı içkiden dikkatle bir yudum almış, damağında kalan tattan hoşlanmıştı.

"Kendime işler icat ettim," diyerek omuz silkti Hicks. "Çoğu zaman sadece bekledim."

"Bize epey yardımı dokundu," dedi Bucher. "Herşeyden önce böcekler hakkında değerli bilgiler verdi. Ayrıca devriye görevlerine gönüllü olarak katıldı. Günde oniki saat çalıştığı oldu."

"Birşeyler yapmam gerekiyordu," dedi Hicks. Bucher başını eğerek anladığını belirtti. Yerinde olsa kendisi de aynısını hissederdi.

"Hicks beni görmeye de geldi," dedi Newt.

"Sahi mi?" diyerek gülümsedi Ripley. "Bunu duyduğuma sevindim."

"Orası çocuklar için gayet iyi bir yer," dedi Hicks. Newt'a bakarak devam etti. "Yeşil Departmanda rahatsın, değil mi balarısı?"

Newt başını salladı. Hiçbir eksiği yoktu gerçekten. Tek sorunu, kaybettiği ailesini özlüyor olmasıydı. Yine de hiç değilse Hicks vardı, ve artık Ripley de buradaydı.

Bir süre daha sohbet ettiler. Bir ara Bucher içkisinden son bir yudum alarak ayağa kalktı. "İzin verirseniz benim artık gitmem gerekiyor," dedi. "Numaram rehberde var. İstediğiniz zaman beni arayabilirsiniz. Ah, bu arada..." ceplerini araştırarak bir anahtar kartı çıkardı, Ripley'e uzattı. "Yan daire senin. Bu da anahtarı."

Ripley kartı aldı. Nasıl yani, diye düşündü. Bana kalacağım evi de mi ayarlamışlar?

Bucher elini kadının omzuna koydu. Seni aramızda görmek istedik ve bunun için gereken her şeyi sağladık. Buraya kadar getirip sokakta bırakacağımızı düşünmedin ya?"

"Şey... Bu kadar iyi bakılmaya alışık değilim sanırım."

"Bir iyilik yap: keyfini çıkar."

Peki. Olur. Ya ikiyüzseksen yıl içinde insanlar melek haline geldi, ya da bütün bunların karşılığını daha sonra isteyecekler benden. Canı cehenneme. Sonra düşünürüm bunu. Şimdi yorgunum.

"Rahat edemezsen daha uygun bir yer ayarlarız," dedi Bucher. Ripley onunla tokalaştı. "Herşey için teşekkür ederim."

"Rica ederim," diyerek gülümsedi genç adam. Hicks'e dönerek onun da elini sıktı, Newt'a hoşçakal diyerek göz kırptı, ve çıktı.

Kapı Bucher'ın arkasından kapanır kapanmaz Hicks "Eee?" diyerek Ripley'e döndü. "Ne düşünüyorsun?"

"Ne hakkında?"

"Herşey. Bütün bunlar."

Ripley otuzyedi günlük uzunluktaki saçını parmaklarıyla taradı. "Bilmem..."

"İnanılır gibi mi?"

"Pek değil."

"Üç aydır buradayım, ben bile inanamıyorum. Seni getireceklerini söylediklerinde ona da inanmamıştım. Şimdi buradasın.. en azından öyle görünüyor."

Ripley soru yüklü bakışlarını adama çevirdi. Son söylediğine anlam verememişti.

"Bishop'ı gördün mü?" diye sordu Hicks. Ripley başıyla hayır hareketi yaptı. "Ben gördüm," diyerek devam etti genç adam. "Vücudunu onarmışlar, ama beyni çalışmayı reddediyor. Onu da yenileyebilirler, ama o zaman ortaya çıkan başka bir karakter olur; onun vücudunda başka bir yapay insan. Bizim Bishop için umut olup olmadığını sordum. Belki, dediler. Şu anda bitki gibi. Onu canlı ve hazır tutuyorlar. Beyninin bir yerinde bir devre kendini kapatmış sanki, ve bana anlatıldığına göre günün birinde öylece açılıverebilirmiş. Olay tamamen doğru noktada yoğunlaşacak mikro düzeyde bir enerji akımına bağlıymış.

Sonra bana holografik filmler gösterdiler. Bishop'ı kendi isteğiyle kapatmanı izledim. Saçsız insanların sağa sola koşuşturmasını, senin onların kafalarına biraz akıl sokmak için yaptıklarını... sonra da o lanet böceklerden birinin içinde olduğunu farketmeni... çıldırdım, ve buradakiler seni getirebilmek için yaptıkları planları göstererek beni sakinleştirmeye çalıştılar."

Niye çıldırdın ki, diye düşündü Ripley. Ne yaşadığım seni niye bu kadar etkiledi? "Peki şimdi sorun ne?" diye sordu.

"Hiç. Sadece paranoid bir fikir. Gerçek olmadığına dair minicik bir destek bulamadığın sürece kafandan atamadığın türden."

"Dökül."

"Gülmeyeceğine söz ver."

Ripley sağ elini göğsüne koydu. "Şeref sözü." Newt onun bu hareketi üzerine hafifçe kıkırdadı. Hicks küçük kıza dönerek, "Gidip yan daireyi görmeye ne dersin?" diye sordu. "Bak bakalım, orası da buraya benziyor muymuş." Newt başını salladı, Ripley'den anahtar kartı alarak çıktı.

"Onu göndermen şart mıydı?" diye sordu Ripley.

"Korkarım evet. Yoksa ya benim aklımdan, ya da senin kimliğinden şüphelenebilirdi."

"Benim neyimden..?"

"Bak, bu insanlar iyilik yapmaktan hoşlanıyor. Bana da bir iyilikte bulunup.."

"Derli toplu, sağlam mideli yapay bir Ripley hediye etmeye karar vermiş olabilirlerdi, ha?" İşte bu eğlenceli bir fikirdi. Hicks parmağını kaldırdı. "Gülmeyeceğine söz vermiştin."

"Sözümü tutmaya çalışıyorum." Kıkırdama isteğini zorlukla bastırdı. "Bana bir tek şey söyle."

"Ne?"

"Ne fark ederdi?"

Hicks cevap verir gibi oldu, sonra vaz geçerek içini çekmekle yetindi. "Sadece bilmem gerekiyor," diyebildi sonra. "Ne bekleyeceğimi bilmeliyim." Bakışlarını Ripley'nin gözlerini dikti. çok şey okunabiliyordu onlardan. Ripley zarar görmüştü, yaralıydı. Yorgun ve umutsuzdu. Ancak bütün bu kasvetin altında, derinlerde, hala parıldayarak yaşamaya devam eden birşeyler vardı. Karşısındakinin, LV-426'deyken oldukça çekici bulduğu eski Ripley'den bir farkı yoktu işte, ve o zamanlar ona bazı şeyleri açıklayacak fırsatı bulmamıştı. Peki. Neden şimdi olmasın?

"Sanırım sana karşı bazı.. demek istediğim, benim için önemlisin. Bak, hepimizin uzun zaman önce ölüp gitmiş olması gerekiyordu, ama işte buradayız. Sana dokunduğum zaman elimin altında yeterince gerçeksin, ve ben bunu öyle ya da böyle olduğu gibi kabullenmeye hazırım. Tek bilmek istediğim senin o Ripley olup olmadığın.. ya da onu sonsuza kadar kaybedip etmediğim."

Bir sessizlik oldu. "Sanırım etmedin," dedi Ripley sonra. "Emin olmam imkansız tabii, ama pekala kendim gibi hissediyorum işte. Bu senin için yeterli mi?"

"Evet," diyerek yavaşça başını salladı Hicks. "Sanırım."

"İyi," dedi Ripley. "Şimdi bu bir şansımız olduğu anlamına mı geliyor?"

"Sen de istiyor musun bunu?"

"Evet," diye gülümsedi Ripley. "Sanırım."

5

Uyandırıcıdan yayılan hoş bir müzik Ripley'nin kulaklarını doldurdu. Yan taraftaki yatakta Newt esniyordu. "Günaydın bebeğim," dedi Ripley. Yataktan çıktı. Oda ılıktı, Newt'un gülümsemesi sevimliydi, odanın havasında hafif bir taze çiçek esansı vardı.

Gardroptan kendine kıyafet seçmeye çalıştı. Dawnianların favorisi pastel renklerdi. Giysiler vücuda sıkıca yerleşiyordu, ama rahattılar. Yine de belini sıkacak bir kemer bulmak zorunda kaldı.

Görüntülü telefonun başına geçerek Bucher'ı aradı. Genç adam tekerlekli yer araçlarından birinin direksiyonu başındaydı, ve her zamanki gibi keyfi yerindeydi. Bir süre sohbet ettiler, sonra Ripley sormak istediği asıl konuyu açtı. Dawnianların konuyla ilgili olarak kullandığı terimleri toparlamaya çalışarak sordu. "Özel ilişki içindeki çiftler ile ilgili yapılması gereken yasal bir düzenleme olmadığını öğrendim. Doğru mu anlamışım?"

"Öyle," dedi Bucher. "Yasal düzenleme yoktur. İki kişi arasındaki özel ilişki tamamiyle kendi bilecekleri iştir. Kağıt üzerinde bağlılık kaydı aranmaz. Yalnızca eğer çift çocuk sahibi olmak isterse, çocuğun soyağacı ve genetik mirasını belirlemek açısından kayıt tutulur."

"Yani yapmamız veya bildirmemiz gereken hiçbirşey yok."

"Kesinlikle. Kanunlarımıza göre insanlar özel ilişkileri konusunda tamamen kendi iradelerine tabidirler. Geri kalanlara düşen tek şey yeni çifti tebrik etmektir, hepsi o." Gülümseyerek ekledi. "Şimdi kimleri tebrik edeceğimi tahmin ediyorum sanırım."

Ripley güldü. "Tahmininde yanıldığını sanmıyorum."

"Çok sevindim," dedi Bucher. "Peki size iki kişilik bir daire ayarlamamı ister misiniz?"

"Bu mümkün mü?"

"Elbette. Neden olmasın? Üsse geçer geçmez Konut Bölümüyle bağlantı kurup boş yerlere bakacağım."

"Anlaştık dostum. Her şey için teşekkürler."

"Rica ederim. Benim için zevk."

Hicks kapılarını çaldı. Birlikte dördüncü kattaki geniş yemek salonuna çıkıp masalardan birine yerleştiler. Hicks masanın bir tarafında duran bir metre yükseklikteki konsolu gösterdi. Üzerinde menüyü gösteren küçük bir ekran ve düğmeler vardı. Kahvaltı için istediklerini

buradan işaretlediler. Yarım dakika sonra, yürüyen masaya benzeyen tekerlekli bir servis robotu istediklerini getirdi.

Ripley, dört tane mekanik kolun seri hareketlerle,tek bir damla dökmeden dolu tabak ve bardakları dağıtmasını izledi. Robot servisini bitirip uzaklaştıktan sonra sordu. "Yemekten sonra ne yapacağız?"

"Seni Güvenlik İstasyonuna götürmeyi düşünüyorum. Neler yaptığım konusunda fikir edinebilirsin belki. Newt'u dersleri için Yeşil Departmana bırakırız." Cebinden bir not defteri çıkardı. "Bakalım. Son dersi saat 13:30'da bitiyor, biz de o saatlerde almaya geliriz. Anlaştık mı?"

"Olumlu," dedi Newt. Ripley başını salladı. Cebinden bir kredi kartı çıkardı. "Bunu nasıl kullanıyoruz?"

Hicks konsolun kenarındaki bir yarığı gösterdi. "Şuradaki kart girişine sürerek. Gördün mü?"

"Tamam." Kartı yerine sürdü, ekranda beliren açıklamalara göre düğmelere basarak ödemeyi yaptı. Bu arada kafasında dönüp duran soruyu da gündeme getirmeden edemedi. "İyi ama, bütün bunları nasıl ödeyeceğiz?"

"Buradaki ilk ayımda aynısından bana da verilmişti," diye açıkladı Hicks. "Benden geri ödeme isteyen olmadı. Yine de devriyelerden kazandığımın bir kısmını bu işe ayırıyorum. Pek yüklü bir miktar da değil. Zorlamıyor. Bize lüks gibi gelse de, şimdiye kadar gördüklerin Dawnianların ortalama yaşam standartlarına dahil tek istisna uyuşturucu kullanıcıları."

"Uyuşturucu mu..? Onlar nasıl yaşıyor?"

"Bazı bölgelerdeki yatakhanelerde. Bu gezegenin müptelaları, evrenin geri kalanında gördüklerimin aksine, yönetimin iyiniyetini istismar ederek hayatta kalıyor. Geniş bir yeraltı örgütü gibiler. Geçmişte gezegeni satıcılardan temizleme girişimleri olmuş. Tüm müptelaları gezegenden sürmek gibi sert önlemler almadan bunun imkanı olmadığını görünce, hiç değilse kontrolu elde tutmak için uyuşturucuyu kanuni izne bağlı olarak dağıtmayı denemişler. Bu kanunsuz satıcıların gücünü büyük ölçüde azaltmış, onlar da yeni pazarlara yönelmişler. Özellikle Yeşil Departmanın başına dert olmuşlar. Bu gezegendeki devriye gezilerinin büyük kısmı kanunsuz satıcılara karşı yapılıyor. Bazıları sırf tedavi görmek isteyenlere ulaşmak için özellikle düzenleniyor. Hatta bazen kriz sırasında kendini dağıtıp çevre güvenliğini tehdit eden acil vakalar için çağrı alıyoruz."

Ripley başını salladı. "Böyle bir dünyada yaşayan biri niye uyuşturucuya gereksinim duyar ki?"

"Öğrendiğime göre bu durum, gezegene yirmi yıl önce gelen ikinci bir göç dalgasıyla ortaya çıkmış. Ortada henüz tatmin olma şansı bulamamış geniş bir grup var yani. Sonuçta Dawne da kendi başına yeni bir dünya sayılır. İşleri yoluna koymak için zamana ihtiyaçları var. Henüz yetemedikleri yerler var, ama ellerinden geleni yapıyorlar."

"Eh, seni bu kadar etkilediklerine göre öyle olmalı."

"Gerçekten iyi niyetliler," dedi Hicks içtenlikle. "Evrenin nasıl olması gerektiğine dair sonuna kadar paylaştığım fikirleri var. Dawnian Güvenliği galaksi çapında bir organizasyon. Hatta komşu galaksilerden birinde yaşam olduğuna dair güçlü kanıtlar bulmuşlar, ve doğrulamaya çalışıyorlar. Dışarıya uzanıyorlar. Yardım çağrısında bulunan her gezegene veya yerleşim birimine ellerinden gelen desteği sağlamayı görev sayıyorlar."

Ripley düşünceliydi. "Yeni bir dünya için biraz ağır bir yük değil mi bu?"

Hicks dirseklerinin üzerinde öne doğru eğildi. "Yeni olan sadece dünya. Buraya yerleşen güç hiç de yeni değil. Buraya taşınmak zorunda kalmışlar, çünkü ne Arz üzerinde kalan bir avuç oturulabilir toprak, ne de Ay'daki üs, operasyonları için yeterli koşullara sahip değil. Biliyorsun, hassas hesaplamalar için dengeli bir çevre ve güvenilir sabitler gerekir.."

Ripley kulaklarının uğuldamaya başladığını hissetti. "Arz mı..?" Tanrım. Ben geceyi nerede geçirdim, Weyland Yutani'nin lojmanında mı? Tekrar nefes almaya ancak Hicks'in söylediklerini anlamlandırmayı başardığında başladı.

"Sakin ol Ripley. Burası Arz'ın diğer yüzünün temsilcisi. Dawne'un kurucuları buraya WY gibi şirketlerin zincirini kırmak üzere gelmişler. Amaçları 'harcanabilir insan' kavramını evrenden silmek."

DEVAMI VAR...

İnternet'te Bilimkurgu

Sadi Konuralp

Türkiye'deki İnternet hızı salyangoz yürüyüşünden kaplumbağa yürüyüş aşamasına geçti; İnternet servisi yapan şirketlerin sayısı arttı; Şirketler, Üniversiteler vs. de yavaş yavaş bilgisayarlarını bu "dünyevi" bilgisayar ağına bağlamaya başladılar. Bütün bunlar İnternet'e bağlanma şansının arttığının göstergesidir. Bundan dolayı Atılgan dergisinde artık İnternet'ten bahsetme zamanı gelmiştir.

Şunu en başta belirtmekte yarar var: Bu yazı dizisi internet'le haşır neşir olanlara yeni birşey kazandırmayabilir. Bu yazı dizisi, İnternete bağlanma şansını yakalamış olan ancak bundan ne şekilde yararlanabilecekle rini bilemeyen bilimkurgusever arkadaşlara hitap etmektedir. Bundan dolayı bu yazı dizisi internet'e nasıl başvurulur, nasıl bağlanılır, hangi programlar kullanılır gibi konuları içermeyecektir. Zaten bağlantı imkanı bulmuşsanız, gerekli programlarda elinizde demektir.

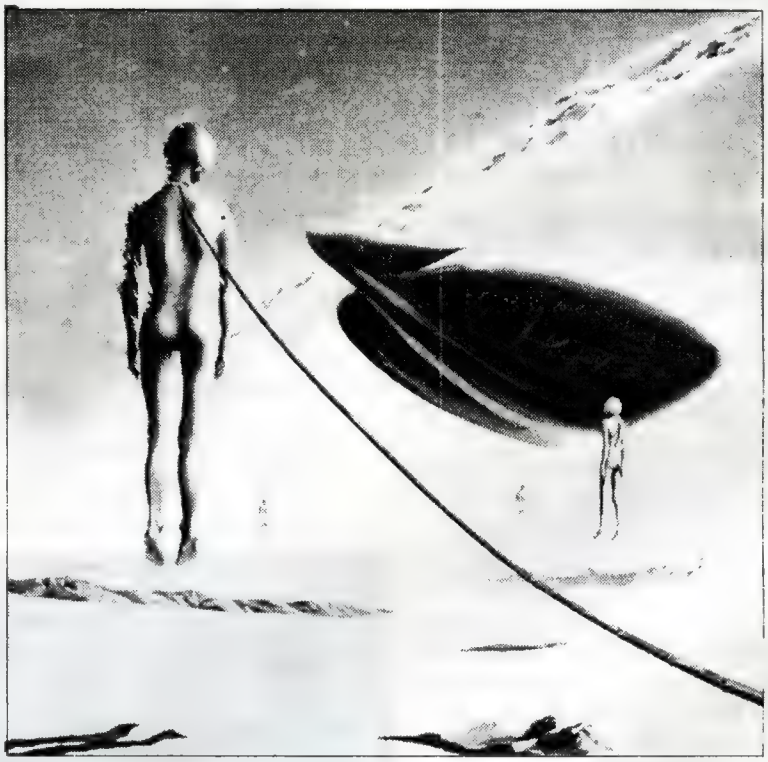

Şimdi ilk olarak kafanızı kurcalayan bazı sorulara cevap vermekle işe başlayalım:

İnternet'te bilimkurgu konusunda ne tür bilgiler var, İnternet'ten ne şekilde yararlanacağım? Bilgiler oldukça fazla. Meraklarınıza göre bu bilgilerin çoğundan faydalanabilirsiniz. İşte örnekler;

- Sevdiğiniz BK yazarlarının resimlerini, kısa özgeçmişlerini, yazmış oldukları kitapların (ve hatta öykülerin) tam listesini görebilir, bunları disketinize kaydedip saklayabilirsiniz. Gerekirse yazar ve eserleri konusunda yazılmış kitap ve makalelerin tam listesini edinebilir, hatta kimi durumda yazarın doğrudan kendisiyle yazışma şansına bile erişebilirsiniz.

- Amerika'da yada dünyanın başka yerlerinde çıkan yeni kitaplara göz atabilir, liste başı kitap listelerini takip edebilirsiniz.

- En son çekilen veya çekilecek BK filmlerinden haberdar olabilir, bunlarla ilgili yazılı ve resimli belgeler toplayabilirsiniz.

- İster eski ister yeni olsun, beğendiğiniz TV dizileri ile ilgili materyal toplayabilirsiniz. Bu materyallere resim, ses ve video görüntüleri de dahildir. Bunun dışında dizilerin bölümlerinin adları, özetleri ve kimlerin oynadığı konusunda ayrıntılı bilgilere erişebilirsiniz. Hatta diyelim ki Tatlı Sert (The Avengers) dizisini seviyorsunuz ama Mrs. Emma Peel'i (Diana Rigg) daha çok seviyorsunuz. Bu durumda sadece Diana Rigg için hazırlanmış özel köşelere uzanabilir, Diana Rigg'in resimlerine teker teker bakarak hasret giderebilirsiniz. Resimleri diskete kaydedip saklayabilir ya da kaliteli yazıcılarda bunları bastırtarak evinizin duvarlarından birini Diana Rigg köşesi olarak ayırabilirsiniz. (Meraklısı olanlar için Tatlı Sert (The Avengers) sayfası

http://www.ee.ualberta.cal-dawe/avengers.html).

- Türkiye'de bulamadığınız kitap, video kaset, poster, uzay gemi maketleri, silah modelleri gibi çeşitli aksesuarları İnternet aracılığı ile yurt dışından kolaylıkla getirtme imkanı bulabilirsiniz.

- Bütün bunların dışında bir de İnternet'te tartışma köşeleri bulunmaktadır. Bu köşelerden faydalanmak suretiyle kendi kafanıza göre bir takım kişiler bulabilmeniz mümkündür.

Bütün bu bilgiler ve bunlardan yararlanma imkanları bedava mı? Kitap, video, aksesuar vs. getirtmeyi saymazsak evet. Bu bakımdan bilimkurgucular, bilim adamları ve iş adamlarına göre oldukça şanslıdırlar. BK sayfalarını hazırlyanların büyük çoğunluğu bizler gibi hevesli kişilerdir. Sevdikleri eserleri, yazarları, filmleri, dizileri vs. göstermek ve bunları başkalarıyla paylaşabilmek onlar için paradan daha değerlidir. Bunun dışında film şirketleri, reklam amacıyla filmleriyle ilgili resim arşivlerini halka ücretsiz olarak açarlar. Dergiler kolay kolay yayımladıkları makaleleri ücretsiz göstermezler ama yazılarını ve arşivlerini bedava sergileyen dergilerin sayıları da az değildir. örneğin The Time dergisi (http: //www.pathfinder.com/time), eski yeni tüm yazılarını ücretsiz hizmete sunmuştur. Tek eksiklik makalelerde resimlerin olmayışıdır. Sanal kütüphane olarak bilinen servislerin ücretsiz olmasına karşılık bilimkurgu eserlerin sayısı çok azdır.

Bu arada şunu da belirtmeden geçmeyeyim: Yazıları, resimleri, sesleri, video klipleri vs. bedava çekebilmemiz, bunların üzerinde istediğimiz gibi oynama ve kullanma hakkı bulunduğumuz anlamına gelmemektedir. Eğer İnternet'ten yararlanarak ortaya yazılı bir şey çıkarmışsanız, kaynağını (en azından yazarını) mutlaka belirtmenizde yarar var. Bunun dışında bu kaynakları ticari amaç için kullanmayın.

Aradıklarıma Nasıl Erişebiliyorum? Şimdilik işe WEB sayfalarıyla başlayalım. İleriki yazılarımda yeri geldiğinde diğer olanaklara da değineceğim. Elde belirli adresler olmaksızın İnternet'te sörf yapmak pek verimli olmamaktadır. Bu nedenle İnternet başında ilk defa oturuyorsanız ilk yapacağınız gerekli adresleri bulmak olmalıdır. Bunun için iki yöntem mevcuttur. İnternet'te adres bulmak amacıyla hizmet veren arama servislerine bağlanmak ya da kendinize bi sıçrama noktası bulmak. Aslında kimi durumda arama servisleri de bir tür sıçrama noktası görevi görürler. Aralarındaki tek fark arama servislerinin daha kapsamlı olmasıdır. En önemli arama servislerinden birkaçının adresi aşağıda verilmiştir:

Alta Vista http://www.digital.altavista.com
Yahoo http:/www.yahoo.com
Web Crawler http://webcrawler.com
Magellan http://mckinley.com
Infoseek http://www2.infoseek.com
Hot Bot http://www.hotbot.com

Arama makinaları belli başlı konuları Ana Konu Başlıkları altında toplamış durumdadırlar. Örneğin Yahoo arama servisinde Science Fiction Konu Başlığı, Entertainment Ana Konu Başlığı altında bulunmaktadır. Yapacağınız tek şey fare ile Entertainment yazısı üzerine tıklamanız. Yeni gelen menüdeki Science Fiction'u seçtiğinizde BK'nun her alanının ayrı ayrı kategorize edildiğini göreceksiniz. (Arama servislerinden sıçrama noktası arayan Uzay Yolu (Star Trek) meraklılarına http://www. yahoo.com/News-and-Media/Television/Genres/Science-Fiction-Fantasy-and-Horror/Star-Trek/).

Ancak arama servislerine çok kişinin başvurması nedeniyle bazan hatlar çok yavaşlamaktadır. Hatta kimi zaman bağlanamayabilirsiniz de. Böyle bir durumda sadece bilim kurgu adreslerine yönelik sıçrama noktalarına ulaşıp buradan yola çıkmak daha sağlıklı olacaktır.

Türkiye'den sıçrama noktası olarak kullanabileceğiniz iki BK adresi bulunmaktadır. Bir tanesi ODTÜ içindeki BK ve Fantezi Topluluğunun hazırlamış bulunduğu elektronik sayfadır:

http://www.metu.edu.tr/-wwwsffs/esfs

Öbürü de yine ODTÜ'den Neyir Cenk Gökçe'nin sayfası:

http://www.me.metu.edu.tr/-wwwesfs/SFRG

Neyir Cenk Gökçe'nin sayfasının en önemli yanı, Science Fiction Resource Guide için Türkiye Mirror Bölgesi görevini de üstlenmiş olmasıdır. Kısa adı SFRG olan Science Fiction Resource Guide BK'cular için ideal bir sıçrama noktasıdır. Aslında SFRG'nin

adresi Amerika'da bulunmaktadır ama Gökçe'nin Türkiye Mirror Bölgesi olması, Amerika ile bağlantı kurup yavaş hızla bilgilere erişme zahmetinden kurtarmaktadır. Neyir Cenk Gökçe'nin Amerika'da bir başka sayfası daha bulunmaktadır:

http://www.panix.com/-gokce/

Bu adresler şimdilik İnternet'e yeni geçen BK'cularımız için yeterli olacaktır. Yeri gelmişken size işinizi kolaylaştıracak bir yöntem vereyim. Bu sıçrama noktalarını çok kullanacağınıza göre artık her seferinde buralara bağlanmanız gerekmez. Sıçrama noktalarını kendi bilgisayarınızın içerisine taşıyabilirsiniz. Bunun iki yolu vardır.

Birinci yöntem kullandığınız İnternet programının bu adreslere otomatik olarak ulaşmasını sağlamaktır. Bookmark (Netscape için) veya Favourites (Internet Explorer için) menüleri bu amaç için kullanılmaktadır. Ancak hatların yavaşlığı durumunda ikinci yöntemi kullanmak daha uygun olur.

İkinci yöntem sıçrama noktasındaki elektronik sayfasını diskinize kaydetmektir. Bir sonraki kullanımda bu dosyayı kullanarak İnternet uzayına açılmanız size zaman kazandıracaktır. İki haftada bir veya ayda bir, bu çıkış noktanızı güncelleştirmenizde fayda var.

Bu sıçrama noktalarından her aradığınızı bulamayabilirsiniz. Örneğin Clive Cussler romanlarına düşkünsünüz ve Cussler hakkında bilgi toplamak istiyorsunuz. Cussler'in romanlarında olaylar yakın gelecekte geçer ama buna karşın tam BK sayılmaz. Bu nedenle de BK sıçrama noktalarında Cussler'a rastlayamayabilirsiniz. Böyle bir durumda hemen ümitsizliğe kapılmayın. Arama servislerine bağlanıp şansınızı bir daha deneyin. Arama servislerinin menülerinde içi boş bir kutu göreceksiniz. İşte bu kutuya anahtar kelimenizi (bu örnekte anahtar kelimemiz Clive Cussler oluyor) girip ENTER tuşuna basınız (ya da boş kutunun civarındaki SEARCH düğmesine fare ile tıklayın). Hatlar iyi ise sonuç beş saniye içerisinde gelecektir. Sonuçlar arasında alakasız sayfalara da rastlayabilirsiniz. Bunun sebebi, arama makinalarının Clive Cussler anahtar kelimesini iki ayrı anahtar kelime olarak görmesidir. Her anahtar kelimenin aynı sayfa içinde verdiğiniz dizilişte olmasına dikkat etmez. Diyelim ki falan filanca sayfasını iki kişi hazırlamış: Andrew Cussler ve Clive Sarris. Arama programı bu elektronik sayfayı da Clive Cussler Arama Sonuçları Listesine ekleyecektir. Gerekirse, elektronik sayfadaki arama düğmesi civarlarında bulunan OPTIONS kısmına girerek arama işleminizi kendinize göre düzenleyebilirsiniz. (Merak edenlere: Clive Cussler için birden fazla hazırlanmış sayfa mevcuttur. Bunları bulmayı size ev ödevi olarak bırakıyorum).

Yine de size tavsiyem ilk başlarda seçenek kullanmayın. Çünkü İnternet olayına yeni başladınız ve İnternette yol bulmanın en iyi çaresi önce kaybolmayı öğrenmek.

Bu günlük bu kadar. Sorularınızı konuralp@science.ankara.edu.tr e-mail adresime gönderebilirsiniz.

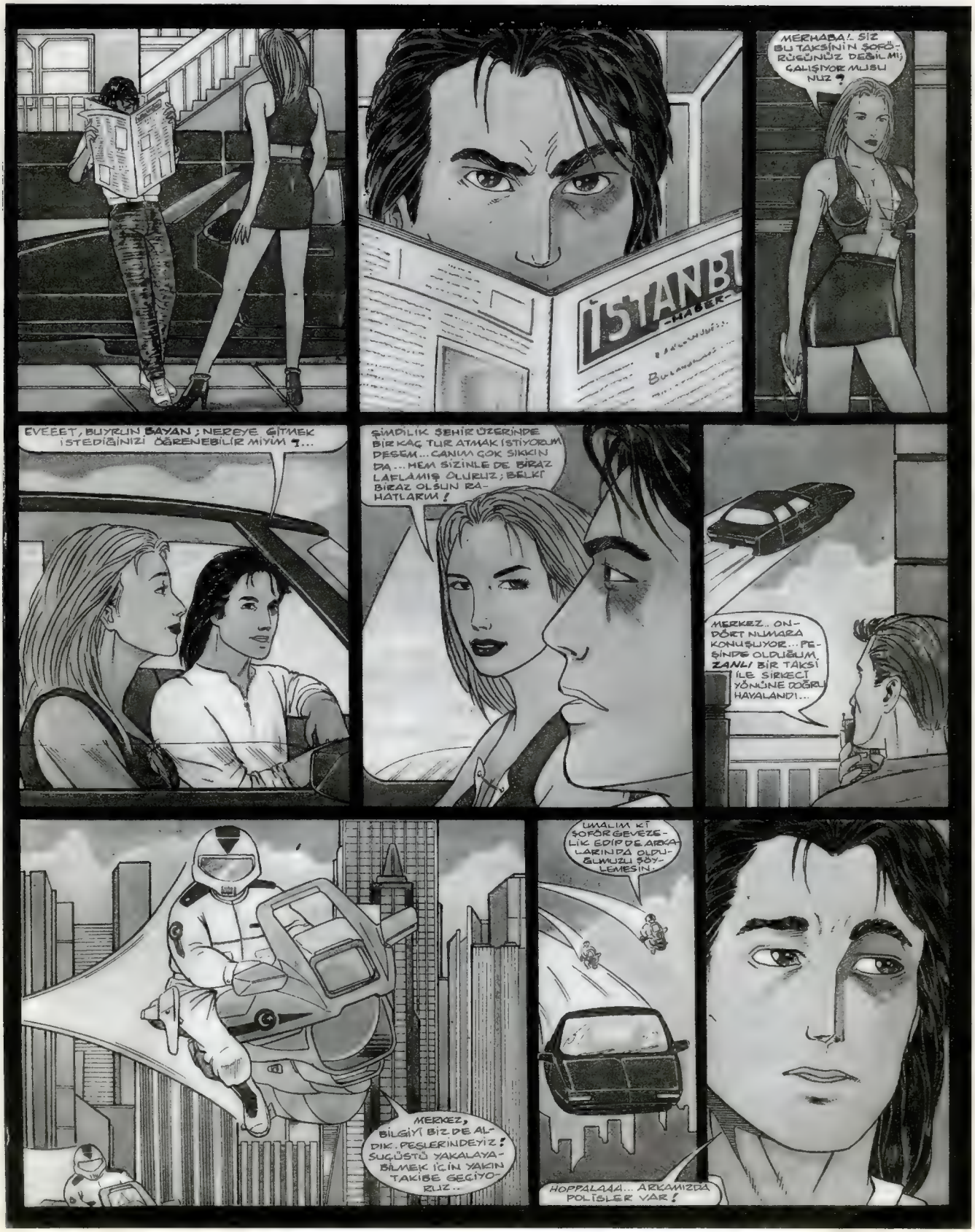
İSTANBUL
-HABER-
MERHABA!.. SİZ BU TAKSİNİN ŞOFÖRÜNÜZ DEĞİLMİ, ÇALIŞIYOR MUSUNUZ ?
EVEEET, BUYRUN BAYAN ; NEREYE GİTMEK İSTEDİĞİNİZİ ÖĞRENEBİLİR MİYİM ?...
ŞİMDİLİK ŞEHİR ÜZERİNDE BİR KAÇ TUR ATMAK İSTİYORUM DESEM... CANIM ÇOK SIKKIN DA... HEM SİZİNLE DE BİRAZ LAFLAMIŞ OLURUZ; BELKİ BİRAZ OLSUN RAHATLARIM !
MERKEZ.. ONDÖRT NUMARA KONUŞUYOR... PEŞİNDE OLDUĞUM, ZANLI BİR TAKSİ İLE SİRKECİ YÖNÜNE DOĞRU HAVALANDI...
MERKEZ, BİLGİYİ BİZ DE ALDIK. PEŞLERİNDEYİZ ! SUÇÜSTÜ YAKALAYABİLMEK İÇİN YAKIN TAKİBE GEÇİYORUZ..
UMALIM Kİ ŞOFÖRGEVEZELİK EDİP DE ARKALARINDA OLDUĞUMUZU SÖYLEMEMİŞSİN.
HOPPALAAA... ARKAMIZDA POLİSLER VAR !

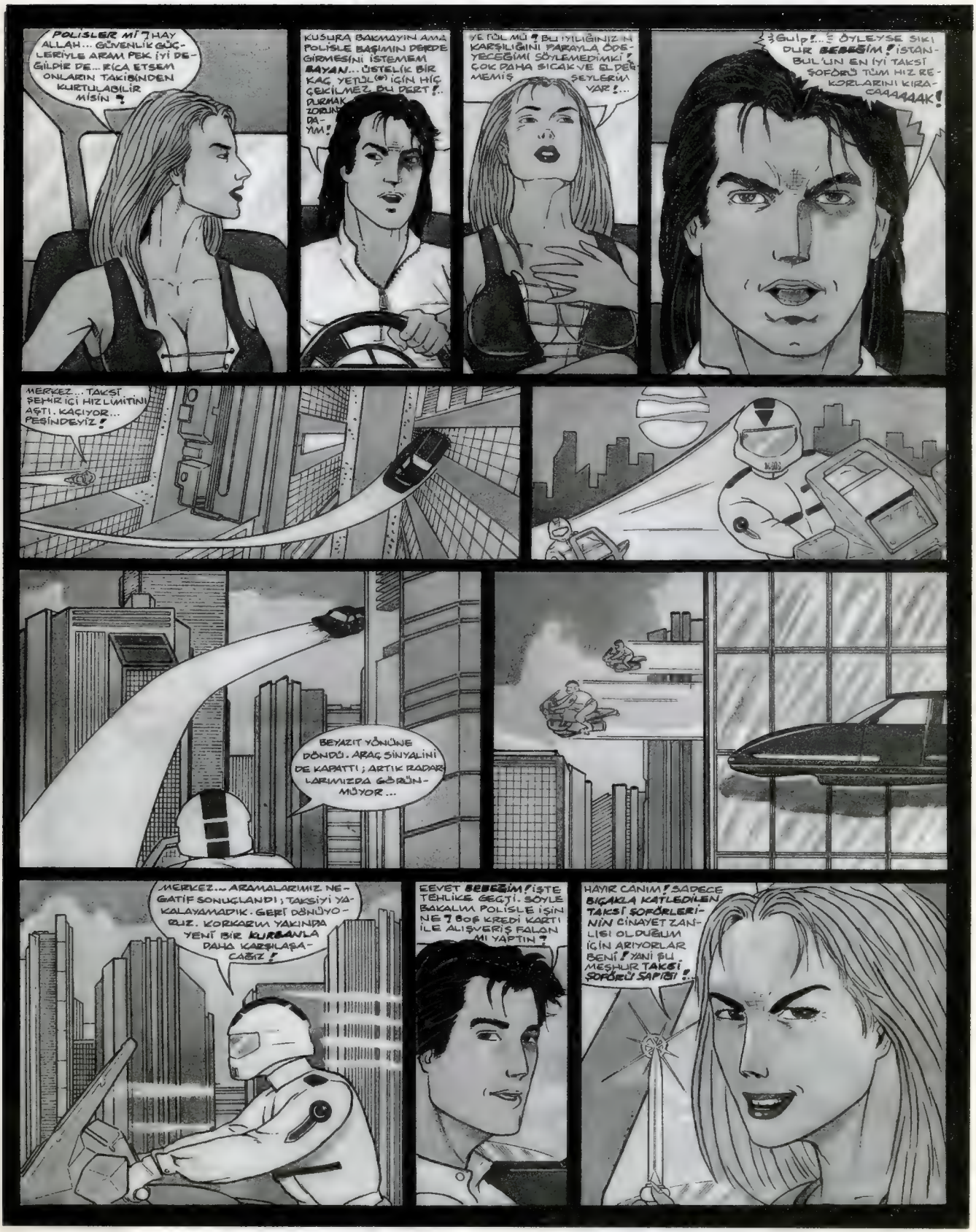
POLİSLER Mİ? HAY ALLAH... GÜVENLİK GÜÇLERİYLE ARAM PEK İYİ DEĞİLDİR DE... RİCA ETSEM ONLARIN TAKİBİNDEN KURTULABİLİR MİSİN?
KUŞKUYA BAKMAYIN AMA POLİSLE BAŞIMIN DERDE GİRMESİNİ İSTEMEM BAYAN... ÜSTELİK BİR KAÇ YETÜL(*) İÇİN HİÇ ÇEKİLMEZ BU DERT!.. DURMAK ZORUNDAYIM!
YETÜL MÜ? BU İYİLİĞİNİZİN KARŞILIĞINI PARAYLA ÖDEYECEĞİMİ SÖYLEMEDİM Kİ?, ÇOK DAHA SICAK VE ELDEN MEMİŞ ŞEYLERİM VAR!...
Gulp!... ÖYLEYSE SIKI DUR BEBEĞİM! İSTANBUL'UN EN İYİ TAKSİ ŞOFÖRÜ TÜM HIZ REKORLARINI KIRACAAAAAAK!
MERKEZ... TAKSİ ŞEHİR İÇİ HIZ LİMİTİNİ AŞTI. KAÇIYOR... PEŞİNDEYİZ!
BEYAZIT YÖNÜNE DÖNDÜ. ARAÇ SİNYALİNİ DE KAPATTI; ARTIK RADARLARIMIZDA GÖRÜNMÜYOR...
MERKEZ... ARAMALARIMIZ NEGATİF SONUÇLANDI; TAKSİYİ YAKALAYAMADIK. GERİ DÖNÜYORUZ. KORKARIM YAKINDA YENİ BİR KURBANLA DAHA KARŞILAŞACAĞIZ!
EEVET BEBEĞİM! İŞTE TEHLİKE GEÇTİ. SÖYLE BAKALIM POLİSLE İŞİN NE? BOŞ KREDİ KARTI İLE ALIŞVERİŞ FALAN MI YAPTIN?
HAYIR CANIM! SADECE BIÇAKLA KATLEDİLEN TAKSİ ŞOFÖRLERİNİN CİNAYET ZANLISI OLDUĞUM İÇİN ARIYORLAR BENİ! YANİ BU MEŞHUR TAKSİ ŞOFÖRÜ SAPİĞİ!..

Heil !..

ÇEVİRİ - ÖYKÜ

Robert Heinlein

Çeviren: Kerem Yaman

- Böyle bir şeyi nasıl teklif edebilirsin?

Devlet doktoru duruşunu bozmadan; "Etmezdim, Önderimiz, eğer sizin vazgeçilmez varlığınız, hayatınız söz konusu olmasaydı. Bu topraklar üzerinde, beyindeki salgı bezinin transplantasyonunu yapabilecek tek doktor Dr. Laus'tur."

- Sen yapacaksın!

Doktor başını sallayarak, "Ölürsünüz, önderimiz, ben beceremem. Ve eğer ameliyat derhal yapılmazsa kesinlikle ölürsünüz."

Devlet başkanı odada bir fırtına gibi dolaşıyordu. O meşhur en yakın çevresini bile titreten, acımasız öfke nöbetlerinden biri yaklaşıyordu sanki. Ama birden, hiç beklenmedik bir şekilde durdu ve; "İçeri getirin!" dedi.

Dr. Laus Önder'in karşısında kendinden emin ve gururlu duruyordu. Öyle bir gurur ki üç yıllık hapisle bile sarsılmamıştı. Toplama kamplarının soluk, sarı rengi yüzüne yansımıştı. Ama ırkı artık uzun zamandır baskı ve zorluklarla yaşamaya alışıktı. "Anlıyorum." dedi. "Evet, ameliyatı yapabilirim. Şartlarınız nedir?".

- Şart mı? Önder öfkelendi. "Şart ha, seni gidi pis domuz. Sana ırkının günahlarını ödemen için bir fırsat veriyorum ben."

Cerrah kaşlarını çatarak; "Herhalde benim son şansınız olduğumu bilmediğimi düşünüyorsunuzdur. Öyle olmasa beni kullanmaya tenezzül etmezdiniz."

- Sana söyleneni yap. Sen ve çocukların hayatta olduğunuz için şanslısınız.

- Ne olursa olsun, bu ameliyatı ücretsiz yapmam.

- Sana hayatta olduğunuz için şanslısınız dedim. Ses tonu açık bir tehdidi belli ediyordu.

Dr. Laus kollarını umursamazca iki yana açarak, "Eh, ben oldukça yaşlıyım..."

Önder sırıttı. "Doğru, ama zannedersem bir ailen var..."

Cerrah dudağını dişledi. Emma-Emma'sına zarar vereceklerdi ve küçük Rose'a. Ama cesur olmalıydı. Emma da böyle olmasını isterdi. Büyük bir oyun oynuyordu hepsi için. "Ölüm onlar için, şu andaki durumlarından daha kötü olamaz." dedi cesaretle.

Önder, Dr. Laus'un ikna edilemeyeceğini kendi kendine itiraz edip kabulleninceye kadar saatler geçti. Tahmin etmeliydi aslında. Bu adam cesareti ve fedakarlığı ana kucağında öğrenmişti.

- Ücretin nedir?

- Bana ve aileme pasaport.

- Kurtuluş ha?

- Şahsi servetim geri verilecek.

- Tamam.

- Ameliyattan önce ve altın olarak.

Önder gayri ihtiyari itiraz ediyordu ki kendini kontrol etti. "Bırak öyle düşünsün. Ameliyattan sonra hallederiz."

- Ve ameliyat yabancı bir devletin topraklarında olacak.

- Bu kadarı fazla.

- Israr etmek zorundayım.

- Bana güvenmiyor musun?

Dr. Laus yanıt yerine doğruca gözlerinin içine bakmakla yetindi. Önder ona doğru sert bir yumruk savurdu ağzına. Cerrah kaçmaya çalışmadı, ama ifadesini de değiştirmedi.

- Sen olacaklara razı mısın, Samuel?

Genç adam Dr. Laus'a korkusuzca baktı. "Tabii Doktor."

- İyileşeceğini pek zannetmiyorum. Önderin salgı beziyle seninkini değiştirdikten sonra vücudun bu yükü kaldıramayabilir. Ayrıca tam bir transplantasyon daha önce yapılmamıştı.

- Biliyorum, ama o kamptan kurtuldum ya, yeter.

- Evet, evet. Ve iyileşirsen özgür olacaksın. Seyahat edecek duruma gelene dek sana şahsen bakacağıma söz veriyorum.

Samuel gülümsedi. "Toplama kamplarının olmadığı bir ülkede hasta olmak bile bir zevk olacak."

- Hadi öyleyse başlayalım.

Odanın diğer köşesindeki sessiz, huzursuz gruba döndüler. Sessizce para sayıldı. Önder o dinden olanların paraya ihtiyacı olamayacağına karar verdiği ana kadar tüm biriktirdiklerini geri aldı Dr. Laus. Altınların yarısını belindeki bir kemere koyup yerine taktı. Diğer yarısı da karısının şişman vücudunda yerini aldı.

Dr. Laus son aleti yerine koyup, asistanlarıyla işaretleşip eldivenlerini çıkarmaya başladığında aradan üç saat yirmi dakika geçmişti. Odadan çıkmadan önce iki adama son bir kere baktı. Steril elbiseleri içinde hiç bir farkları yoktu. Eğer bilmese diktatörle kurbanı birbirinden ayıramazdı.

Dr. Laus aynı gün, karısıyla kızının birinci sınıf bir otelde güvenlikte olduklarını gördükten sonra tekrar hastaneye döndü. İkinci hastasını sordu ama kayıt tutan görevli şaşkınlıkla, "Burada değil ki" dedi.

- Değil mi?

- Hayır değil. Ekselanslarıyla beraber ülkenize döndüler.

Dr. Laus daha fazla konuşmadı. Oynanan oyun ortadaydı ve zavallı Samuel için artık çok geçti. Tanrıya kendisini ve ailesini kurtaracak önseziye sahip olduğu için şükretti, görevliye teşekkür etti ve çıktı.

Önder nihayet kendine gelmişti. Kafası karmakarışıktı. Sonra uyumadan önce olanları hatırlamaya başladı. Ameliyat! Bitmişti. Ve yaşıyordu. Kimseye ne kadar korktuğunu itiraf edememişti ama bitmişti işte. Yaşıyordu. Çanı çalmak için ipe uzanmayı denedi, ama yerinde bulamayınca yavaş yavaş odayı gözleriyle incelemeye başladı. Bu saçmalık da neydi? Bu Önderin odası değildi. Sıvalı tavana ve çıplak tahta yerlere iğrenerek baktı. Ya yatak! Sedirden farkı yoktu. Bağırdı. Biri girdi içeri, süvari üniformalı bir adam, en sevdiği birliklerinden. Onu tutuklatmadan önce hayatının zılgıtını çekmeye başlamıştı ki, kısa kesmek zorunda kaldı.

- Kes sesini, pis domuz!

Önce yanıt veremeyecek kadar çok şaşırdı, sonra tiz bir sesle bağırdı. "Önderinle konuşurken hazıroldu dur! Selam ver!"

Asker aptal aptal hastaya baktı. Önderle hiç bir fiziksel benzerliği olmayan hastaya. Sonra kahkaha atarak yatağa yaklaştı ve sağ kolunu havaya kaldırıp selam vererek, "Yaşasın Önderimiz," diye haykırdı ve kolunu sertçe adamın yüzüne indirdi.

Bir başka süvari gürültüyü duyup içeri girdiğinde diğeri hala yaptığı espriye gülüyordu. "Ne oluyor Jon? Ona o kadar sert davranma, ne de olsa hala hastahane kayıtlarında." Umursamazca kanlı yüze baktı.

- Ona mı? Bilmiyor musun yoksa? Jon yeni gireni bir köşeye çekti ve bir şeyler fısıldadı.

İkinci adamın gözleri büyüdü ve sırıttı. "Öyle mi? Demek iyileşmesini istemiyorlar. Eh, biraz antrenman yapabiliriz o zaman."

- Haydi Fats'i çağıralım. Onun aklına hep ilginç şeyler gelir.

- İyi fikir. Biri kapıyı açtı ve böğürerek; "Hey, Fats!"

Ve Fats gelene kadar hasta üzerindeki eğlencelerine başlamadılar.

Hakan Alpin

TARİHİN DEŞİFRE OLDUĞU GÜN...

10 Ocak 1927...

10 Ocak 1997...

Filmin Künyesi:
METROPOLİS
Yönetmen: Fritz Lang
Yapımcı Firma: UFA (=universum Film A.G.)
Prodüksiyon: Erich Pommer
Prodüksiyon Yrd.: Heinz Blanke
Senaryo: Thea von Harbou, Fritz Lang
Kamera Asistanı: Karl Freund
Kostüm: Anne Willkomm
Kamera Yönetmeni: Günther Rittau
Kamera: Konstantin Tschet (werikoff), H.O. Schulze
Robot Tasarım: Walter Schulze-Mittendorf
Görüntü Yönetmeni: Eugen Schüftan
Müzik: Gottfried Huppertz
Oyuncular: Brigitte Helm (Maria/Robot Maria) Fustav Fröhlich (Freder Fredersen) Alfred Abel (Johann Fredersen), Rudolf Klein - Rogge (Bilimadamı Rotwang), Heinrich George (Grot), Fritz Rasp (Kısıtlayıcı), Theodor Loos (Josaphat/Joseph) Erwin Wiswanger (Nr.11811), Olaf Storm (Jan), Hanns Leo Reich (Marinus), Heinrich Gotho (Zaman Saptayıcı), Margarete Lanner (Otoyol Sorumlusu), Max Dietze, Georg John, Walter Kühle, Arthur Reinhard, Erwin Vater (İşçi Bürosu Müdürleri), Grete Berger, Olly Böheim, Ellen Frey, Lisa Gray, Rose Lichtenstein, Helene Weigel (İşçi Bürosu Elemanları), Beatrice Garga, Anny Hintze, Margarete Lanner, Helen von Münchhofen, Hilde Weitscheff (Kadın Doktoru ve Bahçıvanlar), Fritz Alberti (Yaratıcı İnsanlar), Kurt Siodmak.

İlk gösterimi: 10. 1. 1927, Berlin
Film uzunluğu: (4189 m./3241m./2535m.)
TV: (ARD) 2.6.1971, 19.12.1981,25.2.1983.

Aradan geçen 70 koca yıl 7. Sanat'ın ölümsüz başyapıtına uygun bir zamansal kaftan biçilemeyeceğinin en büyük ve önemli göstergesi oldu. Eskimeyen, güncelliğini koruyan, insanlığın yaşadığı hemen her döneme göndermeler yapabilen kötümser bir tahminle de zamana karşı olan dayanıklılığını bir 70 yıl daha sürdürecek olan 'METROPOLİS' filmine 1925 yılında çekim çalışmalarıyla başlandı. 11 ay süren bu çalışmalar sonucunda ortaya yaklaşık 5 milyon Marka malolan 3,5 (üçbuçuk) saatlik oldukça pahalı ve süre olarak uzun bir film ortaya çıktı.

10 Ocak 1927'de Yönetmen Fritz Lang'ın uzun zamandır sabırsızlıkla beklenen filmi Berlin UFA Palast'da aralarında Şansölye Wilhelm Marx, bakanlar Güstav Streseman ve Otto Gessler ile Reichbank başkanı, H. Jalmer Schacht'ın da bulunduğu 2500 seçkin izleyicinin katıldığı bir gala töreni ile ilk kez beyazperdede gösterildi.

Senaryo ve filmin ekipmanı için harcanan süreyi de dahil edersek ortaya 17 ayda ortaya çıkarılmış; ki bu o dönemin Alman prodüksiyonları içinde rekor bir süreydi ve ayrıca 1.300.000 metre pozitif 620.000 metre negatif film de pekçok yapımcıya parmak ısırtmıştı. 22 Mayıs 1925'te UFA stüdyolarında başlayan çalışmalar, 30 Ekim 1926'da tamamlanmış ve yukarıda da bahsettiğim gibi 10 Ocak 1927'de de galası yapılmıştı. Yönetmen Lang'ın filmin çekimine başlamadan önce Alman film şirketi Universum Film A.G. (UFA)'yla özel bir anlaşma yaparak finansal destek sağlayan Amerikan MGM ve Paramount firmalarının da filme katkıları olmuştu. Bütün Sinemaseverler ve Bilimkurgucular için bir efsane, mit haline gelen METROPOLİS'in hikayesine geçmeden önce filmin yaratıcısı, yönetmen Fritz Lang'ın filme ulaşana kadar yaptıklarını irdelemek yerinde olacak.

İlk filmini 27 yaşındayken gerçekleştiren Fritz Lang (1890-1976) ilk önemli çıkışını 1922 yılında Dr. Mabuse ile yapmıştı. 1922'de başlayıp 1924'te gösterime giren "The Nibelungen' ise onun METROPOLİS gibi dönemin en yüksek maliyetli filmine ulaştırmıştı. 1931'deki 'M' isimli filminden

sonra son olarak 1960'da 'Die Tausend Augen des Dr. Mabuse' ile yönetmenlik yaşamını sona erdirdi.

'The Nibelungen' filminden sonra 1924 Kasımında ziyaret ettiği New York'a deniz yoluyla ulaşırken daha limandan onu karşılayan dev gökdelenlerin etkisinde kalarak gerçekleştirdiği fütüristik METROPOLİS kenti ve kentte yaşayan insanların üzerine kurulu olan film için karısı Thea von Harbou ile birlikte çalışmaya başladı.

Çekimlere 1925 Mayıs'ında Neubabelsberg'deki UFA Stüdyolarında başlandı. Başlangıçta büyük setler hazırlanması gerekeceği düşünülüyordu, ama 'Schüfftan Tekniği' sayesinde küçük maketler kullanılarak bu zorunluluk giderildi.

Kameraman Eugen Schüfftan tarafından geliştirilen teknik sayesinde maketler ve hareketli sahneler biraraya getirebiliyordu. Optik eksene 45 derecelik açı oluşturacak şekilde, kameranın karşısına ışığı hem yansıtan hem de geçiren bir ayna yerleştirilmişti. Aynanın öbür tarafına kamera ekseni hizasına, kameraya 90 derecelik açı oluşturacak biçimde setin ayrıntılı bir maketi konulmuştu. Bu sayede görüntü, aynadan kameranın objektifine yansıyordu. Sonra da aynanın arkasına, yansıtılan görüntünün gerekli olan bölümlerinin üstüne bir örtü örtülerek maketin geri kalan kısmı aynada görülecek şekilde kalacaktı. Bu yöntemi kullanarak büyük miktarda paradan tasarruf sağlandı. Fakat kalabalık kadroyu mümkün olabildiğince görkemli bir şekilde göstermek isteyen UFA'nın sanat yönetmeni Erich Pommer şehrin hiç olmazsa bir bölümünün inşa edilmesi gerektiğinde ısrar ediyordu. Maalesef onun bu isteği büyük para kaybına ve beraberinde Pommer'in şirkette gözden düşmesine yol açtı. Bu filmin elde edeceği hasılatın UFA'yı batırmaktan kurtaracağı ümit ediliyordu. Çünkü şirketin hisse senetlerinde düşüş gözlemleniyordu.

Herşeye rağmen; 10 Ocak 1927 öğleden sonra UFA Palast'daki görkemli salona akın eden 2500 davetli METROPOLİS'i büyük bir hayranlıkla seyretmişti.

Metropolis 2000 yılının bir kentidir. Gökyüzüne dek uzanan binalar ve saray gibi yapılarda zenginler ve iktidar sahipleri, cennet bahçeleri ve eğlence yerlerinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Yeraltında ve alt katlarda ise işçiler kentin gereksinimlerini karşılayan makinalarda insana yakışmayan hal ve şartlarda birer esir gibi çalışmakta, yaşamaktadırlar.

Kentin yaratıcısı makinaların ve işçilerin idarecisi Johann Fredersen'dir. Kentin beyni olarak 'Yeni Babil Kulesi'nin en üst katında oturmakta ve bütün kumandaları yetkisinde bulundurmaktadır. Fredersen'in tek oğlu olan Freder birgün cennet bahçelerinde güzel Maria'nın şarkısını duyar ve onu içinden gelen bir isteğe hakim olamayarak takip eder. Maria takip edildiğinden habersiz evine giderken peşindeki Freder'de ilk kez suni ışıklarla aydınlatılan loş, monoton ve garabet haldeki işçilerin dünyasına iner. Gürültü ve buharlar arasında tüm makinalar Freder'in gözüne

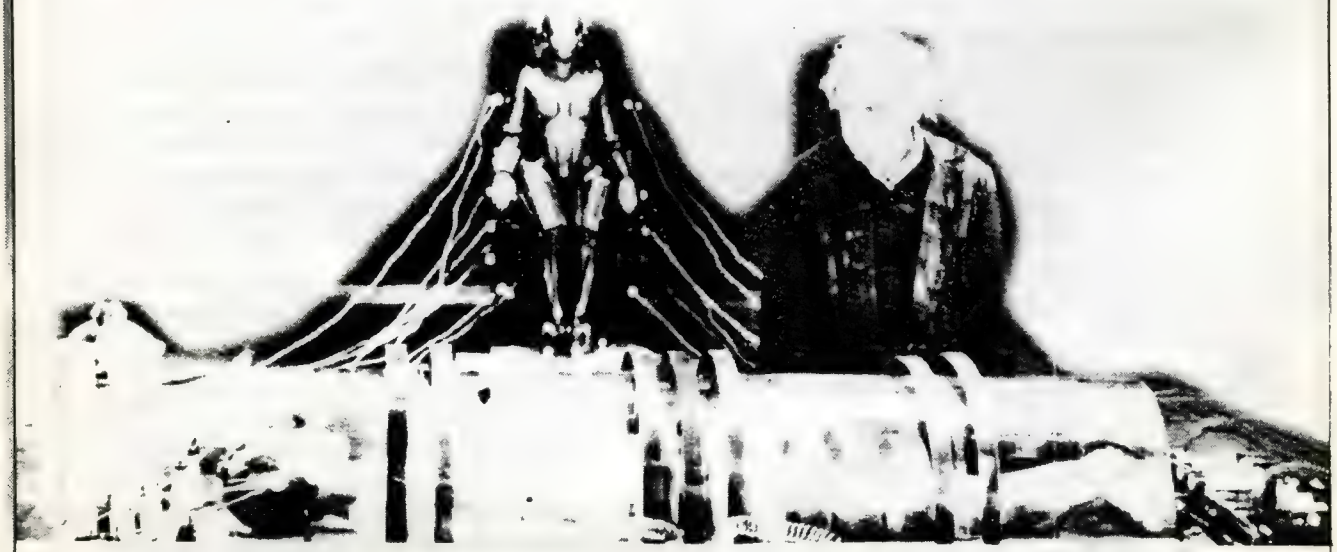

Rotwang Maria Robot Maria

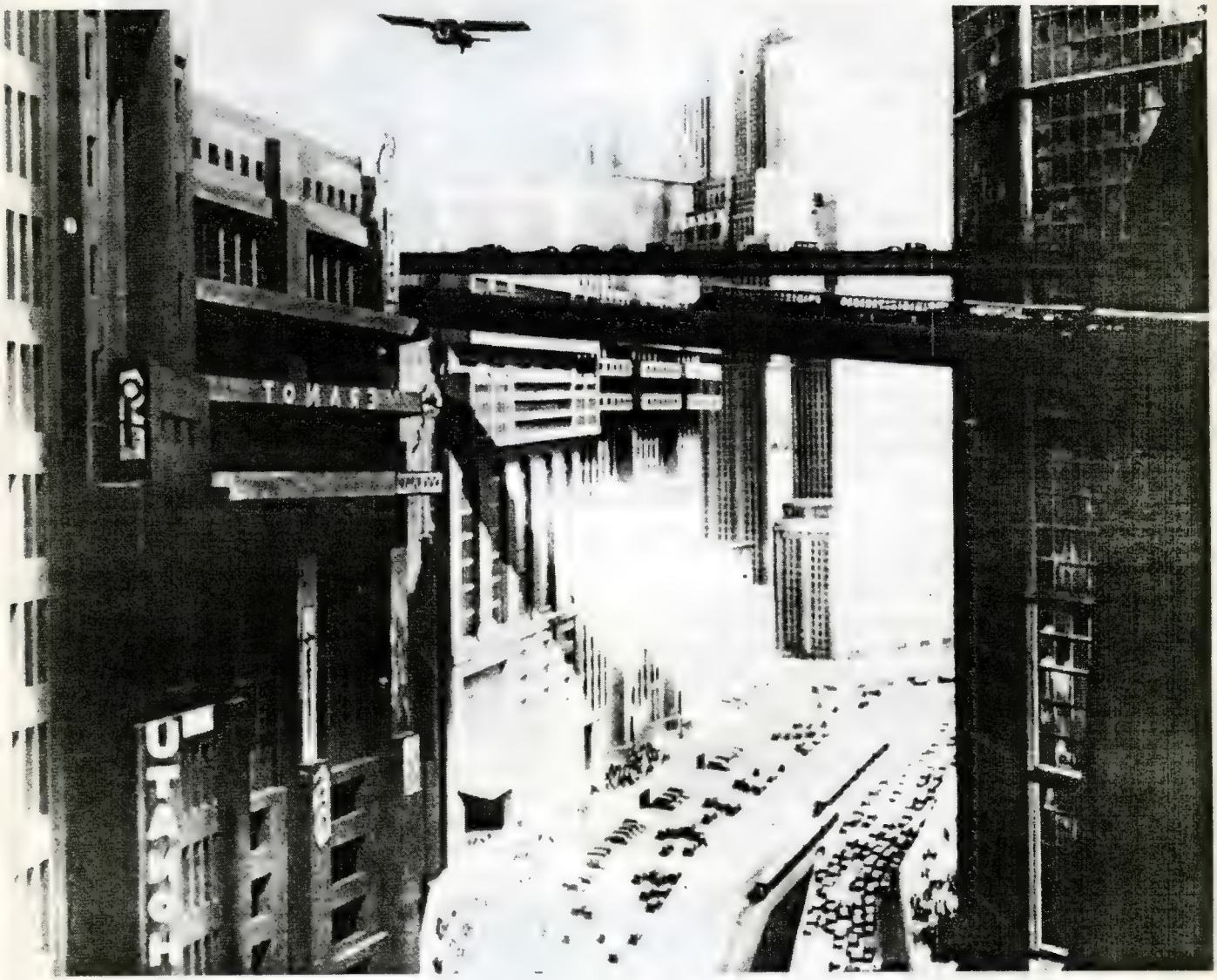

Görkemli Metropolis Kenti

işçileri yutan Canavar Molok olarak görünür. Gördüklerine inanamayan Yönetici'nin oğlu Freder merakını yenemeyerek daha da alt katlara iner. Temiz ve farklılığını bir yerden temin ettiği işçi elbisesiyle kamufle ederek, insanları yokeden bu cehennemde 10 saatlik vardiyaya dahil olur. Çalışma ve yaşama şartlarının dayanılmaz zorluklarıyla karşılaşan dahası onları şahsen yaşayan Freder anlam veremediği duygular içinde karmaşalara gömülmüştür. Kentin yukarılarındaki cennet bahçelerinde bütün bunlardan habersiz yaşarken ne kadar rahat ve duyarsız olduğunu anlar. Kentin yöneticisi olan Babası ve diğerleri herhalde burada yaşananlardan haberdar olmalıdır. Peki niye kendisinin ve diğerlerinin bütün bunlardan haberi yoktur. Kent aslında iki farklı yaşama sahne olmaktadır. Ve birkaç kişi hariç herkes diğer yaşamdan bîhaberdir. Ve inanılmaz itirazsız, çıkışsız bir kabullenişle zaman akıp gitmektedir. Bu arada Maria kentin derinliklerinde bazı işçilere mabet benzeri bir yerde 'umut'tan bahseder olmuştur. Onun içine umudu düşüren de zengin idarecilerin çocuklarına öğretmenlik yapmak için yukarı çıktığında gördükleridir. İşçilere umutlu olmalarını belirtirken ve bunda da başarılı olurken Yönetici Fredersen'in yardımcısı çılgın bilimadamı Rotwang bunun farkına varır. Ve Maria önderliğindeki toplantıyı Fredersen'e haber verir. Gizlice toplantıyı izleyen ikili bütün sömürünün ve yaşanılanların farkına

varılmak üzere olunduğunu anlarlar.

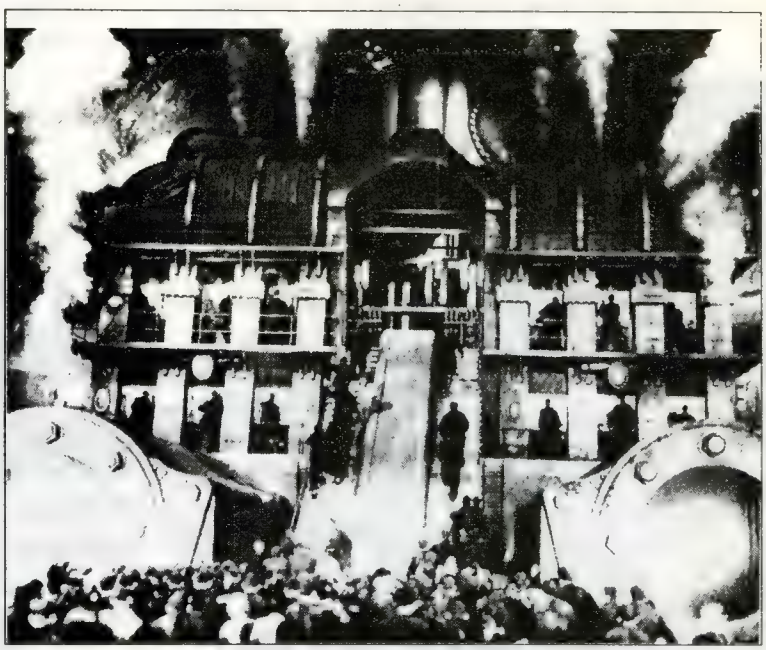

İnsan Yutan Ana Makina MOLOK

Toplantıya katılanların yokedilme emrini verecekken durdurulan Fredersen, Rotwang'ın planını dinler ve uygulamaya geçirir. Aslında vaktiyle sevdiği kadını (Freder'in annesini) zengin yönetici Johann Fredersen'e kaptıran çılgın bilimadamı Rotwang, o kadına benzeyen bir robot imal etmektedir. İşçilerin sefil yaşama isyana hazırlandıklarını öğrenen Fredersen eski aşk rakibinden bu robotu Maria'ya benzetmesini ister. Niyeti sahte Maria'yı kullanarak işçileri istediği yöne sevketmektir. Maria yakalanıp hapsedilir. Devreye Robot Maria girer; yeraltı insanları planlanan tuzağa düşürülmesinden sonra Maria'yı hapisten kurtaran Freder, güzel Maria ve işçilerin lideri Groth önderliğinde Metropolis'te büyük bir karmaşa çıkar. Ayaklanan işçiler kentin düzenini sağlayan makinelerin başından ayrılıp, ortalığı kırıp dökmeye başlarlar. Kent yaşayanları tarafından yokedilmektedir. Adeta kendilerini sömüren teknolojiyi ve sistemli işleyen düzeneği parçalayarak ondan kurtulmak isteyen işçiler tarafından yıkılan su tankları nedeniyle kentin sular altında kalmasına neden olurlar. Herkesi ayaklandıran Maria, Freder ve Groth bu kez selden etkilenen insanları görüp ölümlerini seyrederler. Hiç değilse çocukları kurtarma telaşıyla bu kez de sele karşı bir mücadeleye girişirler. Bu arada kenti yıkan işçilere önderlik eden Robot Maria tıpkı bir cadı gibi yanarak yokolur. İnsanlar çaresizdi. İşçiler de yaptıkları trajik yanlışın farkına varırlar. Rotwang yaptıklarının cezasını kilisenin çatısından düşerek öder.

Sonunda genç Freder'in arabuluculuğunda her iki sınıfta anlaşma yoluna giderler. Zaten başka bir yolda kalmamıştır (!). Johann Fredersen ile işçilerin temsilcisi olarak ana makinanın kontrolörü Groth el sıkışırlar. Yıkılan Metropolis'i yeniden inşa etmeye söz verirler.

Metropolis filminin konusunun arka planına sığdırdığı bütün bir insanlık tarihini anlattığı ve anlatmaya devam edeceğini de düşünenlerdenim. Birbirlerinden ve yaşadıklarından habersiz iki kesimin ortak noktada buluşma mecburiyetinden ve zamanından günün birinde 'mutlaka' - tekrar ayrılmak üzere - bahseden film tam bir başyapıt. Tıkanan altyapıdaki umudu, ilahi bir güzellik timsaliyle açan kader ağlarını; Maria'nın Babil Kulesi ve onu inşa eden insanların örneğiyle gözönüne sermesiyle yön kazanıyor. Yaratıcıyı okla vurup öldürmek ve yeni tanrı olabilmek amacıyla Babil Kulesini gökyüzüne uzatan kral ve onun verdiği hüküm altında ezilen fakat bilinçsizce yerine getirmeye çalışan insanlar bu uğurda tükeniyordu. Kulenin yapılışına kadar aynı dili bilen ve kullanan insanlar kulenin yıkılışından sonra - ilahi ceza - binlerce farklı dilde konuşmaya başlıyor. Birbirlerinin ne dediklerini hiç anlayamıyorlar bu nedenle de. Maria kilisede Babil örneğini verirken Rotwang'ın aklına gelen hinlikte bu tarihi olaydan çıkış alıyor. Hedefi kalmayan insanlar kendilerine hedef ve o hedefe giden yolu seçemeden onları yönetenlerce hedef saptanıyor.

Gelecek öngörüsünün doruk noktasında yer alan film, her ne kadar devasa binaların görkemle yükseldiği makinaların en ufak dişlisine dek sistemi çalıştırdığı ve var ettiği bir kenti anlatıyor olsa da; insanın birey olarak giderek silikleştiği, herkesin birbirine benzer işlerle, yaşantıyla sıradanlığa düştüğünü de yansıtıyor. İnsanlık tarihi boyunca tıkanan toplum yaşantısı; kimi zaman savaşlar sonucu yeni topraklar ele geçirmeyle, bilinmeyen kıtaları keşfetmekle, sanat alanındaki reformlarla, Fransız ihtilaliyle, sanayii devrimiyle, bilim

çalışmalarıyla, havacılıkla uzay çalışmalarıyla bilgisayar teknolojisiyle açılmıştır. Bu tıkanıklıkları açan her ne kadar bütün insanlık gibi görünse de çok arka planlarda fitili ateşleyen 'birileri' hep olmuştur. Metropolis'te umudu bulan kentin alt kültürüne bilimadamı Rotwang ve Yönetici Fredersen yeni bir yön verebilmek için harekete geçiyor. Ve işçilerin başına geçip onları kenti yıkmaları için isyana sürükleyecek Robot Maria'yı devreye sokuyorlar. Yönettikleri kentin yıkılışına bile razı olabilecek bir zihniyet elbetteki 'kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez' mantığıyla hareket ediyor. Yıkılan kenti yapılan insani (!) anlaşmadan sonra yapacak olan tüm Metropolis sakinleridir. Fakat nedense yıkım öncesi statülerdeki ve yetişme tarzlarındaki farklılıklar nedeniyle işleri yapacak olanlar - tıpkı kenti yıkmadan önce olduğu gibi - makinaların ritmik çalışmasını sağlayan işçilerdir. Yöneticiler ise daha önce yaptıkları gibi neyin ne zaman ve ne şekilde yapılması gerektiğini söyleyecek ve düşüneceklerdir. Yani aslında değişen pek bir şey yoktur. Sadece değiştiği sanılan bir durum sözkonusudur. Metropolis'in geleceğini görmek o kadar da zor değildi. Yine makinalar, başlarında kenti yıkanların torunları ve yine cennet bahçeleri, sakinleri de bir zamanlar kenti yıktıranların torunları.

Fransız ressam Phillip Druillet'nin devasa binaları karşısında yok denecek kadar ufak çizilmiş insan figürleri bana hep Metropolis'i, Kente ve onu yönetenlere karşı güçsüzlüğü ve acizliği çağrıştırır. 1984'te ise George Orwall enteresan bir Zemyetin 'Biz'i açılmasıyla, Atlantis (Martin Mystere)'deki 'Kara Adamları' çağrıştıran edalarıyla dünün tarihini bile değiştiren - değiştirebilen güçlü 'Büyük Birader'in portresini çizer. Yakın zaman önce TV'lerden de gösterilen Mehmet Ali Erbil'in başrolünü oynadığı 'Bay E' filminde ise herşeye karar veren ve onu istediği gibi sunan yeni Büyük Birader'le ya da Metropolisçesi Yönetici Fredersen ve bilimadamı Rotwang'ıyla tanıştık. 'Medya'. Daha doğrusu Medya'nın beyni ve kalbi Televizyonla.

Metropolis'in şaşırtıcı politik fikri o yıllarda giderek güçlenen nazilerin planlarına da aynen uyuyor. Bunda da en büyük pay hiç kuşkusuz Thea von Harbou'ya düşmüştür. Çünkü filmin 1926'da yayınlanan senaryosu ona aittir. Fritz Lang kendisiyle yapılan bir röportajda Peter Bogdanoviç'e bu konuda şunları söylemiştir: 'Ana fikir kesinlikle Thea von Harbou'ya ait, ama ben de onun gerçekliğe uygunluğu için % 50'ye yakın bir oranda yardımcı oldum. O zamanlar şimdi olduğu kadar işin pratiğiyle fazla ilgilenmiyordum. Film'deki 'Beyin ile el arasında kalp bulunmaktadır" sloganı bana aittir. Ve aslında ben onu bir masaldan öğrenmiştim. Bu fikir olmaksızın kesinlikle bir sosyal kritik filmi yapamazsınız.

Beyin ile el arasındaki kalp işte filmdeki ve yukarıda bahsettiğim bütün eserlerdeki tılsımlı tema ve slogan bu noktada açılıyor ve kilitleniyor. Elbetteki felsefik olarak ta fizyonomik olarak ta beyin ile el arasında bir kalp olduğu kesindir. Fakat bu kalbi atışından, ritmine, duruşuna kadar beyin yönlendirir. İşte perde arkasındaki gizlenen gerçek ve zihniyette budur.

Filmin sunuşuna getirilen eleştiriler içerisinde bir tanesi vardır ki çok enteresandır. Ünlü İngiliz BK yazarı H.G. Wells bir kritik yazısında 'film kötü bir yapıda hazırlanmış ve teknik ilerleme hakkında kesinlikle aptallık dolu klişeci yüzeysellik içeren kendi türünde tek olan duygusallık içeren bir sosla sunulmuştur' şeklinde Metropolis için bir not düşmüştür. Gerçekten de Metropolis'te klişe duygusal temalarla sürpriz bir şekilde erotizme de rastlanır. Bu erotik boyuta başka bir BK filminde rastlanılması için uzunca bir süre geçmesi beklenecektir.

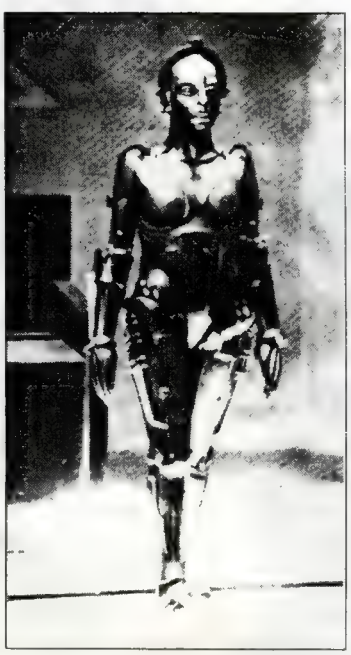

Robot Maria yönlendirildiği hedefe doğru gidiyor

Rotwang'ın yaptığı Robot Maria'nın dansı akıldan çıkacak gibi değildir. Fritz Lang tarafından Metropolis filmi için keşfedilen oyuncu Brigitte Helm bu sessiz Alman filminde her iki rolünde de farklı seksi bir karakteri ustalıkla canlandırmıştır. Birincisinde arzulanan, ateşli kadın rolündeki (Robotların öncüsü konumunda) - ki bu robot dizaynı sinema tarihi boyunca bir daha yakalanamayacak denli mükemmel bir Robot Venüs dizaynıdır - ikincisi

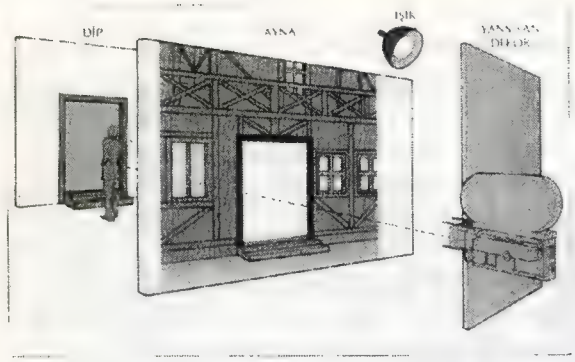

Schüfftan'ın ilginç tekniği

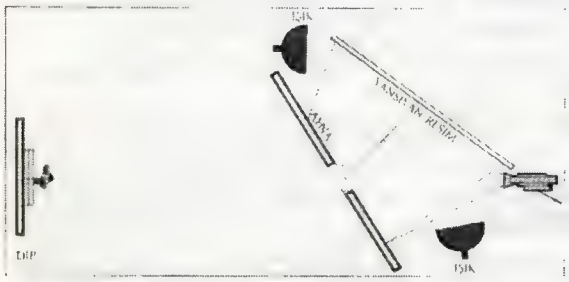

Aynı tekniğin havadan görünüşü

ise saf ve iyi kız rolünde (Freder'in evlenme teklif edeceği temiz, saf, dinine bağlı Maria).

Sosyal yaşantının kısırdöngüsünü en açık şekilde göz önüne seren film ardıllarına pekçok tema ve tipleme de bırakmıştır.

Geleceğin dev kentleri (Futuropolis), Makina yaşamın yaratılması (robotlar, androidler), çılgın bilimadamı (artık filmlerde birer klasik tipleme oldu), herşeyi yokeden felaketler (özellikle kutsal kitaplardaki sel baskını örneği).

Filmde sunulan toplumsal zıtlık, teknik zıtlıklarla da desteklenmiştir. Gittikçe yükselen binalar ve bunların arasında ulaşımı sağlayan yüksek otoyollar ve hava taşıtları diğer yandan da şeytani Rotwang'ın yerin derinliklerindeki makina yaşamı ortaya çıkardığı teknik laboratuvarı. Aslında filmdeki bir zıtlıkta bu hiper teknik donanımın ve yaşamın ortasına dikili dev katedraldir. Ve her nedense insanlar bu katedral yerine yerin derinliklerindeki bir mağarada bir araya gelip Maria'nın vaazlarını dinlerler. Katedralin filmdeki rolü ise finaldedir. Doğal düzene karşı gelen çılgın bilimadamı Rotwang'ın ilahi cezalandırıcıyı sembolize etmesiyle o da sahneye girer ve görevini yapar. Filmdeki dini motiflerde Lang tarafından stilize edilmiştir. Freder'in makinanın göstergesine İsa'nın haç'taki resmini asarak 'Baba, baba, on saatin sona ermesini istemiyor musun?' diye bağırması ilginçtir. Maria ise yeraltındaki kilisede ortaya çıkan dişi bir azize gibidir.

Dante'nin İlahi Komedyasındaki cenneti üstkentle simgeleyen Lang birbirlerinin üstünden ve altından geçen yollar, dev yapılar, asma bahçeleri, stadyum, yüzme havuzları, spor merkezleriyle kitle eğlence bölümleriyle düşsel bir tarz da işlemiştir. Yeraltının karabasan sunuşu, insanı yokeden, eriten makinalar ise cehennemi sembolize eder. Yıkılan su tanklarıyla oluşan sel baskını esnasında kurtarılmaya çalışılan çocukların Maria'nın etrafında bir piramit meydana getirmesi ise bende nedense Amerikan Dolarının arkasındaki tepesinde göz olan piramidi çağrıştırmıştır hep. Gerçi sinema eleştirmenleri Lang'ın mimari yeteneklerini bedenleri bile geometrikleştirmeye çalışması olarak sunsa da, New Yorker dergisinin 1970'lerde 'Film birçok kez fazla uzağa gidiyor. Ama hiç tökezlemeden... Bu film şahane ve şaşırtıcı bir çılgınlık..." şeklindeki ifadeleriyle yazımın çıkış noktasına atıf yapıyor: Metropolis zamanötesi bir sunu içeriyor.

310 günde çekilen filmden çok sonra Lang'ın ilk ünlü filmi olan 'The Nibelungen' (Almanların ünlü efsanesi. Attila'nın saldırısını anlatır) filmindeki nazi ideolojisine yakın fikirler nedeniyle, 'yahudi' olmasına rağmen Goebbels tarafından kendisine teklif edilen Alman film endüstrisi başkanlığı önerisine karşın aynı gün Fransa'ya iltica etmiştir. Karısı ise NSDAP (Nazi Partisi)'ye üye olup Almanya'da kalmıştır. Lang'ın ABD'ne gidişiyle de boşanmışlardır.

Metropolis'teki inşa edilen Babil Kulesine etkili bir görüntüyle 36.000 kişinin gri elbiseleriyle uyurgezer vaziyette ve köleler misali uygun adım yürüyüşü ve dev kapılardan girişi daha sonra çok beğenilmiş ve nazi propaganda filmi için Lemi Riefenstahl tarafından 'Triumph Des Willens' (1935)'te kullanılmıştır.

10 Ocak 1927'de gösterilen filmin uzunluğu 4189 metre olup üç saatten fazla sürüyordu. 1972 yılında 3241 metreye indirilmiş orjinal bir kopyası ortaya çıktı. Geriye kalan kısım ARD (Alman TV Kanalı) tarafından yeniden elden geçirilerek yeni konstrüksiyonu yapıldı. Ve 1981'de yayınlandı. 1984 yılında ise 80 dakikaya indirilmiş ve renklendirilmiş versiyonu ünlü kompozitör Giorgio Moroder tarafından disco müzikle seslendirilmiş olarak izleyicilere sunulmuştur.

Metropolis filmi göreceli başarısına karşın anormal ölçüdeki yapım masrafları nedeniyle yapımcı UFA Stüdyolarını iflasa sürüklemiştir. Şirketin Yeni Sahibi Alfred Hugenberg tarafından üyesi olduğu nazi partisinin amaçları doğrultusunda propaganda filmi hazırlayan bir kuruluş haline gelmiştir.

Bu arada ünlü Superman'ın yaratıcıları Jerome Siegel ve Joe Shuster 1938 yılında yayınlanan kahramanlarının yaşadığı kentin adını daha önce seyrettikleri filmden etkilenerek 'Metropolis' olarak verdiler.

Türkiye'de de filmin bazı kopyaları çeşitli sinema enstitülerinin depolarında bulunmaktadır.

İşte 10 Ocak 1927'den günümüze dek yıpranmayan aksine zamanı yıpratan sıradışı bir eser ve işte Metropolis...

SON SÖZ NİYETİNE:

Carpenter'in They Live (Yaşıyorlar) filmindeki gözlük takılınca görülebilenlerden de olabilirsiniz. Gözlüksüzlerden de. Karar yine de sizin (!) Ama şunu bilin ki hangisi olursanız olun, ne hikmetse içinizde bir 'Kalp' var. Onu söküp atmaksa imkansız...

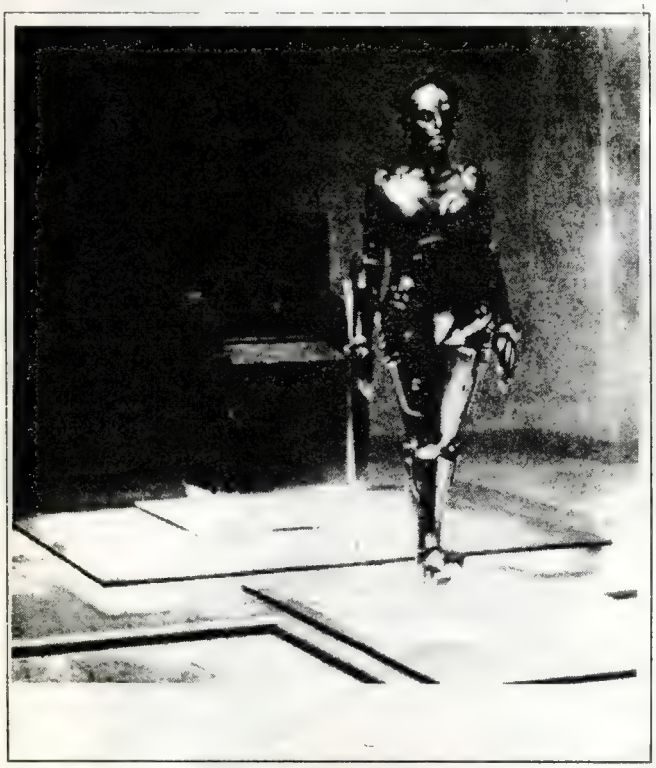

Metropolisle özdeşleşen Robot Maria

Umut

ÖYKÜ

Yaman Angay

- Sence uzayda hayat var mıdır,baba?

- Mutlaka evladım, herhalde bu kadar çok yıldızın olduğu bir evrende tek akıllı varlığın yalnızca bizim gezegenimizde belirmiş olduğunu düşünecek kadar hayalperest olmadığımı zaten biliyorsun. Üstelik senin de bildiğin gibi yabancı varlıkların bizi çok uzun zamandır ziyaret ettiği haberleri de basında neredeyse her ay çıkıyor.

- Okuldaki sıra arkadaşım geçen gün bir uzay gemisi görmüş baba.

- O kadar da sık görülmüyor evladım. Şimdilik bu tip haberler sadece gazetelerde çıkıyor. Ama bir gün...

- Hocam da öyle söyledi. Bütün bu haberler yalnızca koca bir palavra yığınıymış.

- O kadar da değil. Tabii ki bunların arasında medyanın şişirdiği balonlar da var. Eminim hükümetlerin de işine geliyor, çünkü böylece gerçek olayları da kamufle edebiliyorlar.

- Ama baba biz uzayda gezebiliyorsak, başkaları niye gezmesin?

- Doğru çocuğum, haklısın daha neredeyse düne kadar bu sistemin üçüncü gezegeninde de hayat olabileceğini düşünüyorlar. Yani senin anlayacağın sekizinci gezegende olan bizler için hala birileriyle tanışma umudu var.

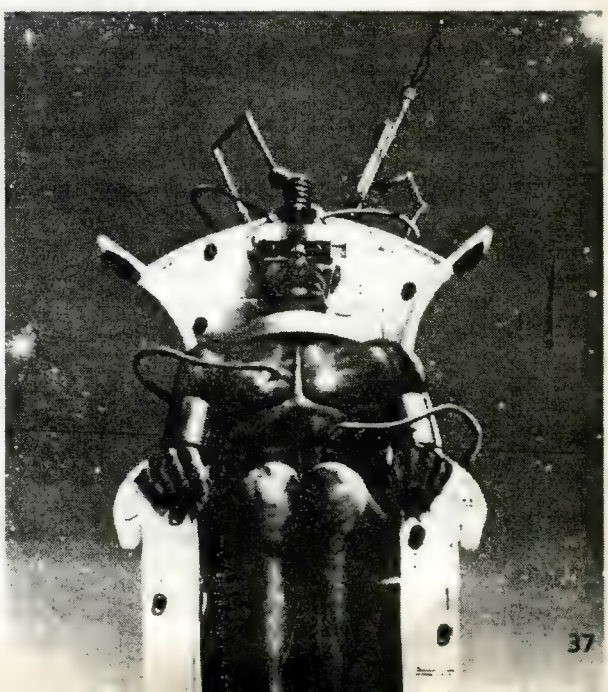

Hugo Gernsback

YAZAR TANITIMI

Bülent Akkoç

1926 yılında A.B.D'de Dünyanın ilk BK dergisi yayınlandı. Yayıncı 1884 yılında Lüksemburg'da doğan Hugo Gernsbach'tı. (Daha sonraları Gernsback olarak anılacaktı). Bir şarap tüccarının oğlu olarak doğan Hugo Gernsback Lüksemburg'da endüstri okulu ve daha sonrada Rhein'daki Bingen'de teknik okudu.

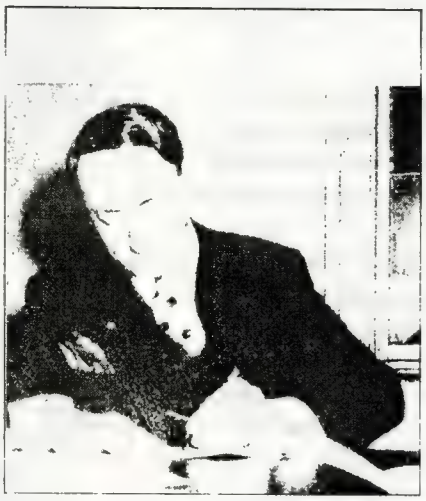

Daha sonra New York'ta bir radyo dükkanı açtı ve bunun yanısıra çeşitli dergiler yayınlamaya başladı.

"Modern Electrics", "Electrical Experimenter", "Radio News", "Science and Invention". Tüm bu dergilerde yılmadan bir sürü fantastik öyküler yayınladı.

"Science and Invention" dergisinin okuyucularının bir bölümünün derginin içindeki "kurgu" yazılara rağmen hala satın almaları ona yeni bir dergi yayınlama cesaretini verdi.

Bu dergi ise kendi alanında yepyeni bir tür olacaktı. "Amazing Stories - Şaşırtıcı Öyküler". Bu dergi o güne dek görülmemiş bir türde yayınlardı.

Ayrıca dikkati de çekmek gerekiyordu, çünkü ona benzer bazı rakipleri vardı. "The Thrill Book", "Weird Tales" ve "Argosy" dergileri fantastik yazılar ve bazen de egzotik öyküler, polisiye ve korku öyküleri yayınlıyorlardı.

"Amazing Stories" fantastik öykülerin dışında hiçbirşey yayınlamayarak kendi türünün öncüsü oldu. Gernsback yayıncı olarak o zaman 75 yaşında olan eski üniversite doçenti, bilim yazarı, mucit ve en önemlisi ünlü bilgin Thomas Alva Edison'un damadı, Dr. T.O'Connor Sloane'yi seçti.

Sloane'nin görevi öykülerin bilimselliğini kontrol etmekti. Ama aslında öykülerin tamamından sorumlu olan Almanya doğumlu kimyager C.A. Brandt'tı. Hugo Gernsback'ın arkadaşı olan Brandt fantastik edebiyattaki büyük kapasitesinden dolayı "Amazing Stories" dergisindeki bazı yazı dizilerini de Almancaya çevirmiştir.

(Bunların arasında Curt Siodmaks'ın 1926 da yayınlanan THE EGGS FROM LAKE TANGANYIKA) Gernsback son düzeltmeleri kendisi yapar, önsözü yazar, kapak ve iç sayfalardaki resimleri çizerdi. Aslında resimler Avusturyalı ressam Frank R. Paul tarafından onun için çiziliyordu. Gernsback hergün rakiplerinden bir başka ünlü yazarı ayırtıyordu; George Allan England (1877-1936), Austin Hall (1882-1933), Abe Merritt (1884-1943), Edgar Rice Burroughs (1875-1950), Murrag Leinster (1896-1976), Ray Cummings (1887-1957), H.P. Lovecraft (1890-1973), ve Otiş Adelbert Kline (1891-1946).

Tüm bu yazarların yanısıra "Amazing Stories" dergisinde uluslararası yazarların öykülerine de yer verildi. Jules Verne (1828-1905), H.G. Wells (1866-1946) ve Edgar Allan Poe (1809-1849) bunlardan bazılarıdır. 1929 yılında Hugo Gernsback'ın işletmesi finansal krize girince "Bilimkurgunun Babası" kendi dergisinin kontrolünü kaybetti. Eski sadık abonelerinin yardımıyla yeniden ayakları üzerinde durabildi. Bilimkurgu piyasaya girip "Science Wonder Stories", "Air Wonder Stories" ve "Amazing Dedective Tales" dergilerini yayınladı. 1930'lu yıllarda ortaya çıkan darbeler sonucu günbegün dergilerinin elinden çıktığını gördü. Böylece BK camiasından 17 yıl kadar uzak kaldı. 1953 yılında kısa bir süre için "Science Fiction Plus" ile geri dönüş yaptı ama uzun süre kalmadı. (Redaksiyon da ise Sam Moskowitz vardı).

Hugo Gernsback'ın sağlığında yayınlanan ilk ve tek romanı Ralph 124 C41+ dır. 1911 yılında bir elektrik dergisinde tefrika edilen bu eser 1925 yılında kitap olarak yayınlanmıştır. Bugün için yalnızca tarihi bir değeri vardır. Ayrıca içinde bir miktarda günlük yaşantıya uyan buluşlardan sözedilir.

1971 yılında da THE ULTIMATE WORLD adlı eskiden yazılmış eseri yayınlanmıştır. Bu eserdeki karakterler abartılı olup, argoya kaçan bir üslupla konuşmaktadırlar. Hugo Gernsback yaşamı boyunca BK'nun okurun bilimselliğini arttırdığı tezini savundu.

Bunun içinde tasvirlerin % 75'inin bilimsel ve teknik, geriye kalan % 25'inde araya serpiştirilen diyaloglar olmasını düşünüyordu.

Nitekim Hugo Gernsback'ın kendi eserlerinde fazlasıyla görülür. Amerikalı BK severler ona karşı olan sevgi ve saygıları şerefine her yıl en iyi BK romanına onun adını taşıyan Hugo ödülünü verirler.

Kaynak:
LEXION SCIENCE FICTION LITERATUR!

Okur Mektupları

Merhaba,

Bir BK meraklısı olmakla birlikte, ona giderek daha az zaman ayırabildiğim için üzgünüm. Zaman zaman sizin gibi - derginiz gibi - karanlıkta bir ışık - çığlık ? - sayılabilecek atılımlar oldu, oluyor, ama 'kuş'umuz bir türlü havalanamıyor... Ama yine de bu kez bir değişiklik, bir birikim farkı olduğu yolunda bir hissiyatım var. Umarım yanılmam... Özellikle gördüğüm çeviri yağmuru beni ayrıca umutlandırıyor.

1970 - 1980'lerde ODTÜ'de öğrenci/öğretim üyesi iken, çok cılız 1-2 sesin duyulduğunu, bir derginin bile çıktığını - ismi neydi? Antares galiba, ama emin değilim - hatırlıyorum. Fakat anılar beni daha da gerilere götürüyor... "Baytekin Taş Adamlara Karşı" ve "Supermen" (kimdi oyuncular bilemeyeceğim) ve de Tom Miks'lerle birlikte çıkmakta olan Superman (içinde Superboy Supergirl'ler de vardı) ve Çocuk Haftası dergisi içindeki "Yıldırım Kaptan". Bu işin "ciddiyetini" ise öğreten Fred Hoyle'un fizik asistanı iken tanıştığım romanları oldu; özellikle de 'Black Cloud' klasiği. Henüz çevrilmedi Türkçeye galiba, ama ben hatırlıyorum, çalışmaların nedeni ile takip ettiğimi Astrophysical Journal gibi dünyanın en ciddi bilimsel dergisinde, o kitaptan bir alıntı ile başlayan makaleyi. Bir ara Hoyle romanlarının hastası idim. "Rockets for Ursa Major" vs. hatta romanlarından bir tanesi Türkiye'de geçiyordu. Yeröteliler dünyayı işgal ve işlerin yönetimi için nedense Türkiye'yi seçiyorlardı vs. Bu kitabın adını bile unuttum. 'Hard science fiction' denilen türün diğer bazı örnekleri aklımda mesela. Gregory Benford - kendisi de Hoyle gibi fizik profesörüdür Berkeley'de. Henüz ondan da çeviri yapılmadı sanırım.

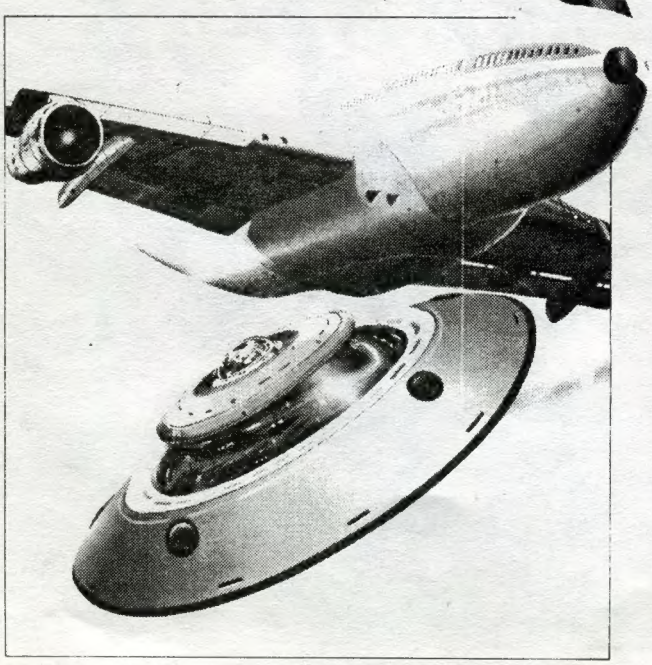

1990 - 1993 arasında Çukurova Üniversitesi Fizik Bölümünde hoca iken bir öğrencime bitirme ödevi vermiştim. Türkiye'de son dönemlerde çıkan BK romanları bibliyografyası ile bunlardan bir kaçının fizik bilimin (romanda kullanılan bilimsel fonun gerçekliği) açısından incelenmesi. O sıralarda Carl Sagan'ın "Mesaj" (Contact)'ı, Türkçe basılmıştı ve Sergül'e (Özçelik) çalışacağı roman olarak ta (Asimov'un Foundation dizisi ile birlikte) onu önermiştim. Bilmiyorum, belki bunun dışında da Üniversitelerimizde yapılmış çalışmalar veya tezler vardır. Bu konularda bilginiz varsa, sizden öğrenmek isterim. Sergül'ün hazırladığı raporun kapağını da gönderiyorum.

Umarım bu seferki yolculuk gerçekten daha uzun sürer.

Sevgi ve başarı dileklerimle.

Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZEL
Uzay Teknolojileri Böl. Bşk.

Ek: 1: Sergül ÖZÇELİK'in Fizik Bitirme Ödevi Kapağı

FİZİK 408 ARAŞTIRMA PROJESİ II. RAPORU

Sergül ÖZÇELİK
No: 89136058

Proje Danışmanı: Prof. Dr. M.E. ÖZEL
Konu: 1 - Türkçe BK Bibliyografyası (başlangıç)
2 - Seçilmiş BK Romanlarının Analizi

ÖZET: Danışmanımca önerilen her iki konuda özetle şu çalışmalar yürütülmüştür:

1 - BK Bibliyografyası Hazırlıkları: Ek 1'de verilen formatda fişler hazırlanarak, piyasada ve UZAYMER BK Kitaplığında bulunan, 29 adet kitapla ilgili bibliyografik bilgiler derlenerek bilgisayara girilmiştir. Doldurulan formlar için plastik bir kutu hazırlanarak, zaman içinde giderek tamamlanacak bir Türkiye BK Bibliyografyası için başlangıç yapılacaktır. Tanıtımı yapılan kitaplara ait fişlerin fotokopileri Ek 2'de (asılları kutudadır) verilmiştir.

2 - Danışmanımca seçilen şu dört BK romanı üzerinde çalışılmıştır.

a) MESAJ (CONTACT) Carl Sagan, Sayfa 1-21
b) İMPARATORLUK (FOUNDATION) Isaac Asimov, Sayfa 22-26
c) ALTIN GALAKSİ (FOUNDATION AND EMPIRE) Isaac Asimov, Sayfa 27-30
d) GİZLİ TANRILAR (SECOND FOUNDATION) Isaac Asimov, Sayfa 31-36

Bu romanlar,

a) Bibliyografik bilgiler (genişçe bir özet dahil)
b) İçerdiği bilimsel fonun bildiğimiz ve/veya mümkün fizik yasaları çerçevesinde değerlendirilmesi,

göz önüne alınarak tanıtılmıştır. Bu çalışmam, Ek 3 olarak sunulmaktadır.

Sayın Mehmet Bey,

İlginize ve mektubunuza teşekkürler. ATILGAN'ın ikinci sayısındaki "Türkiye'de BK Dergileri" adlı yazıda yayınlanan tüm dergilerden söz ediliyordu. Gerçekten de yayınlanan ilk derginin adı ANTARES'ti ve o sıralar ODTÜ'de öğrenci olan (şimdi öğretim üyesi) Sezer Erkin Ergin tarafından yayınlanıyordu.

Sözünü ettiğiniz Gregory Benford adlı yazarın hiçbir eseri Türkçeye çevrilmemiştir.

Türkiye'de özellikle son yıllarda bazı üniversite öğrencileri BK ile ilgili olarak bitirme ödevi alıyorlar. Bunlardan benim bildiklerim şunlardır; Berna Kılınçer (Boğaziçi Üniversitesi), Jülide Kayaş (İstanbul Üniversitesi), Akın Sevinç (İstanbul Teknik Üniversitesi).

Sizin dileğiniz bizim de dileğimiz. Umarız bu yolculuk uzun sürer.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim. Sevgi ve saygılarımla.

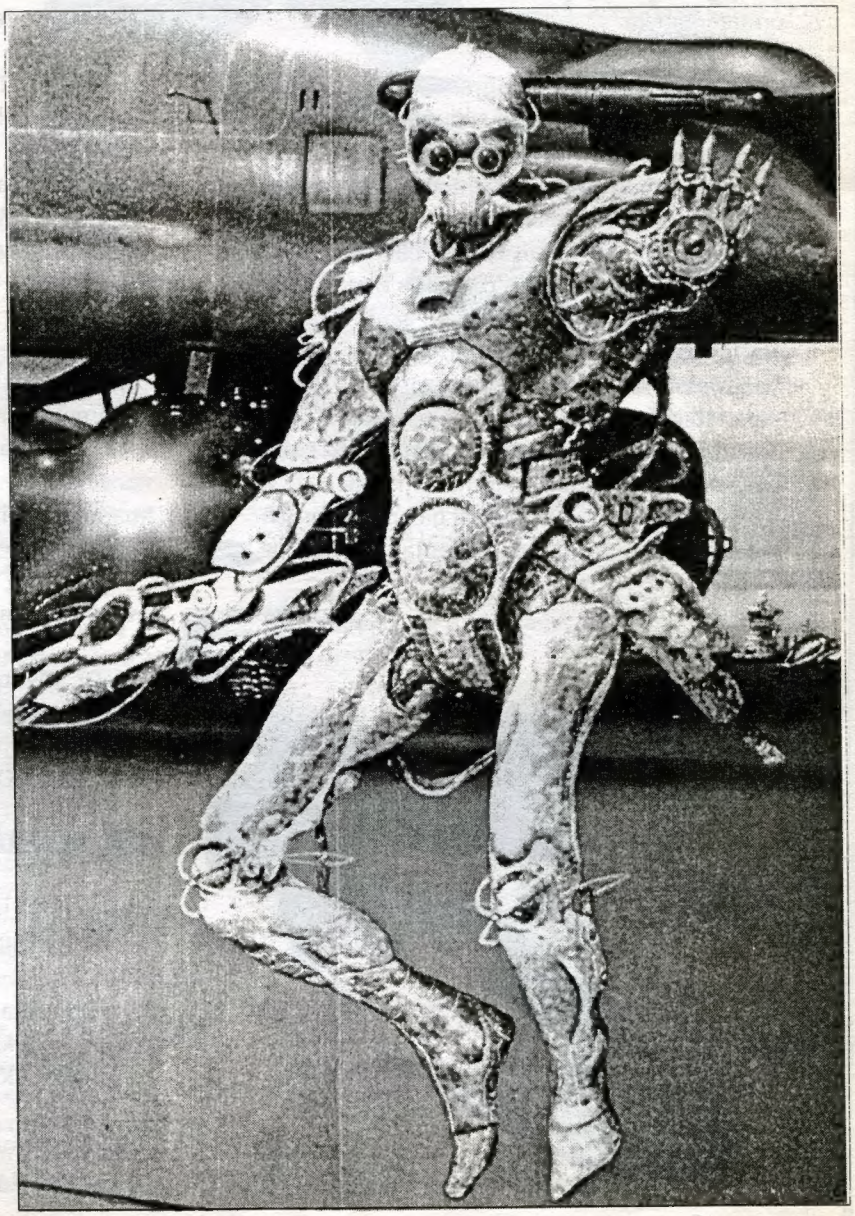

ATILGAN

BİLİMKURGU DERGİSİ

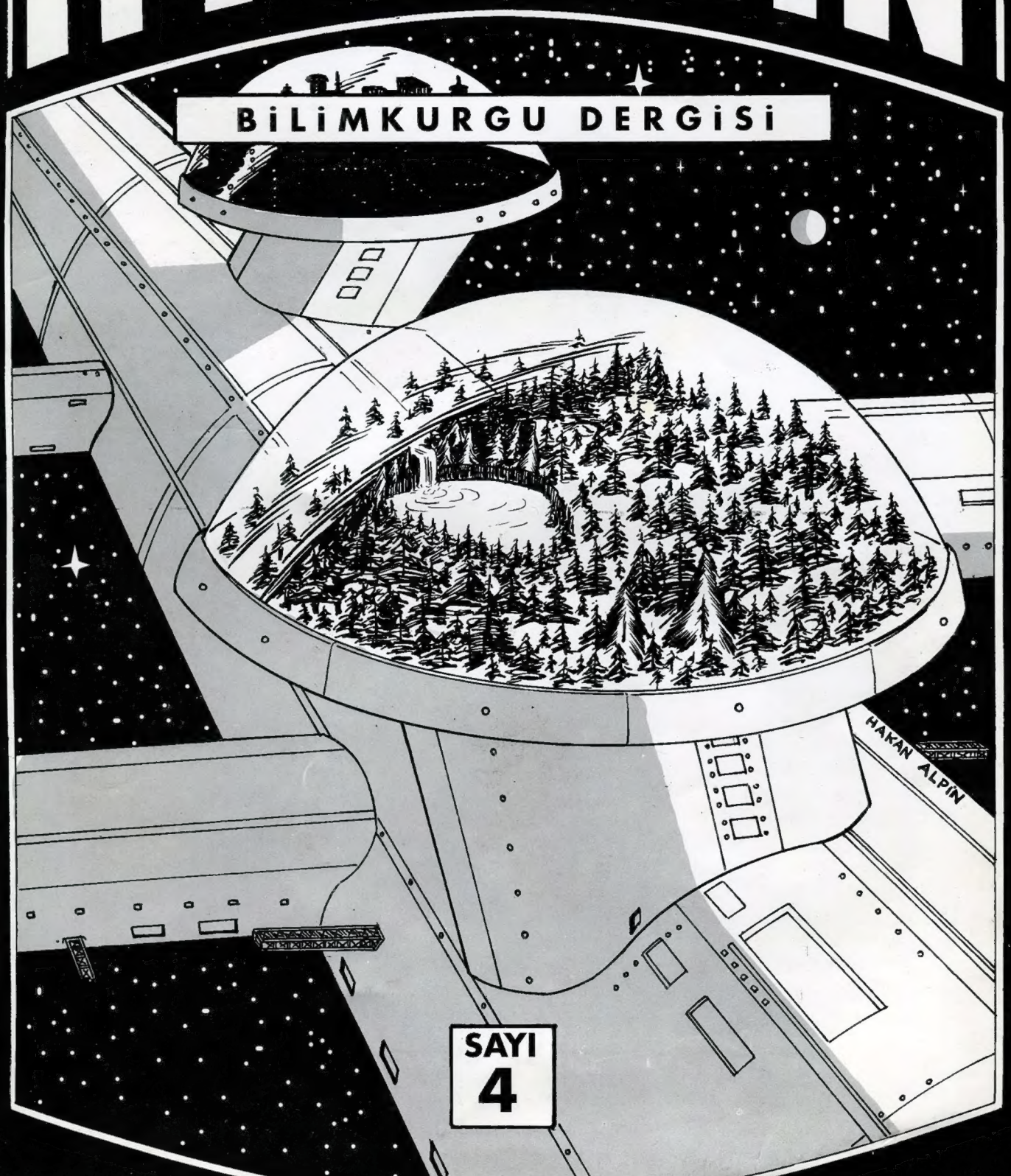

SAYI
4

DARKWOOD SAKİNLERİ

ÇİZGİROMAN DERGİSİ

İRTİBAT ve İSTEME ADRESİ:

HAKAN ALPİN - Ahmet Vefikpaşa Cad. No.56 34280 Çapa / İSTANBUL

Tel.: 0212. 585 00 39